

R. DAVID LANKES

AMPLIEM EXPECTATIVES

EXIGIM MILLORS BIBLIOTEQUES PER BREGAR
AMB LA COMPLEXITAT DEL MÓN ACTUAL

R. David Lankes

AMPLIEM EXPECTATIVES

Ampliem expectatives

Exigim millors biblioteques per abordar la complexitat del món actual

R. David Lankes © 2016 R. David Lankes.

Tots els drets reservats. Si vols obtenir més informació sobre el llibre, unir-te al debat o aconseguir descomptes per volum, visita <http://www.ExpectMoreLibrary.com>.

Traducció al valencià: María Ángeles Montaner

Traducció i impressió finançada pel Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de la Comunitat Valenciana (COBDCV) dins de les activitats del conveni amb la Generalitat Valenciana.

Pla Valencià de Foment
del Llibre i la Lectura
2017 - 2021

Depòsit legal V-3617-2019

Dedique aquest llibre a la meua esposa Anna Maria. Has sigut pacient mentre jo escrivia, viatjava i m'esforçava. També has sigut impacient amb raó quan ignorava coses molt més importants, com els nostres fills, tu i gaudir de la vida. Durant tot aquest procés has demostrat tenir una capacitat sorprenent per a fer que mantinguera els peus a la terra i, al mateix temps, inspirar-me per a tocar els estels.

Agraïments

Aquest llibre no hauria sigut possible sense el suport i els comentaris del Colaboratori Ampliem Expectatives. El propòsit del Colaboratori és revisar i expandir el llibre Ampliem expectatives i els mitjans digitals associats al mateix per a crear un conjunt complet i creixent de recursos per a la construcció de comunitats. Aquests recursos inclouen esdeveniments d'aprenentatge per als responsables de la presa de decisions en les biblioteques, un llibre d'exercicis en format paper i digital i una sèrie contínua de compromisos per a advocar per un major enfocament en la comunitat i una major implicació amb les biblioteques.

Dedique un agraïment especial a Katlhryn Deiss, editora, co-conspiradora, amiga i agent del canvi. També li done les gràcies a Mia Breitskopf per la indexació.

Membres col·laboradors

Principals biblioteques associades

Cuyahoga County Public Library (Ohio)

The Northeast Kansas Library SystemRAILS (Reaching Across Illinois Library System)

Biblioteques associades

New York State Library

ILEAD USAMaine State Library

Topeka Public Library (Kansas)

Chattanooga Public Library (Tennessee)

Fairfield Public Library (Connecticut)

Enoch Pratt Free Library (Maryland)

F. Franklin Moon Memorial Library, SUNY College of Environmental Science and Forestry

The Califa Library Group

Fayetteville Free Library (New York)

State Library of Pennsylvania

Toronto Public LibraryCalifornia

Library Association

Socis comercials

Tech Logic

Soci educatiu

Syracuse University iSchool

Índex

Agraïments

Introducció

Un missatge destinat als bibliotecaris

1. La primavera àrab: esperem coses excepcionals

2. La raó per crear millors biblioteques: esperem impacte

Agent de compres col·lectives

Estímul d'aprenentatge

Xarxa de protecció

Guardià del patrimoni cultural

Tercer espai

Bressol de la democràcia

Democràcia i transparència

Democràcia i accés

Democràcia i educació

Democràcia i majors expectatives

Símbol de les aspiracions comunitàries

3. La missió de les biblioteques: esperem més que llibres

M'encanta llegir... de debò, m'encanta

Missió a cap part?

Una missió basada en expectatives més altes

4. Facilitar la generació de coneixement: esperem crear

La biblioteca com a agent facilitador

Què és el coneixement?

Expandim la definició de facilitació

Proporcionar accés

Proporcionar formació

Proporcionar un entorn segur

Partir de la nostra motivació per a aprendre

Mestre, bibliotecari, creador, espia

5. Millorar la societat: esperem el màxim

Esperem una mica més que pastissos i prostitutes

De la comunitat

Jardins emmurallats

Grans reptes

És la meua biblioteca tan meravellosa?

Comunitats, conflicte i equitat

6. Comunitats: esperem una plataforma

La biblioteca com a plataforma Jardí comunitari

Reorganitzant la biblioteca de recerca

eScience

Biblioteques públiques que funcionen com a incubadores

La comunitat com a col·lecció Biblioteques com a llocs

7. Bibliotecaris: esperem l'excel·lència

Bibliotecari per contracte

Bibliotecari mitjançant estudis formals

Bibliotecari per vocació

Salzburg i algunes de les meues coses favorites

Els facilitadors

La composició d'un bibliotecari

8. Pla de acció: amplièm expectatives

Pla d'acció per a biblioteques excel·lents

Pla d'acció per a biblioteques dolentes

Educa't tu mateix

Juga

Punts de referència

Confia en la teua experiència (però sigues obert)

Visita

Crea fòrums

Mapeja les converses

Pla d'acció per a biblioteques bones

Sobre l'autor

Índex

Introducció

Crec que la gran biblioteconomia, la que hauríem d'esperar, travessa fronteres. La bona biblioteconomia és bona ja siga en el món acadèmic, en l'esfera pública o en les escoles de primària i secundària. Per aquesta raó, aquest llibre no tracta d'augmentar les expectatives que tenim sobre les biblioteques públiques o de les biblioteques escolars, sinó de totes les biblioteques. Les biblioteques escolars tenen molt que ensenyar a totes les biblioteques bones sobre temes d'avaluació i aprenentatge. Les biblioteques públiques tenen moltes coses per a compartir sobre treballar amb persones de diferents estrats socioeconòmics. Les biblioteques acadèmiques entenen el poder de la creació de coneixement. Les biblioteques corporatives, i els seus resultats sempre presents, poden ensenyar-nos molt sobre com mesurar l'impacte. Utilitzaré molt la paraula comunitats en aquest llibre. Per a mi, té un sentit molt ampli. Encara que parlaré més sobre ella en el Capítol 6, la conclusió és que una comunitat és un grup de persones que tenen moltes coses en comú. Les comunitats es formen en llocs on les persones viuen, estudien o treballen. Una universitat és una comunitat, igual que ho és un despatx d'advocats o un hospital. El meu objectiu en aquest llibre és mostrar-te el potencial de les biblioteques per a millorar la teua comunitat i la societat en general. Aquest potencial mai es farà realitat si les biblioteques o les seues comunitats creen distincions rígides entre els diferents tipus de biblioteques. És possible utilitzar les coses que funcionen en biblioteques xicotetes per a donar idees a les biblioteques grans. Del mateix mode, les idees que sorgeixen de les biblioteques públiques poden aplicar-se amb èxit en biblioteques acadèmiques o empresarials. En la mesura del possible, he

tractat d'incloure exemples de múltiples tipus de biblioteques. No obstant això, cal tenir en compte que aquest llibre tracta de construir ponts, no d'erigir murs. Hauries d'esperar que la teua biblioteca i la teua comunitat busquen en tots els tipus de biblioteques què és allò que funciona, i que no siguen tan rígides a l'hora de decidir què consideren «institucions d'igual nivell». La innovació ve de tot arreu, i és la nostra responsabilitat adaptar-la al nostre entorn.

Un missatge destinat als bibliotecaris

Aquest llibre és per a que l'uses quan treballes amb la teua comunitat. Les principals idees ací exposades s'analitzen amb molt més detall i d'una forma més centrada en la biblioteconomia en *The Atlas of New Librarianship*[\[1\]](#) i en *The New Librarianship Field Guide*[\[2\]](#). Si vols promoure els conceptes ací tractats o treballar a partir d'ells (o bé si estàs buscant més raons per a discrepar d'ells) et recomane llegir *Atlas* i *Field Guide*.

1. La primavera àrab: esperem coses excepcionals

La primavera àrab havia arribat a Egipte. A principis de 2011, just després d'una revolució amb èxit a Tunísia, els egipcis van prendre els carrers per a exigir reformes a un règim governamental que portava en el poder quasi 30 anys. Encara que gran part dels mitjans de comunicació es van fixar en els manifestants que van ocupar la Plaça Tahrir en la capital egípcia del Caire, nombroses protestes van començar en la ciutat portuària d'Alexandria. A Alexandria, igual com al Caire, persones de totes les generacions i nivells socioeconòmics es van amotinar per a exigir llibertat, justícia i equitat social. En un intent per restaurar la constitució, el que va començar principalment com un aixecament pacífic va donar com a resultat la mort d'almenys 846 persones i 6000 ferits [3] arreu d'Egipte. El 28 de gener a les 6 p.m., després que s'obriren les presons i s'alliberara a assassins i violadors, tota la seguretat es va retirar dels carrers d'Alexandria i colles ambulants de saquejadors van eixir als carrers per a aprofitar el caos.

A Alexandria, la violència i el saqueig van devastar edificis governamentals i, on abans hi havia oficines, solament van quedar enderrocs cremats. Els manifestants van anar d'edifici en edifici enderrocant els símbols del poder corrupte. La Biblioteca d'Alexandria es va convertir en el punt de mira d'alguns manifestants i d'alguns saquejadors.

El president Mubarak, al centre de la revolta, havia obert la biblioteca moderna en 2002 a un cost d'aproximadament 220 milions de

dòlars. Segons el lloc web de la biblioteca, Mubarak la va construir per a «recuperar l'esperit d'obertura i erudició de l'original», [4] la famosa Biblioteca d'Alexandria, una de les meravelles del món antic.

Quan va resultar evident que la Biblioteca d'Alexandria podia estar en perill, els manifestants es van agafar de la ma i la van rodejar. El seu objectiu no era atacar-la o assaltar-la, sinó protegir-la. Durant les protestes i els saquejos, els manifestants (dones, hòmens i xiquets) es van mantenir fermes i van protegir la biblioteca. Bàsicament, estaven recuperant la biblioteca per a la gent. Una vegada es va calmar l'alçament, quan el president Mubarak va dimitir i els manifestants van celebrar la victòria en tot el país, no s'havia trencat ni una finestra de la biblioteca, ni tan sols es va llançar una pedra contra les seues parets. Per què, mentre es derrocava el règim, els ciutadans van protegir la biblioteca?

Per què històries com aquesta, encara que siga de forma menys dramàtica, es repeteixen a Regne Unit i als Estats Units? Quan les ciutats que estaven sofrint una crisi financera devastadora van intentar tancar les sucursals de les biblioteques, els ciutadans es van mobilitzar. Els manifestants interrompien les reunions i juntes de l'ajuntament. Els ciutadans organitzaven piquets i, a Filadèlfia, l'ajuntament va arribar a demandar a l'alcalde pel tancament de biblioteques.

A Kenya, el govern està construint biblioteques públiques per tot el país, tant en zones rurals com urbanes. En les comunitats massa remotes s'han construït carros de llibres: 5000 llibres en un carro de fusta tirat per rucs. En les zones encara més remotes del nord del país, lliguen els carros i les carpes als camells. Dins dels pobles, s'obrin els carros i es munten les carpes perquè els pares i els xiquets tinguen l'oportunitat d'aprendre. En aquests poblets, els camells s'empren com a transport, mà d'obra, per a llet i carn i, fins i tot, el seu fem s'asseca per a alimentar les estufes. Ara aquest animal tan important subministra un altre servei fonamental: portar el coneixement a la gent.

A Ferguson, Missouri, enmig de protestes i disturbis amb motivació racial, els mestres i els pares van recórrer a les biblioteques públiques per a crear escoles *ad hoc* per a ensenyar i alimentar als xiquets de la ciutat. Arran dels desastres naturals, els bibliotecaris de Calgary i la ciutat de Nova York van obrir les biblioteques per a proporcionar als residents devastats d'aquestes ciutats un lloc segur on recuperar-se i amb electricitat per posar-se en contacte amb els éssers volguts. Els bibliotecaris de Ferguson, Calgary, Nova York, Baltimore, l'Iraq, París i

altres llocs van optar per recolzar als seus conciutadans tot i que les seues pròpies cases havien sigut destruïdes i les seues vides trastocades. Trobem biblioteques en els millors castells d'Europa i enmig de les protestes populistes d'Occupy Wall Street en 2011 als Estats Units. Tant les èlits com el poble pla abracen les biblioteques.

Troblem biblioteconomia en selves i deserts, en escoles, empreses i agències governamentals.

Quan intentem esbrinar per què, descobrim que hi ha un poder en les biblioteques i els bibliotecaris que abasta molt més que la tradició, els edificis i els llibres. La raó de les protestes i l'esperit de protecció de les biblioteques no es deu a les col·leccions bibliogràfiques, a les columnes o a l'arquitectura. Per a trobar la resposta a aquest enigma, cal mirar més enllà dels edificis i els llibres per tal de centrar-nos en els professionals que, al llarg de la història, han servit a la més elevada vocació de la humanitat: l'aprenentatge.

Les biblioteques i els bibliotecaris eren el centre del creixent imperi egipci en el segle III a. C. i també de l'expansió de les matemàtiques a Aràbia en el segle XIV. [5] Les biblioteques van ajudar al fet que Europa passés de l'Edat Mitjana al Renaixement, i van ajudar a que la democràcia prosperés als Estats Units d'Amèrica postcolonials. Ara, amb l'arribada d'Internet i la nova era digital, els bibliotecaris estan, una vegada més, assenyalant el camí cap a una societat millor, cimentada en el coneixement i en respectar la diversitat d'opinions. Aquest llibre tracta sobre el que les biblioteques i els bibliotecaris poden aportar a la creació d'un futur més brillant i sobre quin tipus de biblioteques i bibliotecaris necessitem per fer realitat aquest futur.

Els bibliotecaris del present utilitzen les lliçons apreses durant quasi 6000 anys d'història per a forjar una nova biblioteca que ja no es basa només en llibres i aparells, sinó en el coneixement i la comunitat. Aprofiten els avanços tecnològics per a empoderar les nostres comunitats i ajudar-les a millorar. Els bibliotecaris del present són agents radicals del canvi positiu en les nostres aules, sales de juntes i cambres legislatives. Ells van construir la xarxa abans que la denominàrem la xarxa. Ja distribuïen el coneixement i buscaven entre muntanyes d'informació abans que existiren Google o Facebook, i fins i tot abans que hi haguera canonades a les cases. La xarxa no amenaça ni deixa obsolets als nous bibliotecaris. Són ells qui estan fent avançar la xarxa i modelant el món al vostre voltant, sovint sense que us n'adoneu. El camp de la biblioteconomia representa

una inversió anual de quasi 26 mil milions de dòlars a Amèrica del Nord i més de 40 mil milions de dòlars a tot el món. [6] En una època de declivi de les institucions tradicionals, l'ús de la biblioteca ha crescut de forma constant durant els últims vint anys. Sabies que «una de cada sis persones al món és usuari registrat d'una biblioteca» i que «cinc vegades més persones van a les biblioteques públiques dels Estats Units que a partits de futbol americà professional i universitari, de bàsquet, beisbol i hoquei junts»[7]? Si entenem els bibliotecaris i les biblioteques, podrem entendre com generar credibilitat i confiança entre les comunitats aclaparades pel canvi i la gran varietat d'eleccions.

Podem descobrir com crear un entorn on es puga estar en desacord i alhora mantenir un diàleg civil. En definitiva, si comprenem la biblioteconomia, fins i tot podrem entendre una cosa tan important com el paper del ciutadà en la societat. Potser el principal “per què” que pots preguntar i sobre el qual es basa aquest llibre siga: per què tanta gent veu la biblioteconomia com a antiquada, conservadora i gens atractiva? Per què, malgrat que a la gent li encanta la idea de les biblioteques i els bibliotecaris, l'associen ràpidament als llibres o als xiquets, o simplement pensen en ells com a romanents històrics?

La resposta no és que aquestes persones estiguen equivocades, sinó que han d'esperar més coses. Hi ha massa biblioteques *centrades* en els llibres. Hi ha massa bibliotecaris que reviuén la història i estan atrapats en una espècie de conservadorisme professional que dóna prioritat a allò que fan sobre la raó per la qual ho fan. Hi ha massa bibliotecaris que consideren el seu treball són les seues col·leccions, no la comunitat. Hi ha massa biblioteques que busquen sobreviure en lloc d'innovar, i promouen l'amor per la lectura per sobre de l'empoderament de les comunitats a les quals serveixen. No dic que aquests bibliotecaris siguén la majoria, però en són massa i les seues comunitats (tu) espereu massa poc d'ells. Aquest llibre no està escrit per a aqueixos bibliotecaris, sinó per a les persones que recolzen o supervisen les biblioteques.

Açò inclou els rectors de les universitats, els estudiants, pares, membres de les juntes directives, voluntaris i, en definitiva, tota la gent que haja anat a l'escola o pague impostos municipals. Necessites saber què poden aconseguir les biblioteques i has d'augmentar les teues expectatives. Al llarg d'aquest llibre, trobaràs exemples de biblioteques i bibliotecaris increïbles.

En l'actualitat, molta gent del gremi els qualificaria d'exceptacionals, igual que, possiblement, tu diries que els bibliotecaris d'Egipte i Kenya són exceptacionals. I aquest és l'origen del problema. Aquestes biblioteques han afrontat circumstàncies exceptacionals, però la seua vocació de servei i la seua connexió amb les comunitats no s'han de considerar com a excepcions a la norma, sinó que han de ser la norma a la qual aspiren totes les biblioteques. En aquest llibre llegiràs sobre una biblioteca pública que ha creat un Fab Lab, un espai on la comunitat pot treballar amb impressores 3D i crear nous invents.

Descobriràs una biblioteca escolar on la bibliotecària està massa ocupada ajudant als mestres a millorar la seua eficiència a l'hora de col·locar els llibres a les prestatgeries. Llegiràs sobre bibliotecaris que creen noves empreses en les zones rurals d'Illinois i que transformen vides a Dallas. Es tracta de biblioteques i bibliotecaris brillants, però si els consideres exceptacionals (fora de la normalitat) és perquè esperes molt poc de la teua biblioteca. Ací està la clau per a una biblioteca amb èxit: tu. Ja siga en una ciutat o en una empresa de la llista Fortune 500, la biblioteca ha de crear-se entorn de la teua comunitat i dels vostres objectius.

Si la teua comunitat aspira a l'excel·lència, la biblioteca hauria de ser excel·lent. Si et preocupa el futur, l'economia o l'estat del debat democràtic del país, la teua biblioteca també hauria de preocupar-se per aquests temes.

Si comuniqués les teues expectatives, si vols aconseguir allò que és possible en compte de conformar-te amb el que hi ha, aleshores la biblioteca i els bibliotecaris podran complir amb les teues expectatives i objectius.

Per descomptat, açò ha de ser recíproc. Les bones biblioteques també esperen molt de les seues comunitats. Sí, les bones biblioteques necessiten suport financer, però encara resulta més important una comunicació oberta sobre les vostres necessitats, els vostres objectius i els vostres somnis.

Aquest llibre no serà una carta d'amor a les biblioteques. No intentaré convertir-te en bibliotecari. Es tracta d'iniciar un diàleg honest i realista sobre el lloc de les biblioteques i els bibliotecaris en les comunitats. Explorem junts el vertader potencial de les biblioteques i els bibliotecaris.

2. La raó per crear millors biblioteques: esperem impacte

Cushing Academy és una escola preparatòria d'elit a poc més de 100 quilòmetres a l'oest de Boston. En el seu exuberant campus boscós, 445 estudiants de 28 estats i 28 països cursen estudis de secundària. També representa, si creu el que diu el Boston Globe[8], la fi de les biblioteques tal com les coneixem.

En 2009, Cushing va invertir centenars de milers de dòlars en la renovació de la seua biblioteca. Gran part d'aquesta inversió es va utilitzar per desfer-se de tots els llibres físics i substituir-los per lectors electrònics i recursos digitals. Almenys, això és el que Globe va explicar, però la realitat és més complexa. Cushing es va desfer d'una gran quantitat de llibres impresos, la majoria textos d'investigació desfasats. Ho va fer per a ampliar la col·lecció de materials disponibles per als estudiants a través de mitjans digitals. També va augmentar el personal de la biblioteca i va permetre als estudiants accedir als recursos de la biblioteca les 24 hores del dia[9].

La part interessant d'aquesta història no és que una escola eliminés la seua col·lecció impresa (que no ho va fer) ni tampoc que canviés el tipus de col·lecció de la biblioteca (cada vegada més digital). No, la part interessant d'aquesta història és la reacció de la premsa envers els canvis en un xicotet internat. En titulars com «La biblioteca digital d'una escola deixa enrere les piles de llibres» i «Benvingut a la biblioteca, acomiadé's dels llibres», els reporters van passar per alt els matisos d'una escola que expandia la seua biblioteca i van narrar en canvi la fi de les biblioteques.

L'argument central d'aquest llibre és que necessitem millors bibliote-

ques. Per tant, es pressuposa que necessitem biblioteques en primer lloc. Hi ha moltes persones que qüestionen la necessitat de qualsevol tipus de biblioteca. Abans d'endinsar-nos en què hauries d'esperar de la teua biblioteca, cal començar repassant els motius pels quals les biblioteques són necessàries.

Els arguments principals per a l'existència de les biblioteques al llarg del temps i a l'actualitat s'agrupen entorn a uns quants aspectes clau:

- Agent d'adquisicions col·lectives
- Estímul econòmic
- Centre d'aprenentatge
- Xarxa de protecció
- Guardià del patrimoni cultural
- Tercer espai
- Bressol de la democràcia
- Símbol de les aspiracions comunitàries

En realitat, aquests arguments a favor de les biblioteques no solen presentar-se aïllats, i els límits entre molts d'ells són difusos. Tanmateix, paga la pena analitzar-los separatament i mostrar com hem d'esperar més de cadascun d'aquests arguments.

Agent de compres col·lectives

Stewart Brand va dir que «la informació vol ser lliure». Almenys, això és el que tothom afirma que va dir. La cita completa és:

«D'una banda, la informació vol ser cara perquè és molt valuosa. La informació correcta en el lloc adequat et canvia la vida. D'altra banda, la informació vol ser lliure, perquè el cost de fer-la pública és cada vegada més baix. Així, aquestes dos forces estan enfrontades entre elles». [\[10\]](#)

Veiem els resultats d'aquesta lluita pertot arreu. Els llibres i la música són més barats perquè els costos de distribució i producció s'han reduït considerablement a través de les xarxes digitals. Els acadèmics cada vegada tendeixen més a publicar els seus treballs en línia, mentre que llocs com YouTube demostren que hi ha una comunitat nombrosa disposada a compartir vídeos i continguts de tot tipus de forma gratuïta. Tanmateix, fixa't més i veuràs que «gratis» no és tan barat com ens volen fer creure. Els vídeos de YouTube es poden veure gratis sempre i quan veges també alguns anuncis, igual que la televisió en obert.

Has vist la factura d'Internet recentment? No és gratis. El preu de les entrades de cinema continua pujant i, si vols rebre assessorament mèdic més enllà de WebMD, més val que tingues un segur de salut. Els models comercials estan canviant, però la informació de qualitat o personalitzada segueix sent cara.

Les biblioteques sempre han sigut una de les formes usades per les comunitats a fi de reunir recursos per a realitzar grans compres. A les universitats, aquestes compres coses com subscripcions a revistes acadèmiques. A les biblioteques públiques, amb els recursos units s'adquireix material de lectura compartit. A les escoles, es compren subscripcions a bases de dades d'articles i materials. En els despatxos d'advocats, s'inclouen LexisNexis i bases de dades de recursos legals, com Westlaw. El cas és que, si una compra resulta massa cara per a una persona i és un recurs d'utilitat general, té sentit recórrer a recursos comunitaris (imposts, taxes i pressuposts departamentals). De fet, quan les biblioteques veuen que alguns materials són massa cars, sovint s'agrupen en consorcis entre elles.

Per tal que et faces una xicoteta idea de quants diners estem parlant, permet-me que et mostre dos exemples breus. El primer és una taula creada per la Universitat de Iowa que mostra quant li costa oferir accés electrònic a revistes acadèmiques al professorat i al personal: [\[11\]](#)

Editorial	Cost	Núm. de títols
Elsevier	1.641.530 \$	2.095
Wiley/Blackwell	868.031 \$	1.304
Springer	607.540 \$	400
Sage	243.647 \$	608
JSTOR	97.602 \$	2.319
Cambridge UP	43.940 \$	145
Project Muse	33.210 \$	500
Oxford UP	21.313 \$	250

Has llegit bé. L'accés a 7.621 publicacions de revistes a l'any costa més de 3,5 milions de dòlars. I Iowa no és un cas aïllat. En 2012, Harvard va informar de que les seues despeses en aquestes subscripcions havien augmentat un 145 % durant el període 2006-2012 i que aquest increment prompte deixaria alguns materials fora de l'abast de la universitat més rica del món[\[12\]](#). Per cert, aquestes xifres són totes anuals i la biblioteca mai es converteix en propietària d'aquests articles. Reprendrem aquest tema quan parlem de que les biblioteques «són de la comunitat» en el

Capítol 5. Per descomptat, és possible que això et sembla barat quan veges els resultats de l'estat de Texas. Aquest estat utilitza un servei anomenat TexShare a través de la seua Comissió Estatal de Biblioteques i Arxius (TSLAC per les sigles en anglès de State Library and Archive Commission). TexShare proporciona grans bases de dades d'informació per a la recerca als ciutadans de Texas a través de les biblioteques participants.

Aquesta és la conclusió a la que Texas ha arribat en termes de costos:

«A les 645 biblioteques que participen en el programa de la base de dades TexShare els hauria costat 84.158.212 \$ comprar les subscripcions a les bases de dades que va comprar la TSLAC per 7.286.620 \$[13]. »

Quasi 76 milions de dòlars d'estalvi, heus ací el poder de les compres col·lectives. Hi ha dos factors que de vegades es passen per alt en parlar de les biblioteques com a agents de compres col·lectives: els articles comprats necessiten organització, i l'ús de fons comuns ha de contribuir als beneficis comuns. Comencem amb els articles que necessiten organització.

Per al cinquè aniversari del meu fill, la meua esposa i jo li vam comprar uns 4,5 kg de peces de Lego en eBay. Resulta que, quan els fills se'n van de casa i deixen un calaix ple de Lego, alguns pares els posen en caixes, els pesen i els vénen. És perfecte per a un xiquet de cinc anys amb molta imaginació, però no si vol construir una figura en particular. Lego es basa en la imaginació, però també es tracta de seguir instruccions i col·leccionar conjunts de peces relacionades amb temes concrets (vehicles, Star Wars, etc.), cosa que no es pot fer comprant peces de Lego al pes. Amb els llibres o les bases de dades d'una biblioteca succeeix el mateix: s'ha d'invertir en persones que sàprien organitzar els materials comprats (o, més freqüentment en l'actualitat, els materials amb llicència comprats). (Tractarem de nou aquest tema en el Capítol 7, quan parlem dels bibliotecaris).

El segon concepte que pot passar-se per alt en les converses sobre el paper de les biblioteques com a agents de compres és la noció del bé comú. És a dir, si una comunitat (una escola, ciutat, universitat, etc.) reuneix diners per a adquirir coses, aquestes coses haurien de beneficiar a la comunitat en general. Açò pot semblar obvi, però les biblioteques i les comunitats poden passar per alt aquest aspecte. Prenguem com a exemple un servei anomenat Freegal. [14]

Les biblioteques es subscriuen a Freegal per a que aquells que tinguen el carnet de la biblioteca puguen descarregar música en format MP3. Les biblioteques compren blocs de descàrregues (per exemple, 500 descàrregues per a la comunitat). Això sembla un gran servei, però la biblioteca (i per tant la comunitat) està pagant perquè un usuari es

descarregue una cançó per al seu ús personal. Si un altre membre de la biblioteca vol la mateixa cançó, serà necessària una altra descàrrega. Les biblioteques (i, per tant, les comunitats) que paguen pel servei no poden recopilar aquestes cançons per prestar-les o arxivar-les. Imagina que entres a una biblioteca a demanar un llibre i el bibliotecari va a una llibreria a comprar-lo i després te'l dona per a que te'l quedes. Seria un ús intel·ligent dels recursos de la comunitat? Ara imagina utilitzar fons provinents dels impostos per a construir una carretera privada que solament pogués utilitzar un ciutadà. No s'està construint cap recurs comú, no hi ha economia d'escala i, al capdavall, s'utilitza a la comunitat per a enriquir a unes poques persones.

Freegal és un exemple de redistribució de la riquesa del pitjor tipus. La missió de les biblioteques no és la redistribució de la riquesa. S'ha d'esperar que les biblioteques creen una propietat comuna, una infraestructura comuna que pugui usar tota la comunitat.

Estímul econòmic

Al capdavall, la utilitat de les biblioteques com a agent d'adquisicions col·lectives és un argument econòmic. Les biblioteques estalvien diners. Un argument relacionat és que les biblioteques poden generar diners en la comunitat mitjançant l'estimulació de l'economia local. Per exemple, investigadors en Indiana van concloure que

«les biblioteques són una bona inversió. Els beneficis econòmics directes que les comunitats reben d'elles són significativament majors que el cost de mantenir-les operatives».

En concret:

Les comunitats d'Indiana van rebre 2,38 dòlars de beneficis econòmics directes per cada dòlar gastat.

Els sous i les despeses relacionats amb les biblioteques públiques generen 216 milions de dòlars addicionals en l'activitat econòmica d'Indiana.

Els sous i les despeses relacionats amb les biblioteques acadèmiques generen 112 milions de dòlars addicionals en l'activitat econòmica d'Indiana. [15]

Pel que sembla, a Wisconsin el rendiment obtingut per cada dòlar és encara més alt, doncs s'ha descobert que:

«la contribució econòmica total de les biblioteques públiques de Wisconsin a la seua economia és de 753.699.545 \$. El rendiment de la inversió en serveis bibliotecaris és de 4,06 \$ per cada dòlar dels contribuent invertit». [16]

Estat	Rendiment de la inversió d'1 \$	Any d'estudi
Colorado	5 \$	2009[17]
Florida	6,54 \$	2004[18]
Wisconsin	4,06 \$	2008[19]
Indiana	2,38 \$	2007[20]
Pennsilvània	5,50 \$	2007[21]
Carolina del Sud	4,48 \$	2005[22]
Vermont	5,36 \$	2006–2007[23]
Regió	Rendiment de la inversió d'1 \$	Any d'estudi
Charlotte, NC	3,15 \$–4,57 \$	2008-2009[24]
Saint Luis, MO	4 \$	1999[25]
Sudoest d'Ohio	3,81 \$	2006[26]
Comtat de Suffolk, NY	3,93 \$	2005[27]
Pittsburgh, PA	3,05 \$	2006[28]

Açò no succeeix només als Estats Units. Un estudi realitzat pel Martin Prosperity Institute de la Universitat de Toronto va descobrir que «per cada dòlar invertit en la Biblioteca Pública de Toronto, els residents de Toronto reben 5,63 \$». L'estudi mostra que la «Biblioteca Pública de Toronto genera un impacte econòmic total de més 1000 milions de dòlars[29]».

D'on procedeix tot aquest impuls econòmic? En part, procedeix del poder de compra col·lectiva de les biblioteques del que ja hem parlat prèviament. No haver de comprar un llibre o llogar una pel·lícula perquè pots emprar els recursos de la biblioteca suposa un impuls. En part, també es deu a que les biblioteques són empreses amb empleats que paguen impostos (i contribueixen a l'economia local). Tanmateix, açò va més enllà d'estalviar diners. Per exemple, estudis recents mostren que les biblioteques en realitat incentiven a comprar més llibres. [30] En l'educació superior, «les biblioteques són un aspecte important quan els estudiants seleccionen una universitat i, com a resultat, les biblioteques acadèmiques poden ajudar a l'augment de les matrícules[31]».

L'impacte econòmic de les biblioteques també procedeix d'elements intangibles, com la creació d'un entorn cívic per a atraure empreses i millorar el desenvolupament de la força laboral. Més recentment, durant la

recessió econòmica que va començar en 2008, les biblioteques han assumit la important funció d'ajudar als sol·licitants de treball. En algunes biblioteques, simplement consisteix a proporcionar accés a ordinadors i tallers de redacció de currículums a les persones sense treball. En canvi, en altres biblioteques, es pot observar el que ocorre quan les comunitats i els bibliotecaris tenen més expectatives.

Per exemple, el projecte Transform U [32] d'algunes biblioteques públiques d'Illinois va indicar que, quan les persones cerquen un treball, sovint busquen un canvi més gran en la vida. Potser a alguns d'ells els convindria tornar a estudiar. Potser necessiten que els serveis socials els ajuden a alimentar a les seues famílies. Allò segur és que necessiten sentir que se'ls respecta i tenir autoestima. Per tal de satisfer aquestes necessitats, els bibliotecaris van crear associacions amb universitats locals, agències de serveis socials i agències de desenvolupament econòmic. Ara, quan els sol·licitants d'ocupació van a la seua biblioteca local, disposen d'una xarxa de suport completa que els ajuda a identificar els seus objectius a llarg termini i a enfrontar-se a les pàgines web de sol·licitud de les universitats i les agències governamentals, que sovint poden resultar molt confuses. Se'ls proporcionen recursos web senzills per a cercar treball o crear empreses des de zero. Aquests bibliotecaris van anar més enllà dels recursos que van reunir per a satisfer les necessitats de la comunitat directament.

Una xicoteta biblioteca en la zona rural d'Eureka, Illinois, és un clar exemple d'un altre aspecte en què les biblioteques poden contribuir al desenvolupament econòmic: l'esperit emprenedor. Quan una dona va anar a la Biblioteca Pública d'Eureka a fi de buscar informació per a començar una empresa de restauració, va succeir una cosa meravellosa. La dona s'havia adonat que faltaven llocs per menjar al poble. Era xef professional i tenia una idea per a obrir un restaurant nou, però no sabia com procedir. En comptes de limitar-se a indicar-li alguns recursos informatius sobre com crear una empresa, la biblioteca li va deixar un racó de la seua propietat on una vegada a la setmana (al principi) podia habilitar un lloc per a servir dinars. Amb el temps, es va convertir en un lloc habitual. «Xef Katie» va poder crear un restaurant popular i tot el poble se'n va beneficiar. [33]

Tant la Biblioteca Pública de Toronto com la Biblioteca Pública del Comtat de Cuyahoga ofereixen molt de suport als empresaris. A més, Business Inc. de Toronto [34] i Encore Entrepreneurs de Cuyahoga [35] ofereixen classes de gestió empresarial per als membres de la comunitat i serveis d'orientació per part de la comunitat empresarial local. Toronto

fins i tot té un «empresari resident» que es reuneix individualment amb les empreses en procés de creació. Aquests programes han sigut especialment efectius per a empoderar els immigrants i els nous ciutadans a crear ocupacions i oportunitats.

El Dream Lab de Washington DC va encara un pas més enllà. No solament proporciona als membres del Lab un «espai compartit per a petites organitzacions, grups i individus que usen la tecnologia per a desenvolupar i mantenir noves empreses», sinó que demana que els empresaris que utilitzen el laboratori compartisquen la seua experiència i coneixements en tallers públics d'una hora al mes. Per tant, la biblioteca no ajuda solament a un individu, sinó que fa que aquest membre ajude a altres membres de la comunitat[36]. Aquest esperit de suport als emprenedors no es limita a les biblioteques públiques. La School of Information Studies de la Universitat de Siracusa (Nova York) posa molt d'èmfasi en les noves empreses i sol organitzar grups d'estudiants de grau en equips de creació d'idees i empreses. Els bibliotecaris es reuneixen amb aquests equips per a analitzar la competitivitat i investigar l'originalitat de les idees plantejades. En les empreses de tot el país, les biblioteques corporatives estan trencant patents, estudiant la competència i oferint formació contínua a advocats, metges i fabricants d'ordinadors per a ajudar al creixement de les empreses. Les biblioteques tal com les coneixem ja ofereixen beneficis econòmics a les seues comunitats. No obstant això, a mesura que avancem hem d'augmentar les nostres expectatives en aquest sentit. Hem d'esperar que tots els tipus de biblioteques ajuden a estalviar diners a les comunitats i contribuïsquen a crear sectors totalment nous.

Centre d'aprenentatge

Aquest argument a favor de les biblioteques es basa en la creença generalitzada de que el millor aprenentatge es produeix en els entorns on abunda la informació. En les institucions acadèmiques, açò s'ha traduït en biblioteques que pretenen recopilar revistes i treballs acadèmics de forma exhaustiva. En les biblioteques públiques, açò ha significat recopilar materials sobre una gran varietat de temes, no solament de ficció popular. Aquesta és la raó per la qual existeixen les biblioteques escolars.

L'alfabetització, l'aprenentatge i l'estudi sempre s'han associat amb les biblioteques. De fet, la majoria dels directors de biblioteques en l'Edat Mitjana eren acadèmics que també s'ocupaven de preservar la col·lecció. En la dècada de 1900, aquest argument (que les biblioteques són llocs d'aprenentatge) va impulsar el treball de les biblioteques públiques com a «universitats populars». Melvil Dewey, pare de la Classificació Decimal

de Dewey, creia que les biblioteques públiques i les escoles públiques eren institucions educatives «del mateix nivell». De fet, en aquell temps les biblioteques públiques no recopilaven ficció ni cap material popular perquè la gent no vinculava l'alfabetització general o «l'amor per la lectura», com diem avui, amb l'aprenentatge. [37]

En l'actualitat, les biblioteques encara consideren el concepte d'aprenentatge com una de les seues missions. Una de les campanyes de màrqueting amb més èxit als Estats Units són els cartells de «Read» (Llig) de l'American Library Association, que mostren a persones famoses animant a tots a agafar un llibre i llegir. Els programes de lectura d'estiu fomenten l'hàbit de llegir, una habilitat necessària per a aprendre durant tota la vida. Les biblioteques escolars estan profundament compromeses amb l'alfabetització, i han passat d'oferir les habilitats bàsiques de lectura a oferir habilitats de recerca i exercicis de pensament crític relacionats amb el pla d'estudis. Fins i tot les biblioteques acadèmiques i corporatives s'impliquen en l'alfabetització, encara que es centren en l'alfabetització mediàtica i social (per exemple, en desxifrar tendències a les xarxes socials o comprendre les visualitzacions de dades).

No obstant això, encara que jo pense que aquest argument per a justificar l'existència de les biblioteques és cada vegada més important, sovint pot semblar una justificació poc clara. Per exemple, és suficient per a facilitar l'aprenentatge la creació d'un entorn amb molts recursos? Si deixàrem a un xiquet de dos anys enmig d'una biblioteca ben assortida, podríem esperar tornar al cap de dos dies i que el xiquet haguera après a llegir? Per descomptat que no.

Una part d'esperar més de les vostres biblioteques i bibliotecaris és forçar-los a anar més enllà dels arguments que semblen de sentit comú i implicar-los en activitats quantificables. Per exemple, treballa la teua biblioteca pública directament amb les escoles de primària i secundària del seu districte? Com concorda la col·lecció d'una biblioteca acadèmica amb els programes de grau que s'ofereixen en una universitat? Quins cursos, plans d'estudi i serveis s'ofereixen? Qui els ofereix, a qui i amb quins resultats? Limitar-se a recopilar recursos no millora l'educació, sinó que només porta a l'acumulació de materials.

Tornarem a tractar aquests temes al llarg del llibre, però ara com ara centrem-nos en el vincle entre les biblioteques i la protecció social.

Xarxa de protecció

Si penses en la xarxa de protecció social, és molt probable que penses en els pobres. Sens dubte, algunes biblioteques ofereixen accés a un món de recursos i serveis a aquelles persones que tenen menys capacitat per

a permetre-se'ls. Tanmateix, la xarxa de protecció de les biblioteques va molt més enllà dels estrats socioeconòmics. Molt poques persones poden pagar els centenars de milers de dòlars que les biblioteques paguen per les bases de dades de recerca. No obstant això, l'argument de la xarxa de protecció és molt més que simplement pagar per a oferir recursos.

Des de fa molt de temps, les biblioteques públiques han proporcionat informació a les persones que no podrien adquirir-la d'una altra manera. Aquesta és, en part, la missió de l'agent de compres de la qual hem parlat anteriorment, però la xarxa de protecció d'avui també inclou portar l'accés a Internet a l'Amèrica rural. Les biblioteques estan portant l'accés a Internet a biblioteques de pobles xicotets i s'empren biblioteques mòbils per a donar servei a les persones de zones rurals. Una enquesta realitzada en 2014 va revelar que el 98 % de les biblioteques públiques dels Estats Units ofereixen accés gratuït a una xarxa de wifi pública[38]. En Vermont, el govern estatal ha ajudat a construir una xarxa de fibra òptica que connecta les biblioteques rurals de tot l'estat, fent de cada biblioteca un punt d'accés per als negocis i les llars dels pobles xicotets[39].

En aquests temps de xarxes digitals, les biblioteques de tot tipus han ampliat la xarxa de protecció social més enllà de l'accés a fi de superar la nova i creixent bretxa digital: el coneixement. Encara que continua sent un repte important que les persones es connecten a Internet, i encara que les eines digitals són cada vegada més necessàries per a la vida i el treball, el repte actual és ajudar a que la gent aprofite aquestes noves eines. Per exemple, després del Nadal de 2011, les biblioteques públiques van rebre multitud de visites de persones a les quals els havien regalat dispositius iPad i Kindle Fire. Molts havien comprat o rebut aquests dispositius sense saber que es necessita una xarxa sense fil per a usar-les. Per tant, els bibliotecaris van ajudar a configurar els dispositius i van mostrar a la gent com podien usar la xarxa sense fil de la biblioteca per a obtenir llibres, música i vídeos. De fet, el 90 % de les biblioteques públiques ofereixen «formació digital bàsica, i una gran majoria està a favor de la formació relacionada amb els dispositius de nova tecnologia (62 %), les pràctiques segures en línia (57 %) i l'ús de les xarxes socials (56 %)[40]».

Si creus que utilitzar una tauleta o saber navegar per la xarxa està bé però que no és una necessitat, has de tenir en compte que en 2014 el Servei d'Imposts Interns d'Estats Units va deixar de proporcionar formularis impresos i fullets d'instruccions per al pagament d'impostos, la qual cosa va ocasionar que «el 76 % de les biblioteques ajuden els usuaris a usar programes i serveis governamentals en línia». Cada vegada més agències

governamentals locals, estatals i nacionals estan tancant els centres d'ajuda presencial i deixant de proporcionar mitjans d'interacció impresos. Per a ser ciutadà, pagar impostos, sol·licitar llocs de treball i mantenir-se informat dels esdeveniments locals, ara és necessari estar connectat i saber com usar aquesta connexió.

Si ampliem la idea de resoldre la mancança de coneixements, ens n'adonem que no solament les biblioteques públiques estan contribuint a reforçar les xarxa de protecció. Ara les biblioteques escolars no solament deixen llibres als estudiants, sinó també als seus pares. En les biblioteques acadèmiques, els bibliotecaris estan proporcionant als estudiants tècniques bàsiques de recerca que no adquireixen en les classes. Els bibliotecaris de dret estan ajudant tant a advocats com a jutges a incorporar a les seues habilitats legals un coneixement vital: l'alfabetització informativa. En el Departament de Justícia d'Estat Units, alguns bibliotecaris ara formen part d'equips de fiscals i el seu treball principal consisteix a investigar a testimonis pericials per a desacreditar el seu testimoni davant els tribunals.

Açò ens torna a portar a un punt en el qual hem d'esperar més de les biblioteques a mesura que avancem. Els governs a tots els nivells estan emprant cada vegada més la tecnologia per tal de retirar l'assistència directa al públic. Els serveis tributaris, els serveis d'ocupació i els serveis socials estan reduint la seua presència física, cosa que porta a les biblioteques a convertir-se en punts de contacte públic. A mesura que els currículums, els tràmits amb el sector públic, la literatura i la música passen a estar en línia, necessitem biblioteques i bibliotecaris preparats per a no limitar-se a lliurar formularis i indicar on són els ordinadors. Necessitem bibliotecaris per a ensenyar, resoldre problemes i, en última instància, advocar a favor de la comunitat.

Tercer espai

El sociòleg Ray Oldenburg va assenyalar que les comunitats vibrants tenien tres «espais» distintius: un espai per a la llar, un espai de treball i un espai per a la comunitat o «tercer espai». La idea principal és que, per a prosperar, les comunitats necessiten espais accessibles perquè els seus membres es reunisquen fora de la família i del treball.

Quasi tots els tipus de biblioteques serveixen com a tercers espais. Les biblioteques públiques, en particular, són un dels pocs espais comunitaris que queden per a tots els residents. Les biblioteques universitàries han fet lloc per a cafeteries i altres llocs de reunió perquè els estudiants universitaris puguin escapar dels dormitoris i les aules. I les biblioteques escolars sovint es veuen com a llocs segurs per als estudiants que no en-

caixen en cap grup. A mesura que l'ús de més i més espais comuns es restringeix o es destina a satisfer altres necessitats de la comunitat (especialment el desenvolupament econòmic), els espais de les biblioteques (ja siguin físics o virtuals) es tornen cada vegada més importants a l'hora de reunir als membres de la comunitat.

Podem trobar un exemple de biblioteca que serveix com a tercer espai a Pistoia, als afores de Florència. La Biblioteca de San Giorgio es va construir literalment com una nova plaça pública per als habitants d'aquesta antiga ciutat toscana. A part dels amplis espais per a reunions, la biblioteca té una cafeteria activa, una sala de cinema i alberga una gran quantitat de programes organitzats per membres de la comunitat. Segons els bibliotecaris, els membres voluntaris de la comunitat (des de treballadors de la metal·lúrgia fins a psicòlegs) hi organitzen tallers i mostres. En la biblioteca Bloor Reference Library de la Biblioteca Pública de Toronto, els ciutadans poden treballar en «mòduls d'estudi» de vidre personalitzats o assistir a conferències en un gran atri amb diversos nivells. Durant anys, la Biblioteca Pública de Cuyahoga, als afores de Cleveland, s'autodefinia com a «àgora», una paraula grega que també significa «bé comú». La Biblioteca Pública de Fairfield, en Connecticut, ha construït una espècie de casa de l'arbre perquè els xiquets lligin, aprenguen i juguen dins de la biblioteca.

Encara que no es pareixen entre elles, allò que les biblioteques de Toronto, Pistoia, el Comtat de Cuyahoga i Fairfield tenen en comú és que serveixen com a tercers espais que reflecteixen la cultura i les necessitats de les comunitats a les quals serveixen. Has d'esperar que la teua biblioteca siga un reflex de la teua comunitat. No hi ha una plantilla, no hi ha un pla mestre per als espais que les comunitats construeixen en les seues biblioteques. Els temps en què les biblioteques es construïen «a l'estil MacDonalld's» i totes acabaven semblant-se, sense importar a qui servien, s'han acabat. El tercer espai d'una biblioteca ha de ser tan distintiu i original com les persones que l'utilitzen.

Bressol de la democràcia

Parlant clar, i com la història demostra, pot haver-hi biblioteques sense democràcia i democràcia sense biblioteques. Malgrat això, jo sostinc que les biblioteques són necessàries per a tenir una vertadera democràcia liberal. Estats Units és una democràcia liberal. Canadà és una democràcia liberal, i França, Alemanya, Índia i Israel també ho són. La part «liberal» de la democràcia liberal no té res a veure amb un partit polític ni amb el grau de progressisme social del país, sinó amb la creença de que la

democràcia és més que votar. Una democràcia liberal també inclou la protecció de les llibertats civils i la protecció constitucional davant del poder governamental intrusiu. Es tracta d'un factor diferenciador important. L'Iraq, sota el mandat de Saddam Hussein, teòricament era una democràcia. Hussein va ser elegit president amb el 99 % dels vots. Tanmateix, pocs considerarien que va ser una vertadera democràcia liberal. Per què són tan importants les biblioteques per a una democràcia liberal? La resposta curta és que una vertadera democràcia requereix la participació d'una ciutadania informada. La missió principal de les biblioteques públiques, escolars i d'altres tipus és crear una nació de ciutadans informats i actius. Quan els partidaris de les biblioteques utilitzen aquest argument sovint recorren a una o més d'aquestes tres cites:

«La gent és l'única censora dels seus governants i fins i tot els seus errors tendiran a mantenir-los fidels als vertaders principis de la seua institució. Castigar aquests errors amb massa severitat seria suprimir l'única salvaguarda de la llibertat pública. La forma de previndre aquests [errors] és donar a la gent informació completa sobre els seus assumptes a través dels periòdics i aconseguir que aquests arriben a tota la gent. Atés que la base dels nostres governs és l'opinió de la gent, el primer objectiu ha de ser protegir aquest dret, i si jo haguera de decidir entre tenir un govern sense periòdics o periòdics sense govern, no dubtaria ni un instant en preferir açò últim. Però he de dir que tots els homes haurien d'accedir als periòdics i ser capaços de llegir-los», Thomas Jefferson.

«No hi ha un bressol de la democràcia en la terra com la Biblioteca Pública Lliure, aquesta república de les lletres on ni el rang, ni el càrrec, ni la riquesa reben la menor consideració», Andrew Carnegie.

«Un govern popular sense informació popular o sense els mitjans per a adquirir-la no és més que un pròleg a una farsa o a una tragèdia o potser a ambdues. El coneixement sempre s'imposarà sobre la ignorància, i un poble que aspira a governar-se a si mateix ha d'armar-se amb el poder que el coneixement atorga», James Madison.

Les tres cites comparteixen un missatge comú: per sostenir una democràcia, és necessari que els ciutadans estiguen informats. No obstant això, cadascuna d'aquestes cites emfatitza una faceta diferent de la participació en una democràcia i del seu manteniment. Jefferson parla de transparència, Carnegie d'accés i Madison, d'educació. Les bones biblioteques inclouen tots tres aspectes. Comencem per la transparència.

Democràcia i transparència

En la cita anterior, Jefferson parla clarament dels periòdics i la premsa, no de les biblioteques. No obstant això, també està emfatitzant la necessitat de transparència, que és un objectiu compartit per bibliotecaris i periodistes. Un govern operatiu representatiu del poble no és una cosa «d'arribar i poar». No s'aconsegueix simplement votant als polítics i després esperar a les pròximes eleccions. Per tal d'evitar abusos i per a donar forma al discurs i la política cívica, ha d'haver-hi supervisió de les accions dels funcionaris electes. El Watergate no es va resoldre mitjançant eleccions, sinó a través del sorgiment de documents i proves de corrupció per part del govern electe. Les biblioteques promouen l'objectiu de la transparència de diverses maneres. Treballen des de dins del govern per a documentar, arxivar i difondre el treball de les agències. Per exemple, si vols conèixer totes les lleis aprovades pel Congrés d'Estats Units, pots anar a la pàgina web de la Biblioteca del Congrés i cercar-les a la base de dades THOMAS. [46] Per accedir a una recerca finançada pels Instituts Nacionals de la Salut, només cal accedir a la Biblioteca Nacional de Medicina i buscar en la base de dades PubMed. [47]

Les biblioteques també promouen la transparència fora del govern federal. Al voltant d'un 1250 biblioteques acadèmiques i públiques arreu d'Estats Units alberguen documents governamentals com a part del Programa de la Biblioteca Federal de Dipòsits. Si una agència governamental imprimeix un informe, fullet, formulari o reglament, es disposa en aquestes biblioteques, que han de garantir l'accés públic a aquests materials.

Més enllà del nivell federal, cada estat té una biblioteca de lleis d'accés públic que conté les lleis, regulacions i decisions judicials de l'estat en qüestió. Moltes biblioteques locals emmagatzemen les actes dels ajuntaments i les assemblees legislatives dels comtats. La idea és que els ciutadans puguin observar el treball dels seus governs i participar en la presa de decisions.

Les biblioteques i els ciutadans s'enfronten a grans dificultats en l'àmbit de la transparència (com arxivar documents en llocs web en constant canvi, classificar els documents, etc.), però parlarem d'això més endavant.

Democràcia i accés

En la cita anterior, Carnegie parla de l'accés igualitari al treball de l'estat. Per descomptat, va fer molt més que parlar-ne: és considerat com una espècie de sant patró de les biblioteques perquè en va construir més de 2.500 a tot el món[48].

En els temps de Carnegie, accés significava poder accedir al registre imprés dels pensaments: els llibres. En l'actualitat, biblioteques de tot tipus han ampliat aquesta idea a molts altres canals: la provisió d'Internet i d'accés a ordinadors en les biblioteques públiques en són un bon exemple. També podem observar aquest fet en la política de donar carnets de la biblioteca a tots els ciutadans de la comunitat de forma gratuïta. En molts altres països, cal pagar una taxa pel carnet o per usar els ordinadors. Per exemple, a Amsterdam, Països Baixos, un carnet de biblioteca costa 20 euros per any o 35 euros si es vol accedir al préstec de llibres. I en cas de voler reservar llibres per a demanar-los prestats? 55 euros. [49]

La importància de l'accés també es veu en les biblioteques acadèmiques que permeten l'accés públic en lloc de restringir-lo al professorat i als estudiants d'una universitat determinada. De igual forma, la importància de l'accés s'observa en els milions de dòlars que les biblioteques estatals gasten en llicències de bases de dades per tal d'oferir accés a les comunitats urbanes, suburbanes i rurals per igual[50].

Per descomptat, tot l'accés del món resulta inútil si no sabem què fer amb la informació a la qual estem accedint. Aquest era l'argument de Madison.

Democràcia i educació

Madison va dir: «Un poble que vol governar-se a si mateix ha d'armar-se amb el poder que el coneixement atorga». El que m'encanta d'aquesta cita és l'ús del verb actiu «armar-se». El simple fet de tenir accés a la informació generada per una democràcia operativa no és suficient. Poder consultar una llei en línia és inútil si no sabem llegir. A més, encara que els usuaris sàpien llegir, podem donar per descomptat que, en primer lloc, també saben com usar un ordinador i connectar-se a Internet?

Una democràcia operativa ha de desenvolupar una població educada de forma activa (o, en paraules de Madison, «armar-la»). Aquest argument és fonamental per a la idea de l'educació pública en aquest país. Malgrat això, el sector de l'educació pública està lluitant contra un currículum cada vegada més codificat i una taxa d'abandonament de l'escola secundària del 7 % (12 % en el cas de la comunitat llatina i 7,8 % en el cas de Canadà). [51] El sistema públic d'educació primària i secundària ni tan sols contempla els «36 milions d'adults [d'Estat Units] que lligen pitjor que un estudiant estàndard de 8 anys» [52] o el «42 % dels adults canadencs entre 16 i 65 anys amb un nivell d'alfabetització baix[53]».

Les biblioteques públiques, les biblioteques escolars i les biblioteques acadèmiques formen part de l'educació de la ciutadania per a la participació democràtica. És una ampliació de l'argument de la xarxa de protecció, però més que una xarxa de protecció per a la participació econòmica o el benestar, és una xarxa de protecció que té a veure amb com ens governem nosaltres mateixos.

Democràcia i majors expectatives

La democràcia no és una cosa fàcil. Tampoc és impecable i ordenada. En la nostra vida quotidiana, pocs de nosaltres traiem temps dels nostres desplaçaments, correus electrònics i lluites diàries per a pensar on encaixem a l'esquema democràtic de les coses. És més, en la teua biblioteca pots accedir a llibres i ordinadors, però on està la democràcia? Fa la teua biblioteca un esforç actiu per tal de preparar-vos per a ser ciutadans actius?

Permet-me ser clar, no es tracta de ser polític ni ideològic. No es tracta de preguntar-te si la teua biblioteca és afí a un partit o un candidat. Més aviat, es tracta de preguntar-te com ha influït la biblioteca en el govern de la teua comunitat (ja siga una ciutat, universitat, escola o empresa). Sabies que la meitat del pressupost de la Biblioteca del Congrés es destina a una entitat anomenada Servei de Recerca del Congrés? El Servei de Recerca del Congrés (CRS, per les sigles en anglès de Congressional Research Service):

...treballa exclusivament per al Congrés dels Estats Units, i proporciona anàlisis polítiques i jurídiques als comitès i als membres de la Càmera de Representants i el Senat, independentment de la seua afiliació política. Com a agència de la branca legislativa dins de la Biblioteca del Congrés, el CRS ha sigut un recurs valorat i respectat en el Capitoli durant quasi un segle. [54]

Té la teua biblioteca un servei similar per a informar als polítics locals, al canceller, al president, al director executiu o al director de l'escola? Tenir una bona biblioteca escolar no hauria de significar que el director també estiga ben informat? Part d'augmentar les expectatives pel que fa a les nostres biblioteques consisteix a anar més enllà de les connexions pobres i retòriques entre la democràcia, la comunitat informada i les biblioteques. En cas contrari, ens arrisquem a que un dels arguments més importants per a les biblioteques sone buit.

Símbol de les aspiracions comunitàries

Les biblioteques sempre s'han centrat en les idees, les aspiracions i els somnis dels individus. Els bibliotecaris poden contar-te històries

increïbles sobre persones a qui han ajudat. Des de salvar a una dona d'una relació abusiva fins a traure de la pobresa un home sense llar, passant per salvar la vida d'un pacient amb càncer a meravellar un xiquet, les biblioteques tenen un impacte sobre les vides de les persones.

Sincerament, m'agradaria que els bibliotecaris parlaren més sobre les esperances i les aspiracions de les comunitats. Les comunitats tenen somnis, com ser institucions acadèmiques o centres econòmics rellevants a nivell mundial. Les comunitats somien viure còmodament o ser líders de mercat. Per descomptat, aquests somnis no estan tan ben definits com els dels membres individuals de la comunitat, però representen un tipus de disseny holístic que defineix les polítiques, assigna els recursos i canvia els missatges que es dirigeixen l'exterior.

Per tant, les biblioteques s'han convertit en institucions aspiracionals. Al nivell més bàsic, l'edifici en si mateix serveix com a símbol per a la comunitat i representa el disseny de la comunitat de que se l'associe amb el coneixement. Sant Francisco, Seattle, Salt Lake City i Vancouver van utilitzar els nous edificis de les biblioteques per a revitalitzar els seus centres urbans. L'arquitectura inspiradora de les biblioteques les ha convertides en les noves catedrals, en una forma concreta mitjançant la qual les comunitats volen expressar la seua importància. El poder de l'arquitectura i, en particular, les declaracions que es volen fer amb els edificis de biblioteques, són innegables. Les universitats estan posant els noms dels donants a les biblioteques universitàries i els arquitectes s'enorgulleixen de les biblioteques acadèmiques, i de vegades donen més importància a l'edifici que a la funció de la biblioteca mateixa.

Malgrat això, quan es tracta d'augmentar les expectatives, hem de distingir entre el poder d'un edifici i el poder dels serveis que ofereix dins d'ell (i, cada vegada més, també fora). Barbara Quint, periodista de la revista *Searcher* d'Information Today, va dir una vegada que una biblioteca fora d'horari laboral és com un escull de coral sense peixos: bell i serè, però buit de vida. És un vestigi que únicament ens recorda un moment en el temps.

Anàlogament, si s'eliminen els bibliotecaris i el personal i només romanen els llibres, els ordinadors i l'arquitectura, el que quedarà serà una escultura d'una biblioteca que es convertirà en una instantània del passat de la comunitat. Però si prescindirem dels llibres i dels edificis i deixarem un grup dedicat de professionals de la biblioteca, es podria convidar a la gent i ells construirien el futur.

Ara més que mai, el futur de qualsevol comunitat no està en les riqueses que extraiem del sòl, sinó en les decisions dels membres de la

comunitat i en el seu talent. Aquests membres no són consumidors passius de biblioteques o continguts, ni són el públic de la democràcia, sinó la raó per la qual tots estem aquí. Es mereixen una nova biblioteconomia, una nova biblioteca que faci possible un canvi radical i positiu. Les raons que acabe d'esmentar justifiquen per què existeixen les biblioteques en general. Francament, tant les biblioteques bones com les dolentes recorren a aquests arguments. La vertadera pregunta és com es converteixen en realitat aquests temes i justificacions en la teua comunitat i com han de transformar-se perquè les biblioteques seguisquen sent importants en el futur.

3. La missió de les biblioteques: esperem més que llibres

La biblioteca de la Universitat de Siracusa estava plena. Ja no quedava lloc a les prestatgeries. Aquest és un problema molt comú per a biblioteques de tot tipus, i les solucions a aquesta situació van des de llençar materials fins a construir nous edificis. Siracusa va intentar la primera opció i després la segona, però finalment va optar per externalitzar l'emmagatzematge. Els bibliotecaris havien de seleccionar els documents que no s'hagueren consultat durant aproximadament 10 anys i enviar-los a un dipòsit situat a unes cinc hores de distància. Si se sol·licitava algun article del dipòsit, s'enviaria a Siracusa o es digitalitzaria i s'enviaria directament al correu electrònic del professor o de l'alumne que l'haguera demanat.

Seria lògic pensar que al llarg d'una dècada no hi haurien molts llibres sense consultar, però no és així. De fet, si prenem com a exemple qualsevol biblioteca, ens trobem la denominada regla 80/20. D'una col·lecció, el 80 % de l'ús recau en el 20 % de la col·lecció. Dit d'una altra forma: podríem llençar el 80 % dels llibres i seguiríem satisfent les sol·licituts del 80 % de la comunitat. Per tant, per què conservar la resta? Bé, mai se sap si un dels usuaris pertanyent al 20 % restant utilitzarà un llibre inclòs en el 80 % de llibres poc utilitzats per a curar el càncer, i no hi ha manera de saber-ho amb antelació.

Per això, la idea de la biblioteca de la Universitat de Siracusa no era tirar els llibres poc utilitzats, sinó canviar-los de lloc. Semblava lògic, però

els departaments d'humanitats del campus quasi van crear una revolta. Des de professors de Religió, fins als estudiants de postgrau d'Història, passant pels de Literatura Anglesa, tots es van posar furiosos. Van interrompre les reunions del govern universitari, van muntar protestes en la biblioteca i van escriure editorials més bé agressives. «Per què no podem traslladar els llibres a algun lloc proper?». «La col·lecció ja era dolenta per començar i ara la voleu empitjorar?».

Encara que els bibliotecaris s'esperaven una certa resistència al pla d'externalització, el nivell d'oposició els va agafar per sorpresa. Durant els últims anys, els bibliotecaris havien aconseguit augmentar l'ús de la biblioteca. La biblioteca estava usant-se més que mai gràcies a la incorporació d'espais d'aprenentatge en grup, espais per a reunions, una cafeteria, bases d'endolls i altres nous serveis. La biblioteca estava plena, però no solament de llibres, estava plena de persones. El problema era que els acadèmics d'Humanitats no consideraven que la cafeteria i l'ús dels endolls per part dels estudiants de grau foren un ús apropiat de l'espai. Cada taula era un lloc per a més prestatgeries i per a més llibres. Aquell era, segons deien, el propòsit d'una biblioteca: conservar llibres i materials, no crear llocs de trobada i cafeteries. La idea de que les biblioteques només tracten de llibres no es limita solament a les facultats d'Humanitats.

Alguns anys abans, en Siracusa (pel que sembla un focus d'atracció de controvèrsies relacionades amb les biblioteques), el comtat havia posat en marxa un programa de reciclatge de llibres. Una vegada a l'any els veïns podien empaquetar els seus llibres vells i deixar-los per a reciclar. Immediatament, alguns ciutadans preocupats van demanar que la biblioteca intervinguera. No recicleu els llibres, doneu-los a la biblioteca! La biblioteca va dir que no, no perquè estava plena, sinó perquè estava massa ocupada.

La biblioteca no tenia el personal suficient per a classificar centenars i centenars de llibres per trobar-ne alguns que pogueren conservar. Almenys, això va ser el que van dir inicialment. Però quan alguns membres de la comunitat van començar a organitzar els Boy Scouts per a ajudar, la vertadera raó va eixir a la llum: els bibliotecaris ja havien anat al punt de recollida de llibres reciclables i s'havien trobat amb llibres vells o en mal estat i de poc valor. Van descobrir també que els veïns havien aprofitat l'oportunitat per a reciclar coses com la revista eròtica *Hustler*. Els bibliotecaris no estaven interessats a repassar tot això ajudats pels Boy Scouts. Les biblioteques escolars reben donacions periòdiques de la revista *National Geographic* perquè «han de tenir» algun valor. No importa que

no hi haja espai per a emmagatzemar les revistes físiques o que es puga accedir a la col·lecció completa de forma digital. En Glendale, un barri ric situat als afores de Cincinnati, els ciutadans van començar a crear la seua pròpia biblioteca amb llibres donats. Van muntar les prestatgeries i van obrir les portes, però al cap d'una setmana la gent va deixar d'anar. Sembla que la gent no tenia molt d'interès a llegir els llibres que havien donat i preferien conduir fins a les altres tres biblioteques públiques situades en un radi de huit quilòmetres. Totes aquestes històries posen en relleu un dels grans mites de les biblioteques modernes: les biblioteques tracten només de llibres. Si tu també ho pensaves, encara podem perdonar-te. Després de tot, les biblioteques han tingut molt d'èxit en la indústria del llibre i a més, moltes d'elles porten des del segle passat reforçant la imatge biblioteca-llibres entre la ciutadania.

A primera vista, fins i tot un dels decàlegs bibliotecaris més famosos apel·la als llibres. En 1931, S. R. Ranganathan va proposar les seues cinc lleis de la biblioteconomia[55]. Aquestes cinc lleis s'han convertit en la pedra angular del pensament bibliotecari:

1. Els llibres són per a utilitzar-los.
2. A cada lector, el seu llibre.
3. A cada llibre, el seu lector.
4. Estalvia el temps dels lectors.
5. La biblioteca és un organisme en constant creixement.

És clar que la idea de que les biblioteques estan exclusivament vinculades als llibres està profundament arrelada en la identitat de la biblioteconomia.

En qualsevol cas, fem una altra ullada a aquestes normes: fins a quin punt els llibres són el centre d'aquestes lleis? Si Ranganathan haguera viscut 2.000 anys abans, hauria dit «els papirs són per a utilitzar-los»? Si canviem la paraula «llibres» per «llibres electrònics» o per «pàgines web», poden seguir considerant-se vàlides aquestes idees? Jo crec que sí. El que afirmen aquestes lleis és que el centre de la biblioteca és la comunitat. El treball dels bibliotecaris és satisfer les necessitats dels membres de la comunitat, no sols emmagatzemar materials. Les biblioteques, les bones i les dolentes, han existit durant mil·lennis. Durant aquest temps han servit com a magatzems de materials, això és cert, però també com a llocs acadèmics, llocs on arxivar i conservar els documents de l'Estat, i incubadores del primer desenvolupament econòmic. De fet, la idea que una biblioteca és un edifici ple fins a rebentar de llibres i documents és un punt de vista que tindrà, com a molt, uns 80 anys.

Fem una ullada a la Biblioteca Lliure de Filadèlfia en l'actualitat:

Il·lustració 1: Sala de música actual de la Biblioteca Lliure de Filadèlfia

Prestatgeries plenes de llibres al voltant de les columnes: una biblioteca. En la següent imatge podem veure el mateix espai de la biblioteca a la fi dels anys vint.

Il·lustració 2: Sala de música de la Biblioteca Lliure de Filadèlfia, aproximadament 1927[56]

Sí, és el mateix espai. Taules de treball i llum natural: un espai més orientat cap a les persones i l'aprenentatge que als llibres. Per evitar confusions, cal dir que els llibres estaven en la biblioteca, però estaven emmagatzemats i es treien sota demanda. Els espais oberts eren per a les persones, els tancats per als materials. Quan vam començar a pensar en les biblioteques com al paradís dels llibres?

Les biblioteques sempre han servit per a emmagatzemar col·leccions de materials, però fins i tot aquest concepte de repositori és relativament modern. Es va crear quan les biblioteques es van fixar l'objectiu de crear col·leccions exhaustives al mateix temps que van baixar dràsticament els preus del paper i de la impressió. No va ser fins al segle XX que la producció massiva de llibres va començar a omplir tant les biblioteques com les cases o les escoles.

Il·lustració 3: Creixement dels llibres publicats al món[57]

Aquesta «bibliofília» va canviar no solament la nostra visió de les biblioteques actuals, sinó també de les biblioteques al llarg de la història. Fem una ullada a la Biblioteca d'Alexandria que esmentem en el primer capítol. La biblioteca original era una de les meravelles de l'Antiguitat.

Avui en dia els experts pensen en ella com una enorme col·lecció de documents del món antic, que és el que era. La meua història favorita és la dels vaixells arribaven al port d'Alexandria, un dels ports més actius del món en aquella època. Els soldats pujaven als vaixells i confiscaven tots els documents que hi havia a bord (inclosos els que s'empraven com a llast).

A continuació, portaven els documents a la biblioteca, els copiaven i després les còpies es retornaven als vaixells. Però pensar en les biblioteques de l'antiguitat com simples magatzems de llibres, tal com mostra la imatge actual de la Biblioteca Lliure de Filadèlfia, seria un error. De fet, la Biblioteca d'Alexandria s'assemblava molt més a les universitats actuals. Hi havia diversos edificis en el campus. Un dels primers era un temple dedicat a les muses, anomenat Musae, d'on ve la paraula museu. L'edifici principal de la biblioteca servia tant de dormitori com de magatzem. Acadèmics del món conegut es reunien allí, i se'ls animava a parlar i crear junts. Va ser, de fet, un dels primers laboratoris d'idees i centres d'innovació de la història. El bibliotecari era un dels consellers més propers als dirigents de la ciutat-estat, i no perquè tenia accés als documents, sinó als pensadors. Quan la Biblioteca d'Alexandria es va destruir, gran part de la seua col·lecció va trobar una nova llar en l'Espanya morisca.

Allí, aquests documents no van ser abandonats a l'oblit, sinó que van ser traduïts, ampliat i utilitzats. Tot açò es va descobrir durant les primeres croades, a finals de l'època medieval. A mesura que els croats «alliberaven» la ciutat de Toledo, van anar descobrint biblioteques per tot arreu. Deguera resultar impressionant veure que una de les 80 biblioteques tenia més volums que la totalitat de França. Encara era més

remarcable que els ciutadans de Toledo no s'havien limitat a conservar els manuscrits, sinó que els utilitzaven per a desenvolupar noves formes arquitectòniques, nous aqüeductes, noves maneres de govern i una petita cosa anomenada àlgebra (inclosa la totalitat del concepte de zero). De fet, un historiador atribueix a les biblioteques vivents del món musulmà la creació de les universitats i del Renaixement. En l'Anglaterra Victoriana les biblioteques públiques tenien salons de joc. Andrew Carnegie va construir més de 2509 biblioteques[58] per tot el món per a potenciar la participació democràtica i les oportunitats socials. Les biblioteques públiques han sigut galeries d'art. Van afegir col·leccions infantils quan es va crear la definició moderna de la infància, derivada de les lleis de treball infantil.

Els bibliotecaris s'han desfet fins i tot de les prestatgeries de les biblioteques mòbils per a convertir-les en *makerspaces* mòbils. El Frysklab, als Països Baixos[59], és un *makerspace* mòbil ple d'ordinadors portàtils, impressores 3D i eines de gravació làser que recorre les províncies del nord del país i que para en les escoles per tal de satisfer les necessitats d'enriquiment curricular dels estudiants. El que vull dir és que si consideres la biblioteca com un munt de llibres emmagatzemats en un edifici (o, pitjor encara, si el teu bibliotecari pensa així) necessites ampliar les teues expectatives molt més. Avui en dia, les grans biblioteques estan passant de ser edificis silenciosos amb una o dues sales sorolloses a ser edificis sorollosos amb una sala en silenci. Estan passant del domini dels bibliotecaris al domini de les comunitats. Però, què guia aquesta transformació? Què dona forma al concepte de Ranganathan de «l'organisme en constant creixement»? Es tracta d'una missió a llarg termini:

La missió d'una biblioteca és millorar la societat facilitant l'accés a la creació de coneixement dins de la comunitat.

Aquesta és la meua forma d'expressar-ho, però els conceptes que subjauen poden observar-se al llarg de la història, per exemple, en acadèmics que gestionaven biblioteques per a impulsar l'agenda investigadora de les seues universitats. Aquests conceptes també han quedat patents en les biblioteques de Kenya i Ferguson esmentades a l'inici d'aquest llibre. Les males biblioteques només construeixen col·leccions. Les bones biblioteques ofereixen serveis (i la col·lecció és solament un d'aquests serveis). Dit d'una altra forma: les bones biblioteques construeixen comunitats. Els taulells de pedra es van convertir en pergamins; els pergamins, en manuscrits; els manuscrits, en llibres; i els llibres estan convertint-se ràpidament en aplicacions. Les eines que les biblioteques utilitzen per a aconseguir la seua missió, qualsevol missió, seguiran canviant.

L'objectiu d'utilitzar aquestes eines (i les noves) no canvia malgrat

el pas del temps. L'objectiu de les biblioteques és el coneixement, no les eines. La resta d'aquest llibre examinarà el que hem d'esperar d'una biblioteca d'acord amb els components de la missió ja descrita (què s'entén per millora, coneixement, facilitació, etc.). Però, abans, anem a abordar dues qüestions: la lectura i la utilitat general de la missió.

M'encanta llegir... de debò, m'encanta

Tornem a examinar la missió: millorar la societat facilitant la creació de coneixement. Però, què ha passat amb la promoció de la lectura i/o dels llibres? El fet d'ampliar les expectatives sobre les biblioteques significa abandonar la lectura i la literatura, les novel·les i la poesia?

La raó de que la lectura no estiga inclosa en aquesta missió a gran escala és que no totes les biblioteques estan centrades en la lectura. Les biblioteques escolars i les biblioteques públiques consideren la promoció i les expansió de la capacitat lectora com a un dels seus objectius principals, mentre que les biblioteques empresarials i acadèmiques donen per descomptat que els seus usuaris ja tenen aquestes habilitats. A més, encara que la lectura siga una habilitat fonamental per a crear coneixement, no és l'únic camí per a la «il·luminació».

Algunes persones aprenen mitjançant la lectura, altres a través de vídeos o fent les coses, i la gran majoria aprèn combinant totes aquestes formes. Hem d'esperar que les nostres biblioteques donen suport a totes les modalitats d'aprenentatge. Quan la gent em pregunta sobre les biblioteques, la lectura i la missió que jo propose, normalment m'estan preguntant: «Puc utilitzar la biblioteca simplement per a llegir una bona novel·la o agafar en préstec un DVD sense preocupar-me per salvar el món? És que no hi ha valor en el simple fet de llegir per plaer?». La meua resposta és que sí, i que la ficció és tan important per a aprendre i construir coneixements com el material de no ficció. Les històries son una forma de somiar i de posar a prova els nostres límits ètics.

Una bona novel·la pot revelar una veritat fonamental de formes que mai podria fer-ho un tractat filosòfic. És més, les idees i la inspiració per a les accions importants sovint vénen d'on menys ens ho esperem. Molta de la literatura sobre biblioteconomia està centrada en els conceptes d'informació i emancipació, i sovint ignora o silencia que les biblioteques poden donar suport a l'oci i a la promoció de la lectura. Per descomptat, aquest llibre se centra en la idea de considerar les biblioteques com a llocs d'implicació social i d'aprenentatge. Per tant, la pregunta no és: «Deuen les biblioteques donar suport a la lectura per plaer?».

La resposta a aqueixa pregunta l'ha de donar la comunitat, igual que

el suport a les arts o als parcs. La pregunta important implica als individus que volen convertir la lectura per plaer en una activitat social o orientada cap a un objectiu més gran.

Posem per exemple que llig un llibre i m'encanta. Això podria ser suficient per a mi. Però, i si una bona obra de ficció em servira d'inspiració per a escriure la meua pròpia novel·la o per a inventar un nou dispositiu, o per formar un grup de persones als quals també els encante el llibre i volen actuar? La funció de la biblioteca no és la de predeterminar el tipus de resultats que poden derivar-se de la lectura (o d'inventar o de fer pel·lícules), doncs això seria quasi com ordenar a la gent què llegir i per què.

Més aviat, la biblioteca ha de ser un lloc que facilite la creació d'una plataforma perquè els membres de la comunitat puguin convertir la seua passió en alguna cosa bona per a la comunitat i/o per a ells mateixos. Com més temps dediquem a fer una cosa, millor ho fem. Per això, hem de donar suport a qualsevol tipus de lectura en qualsevol lloc (en la biblioteca, l'escola, el pati, de vacances, en el laboratori, en els videojocs). Quan lliges les paraules «coneixement» i «aprenentatge» al llarg d'aquest llibre, no penses que estic limitant-les a les idees que acaben incloent-se en llibres de text o articles de recerca. Per a mi la poesia, les novel·les o una bona història de ciència ficció son igual d'importants a l'hora de crear coneixement. Tanmateix, crec que hauríem d'esperar que qualsevol tipus de biblioteca estiga preparada per a recolzar els resultats de la lectura, siguen del tipus que siguen. Així doncs, vegem ara com aborden les biblioteques aquestes idees a l'hora de definir la seua missió.

Missió a cap part?

La definició d'una missió és una qüestió important. Representa una espècie de consens respecte a què considera importat una institució. En aquesta missió podem començar a veure com les biblioteques estableixen les seues pròpies expectatives i les de la comunitat a la qual serveixen.

Fem una ullada a les declaracions d'algunes biblioteques i organitzacions:

Comencem amb la gran missió de la Biblioteca Pública de Nova York:

«La missió de la Biblioteca Pública de Nova York és la d'inspirar l'aprenentatge al llarg de la vida, fomentar el coneixement i enfortir les nostres comunitats». [60]

Hi ha poques coses millors que fomentar el coneixement i l'enfortiment de les nostres comunitats. Parlant de la promoció del coneixement, fem una ullada a la missió de les biblioteques de l'Institut Tecnològic de Massachussets (MIT):

«La missió de les biblioteques del MIT és crear i mantenir un entorn d'informació en constant evolució que fomenti l'aprenentatge, la recerca i la innovació en el MIT. Estem compromesos amb l'excel·lència dels serveis, les estratègies i els sistemes que promouen els descobriments, preserven el coneixement i impulsen la comunicació acadèmica a nivell mundial». [61]

Vegem ara la missió de la Biblioteca del Congrés dels Estats Units: *«La missió central de la biblioteca és la d'oferir al Congrés, al govern federal i al poble americà una font rica, diversa i duradora de coneixement amb la qual puguem confiar per a informar-los, inspirar-los i implicar-los, a més de donar-los suport en els seus esforços intel·lectuals i creatius». [62]*

Cal destacar que la Biblioteca del Congrés és molt clara en definir la seua comunitat: el poble americà, però només després del Congrés i del govern federal. Per als pares, professors, gestors i tots aquells interessats en l'escola, aquests són excel·lents exemples de declaració de principis per a les biblioteques escolars:

*«La missió de la Tehiyah Day School és la d'inspirar curiositat, un fort sentit de la comunitat i una connexió vibrant amb el judaisme. En Tehiyah vivim el nostre programa d'estudis!». [63]*i *«La missió del programa relacionat amb els mitjans de comunicació de la biblioteca de l'escola és: • Formar part integral de la Whittier Elementary School i de la comunitat que l'envolta. • Oferir una col·laboració amb el personal per a facilitar un aprenentatge autèntic per a tots els estudiants.*

- Oferir recursos i instruccions de qualitat als estudiants i al personal.*
- Animar al personal i als estudiants a convertir-se en usuaris efectius d'idees i informació.*
- Promoure l'aprenentatge i la lectura al llarg de la vida tant per plaer com per a mantenir-se informats. [64]*

M'encanten, m'encanten totes. Ens mostren com, sense importar el tipus d'institució, la seua missió pot ser breu però profunda. També poden definir l'impacte que les biblioteques desitgen aconseguir, no les coses que recopilen. No és casualitat que aquestes institucions gaudisquen de bona reputació a nivell internacional. Tenint en compte aquestes idees, analitzem algunes missions bastant menys inspiradores. He canviat els noms de totes les biblioteques per les expressions «de la Meua Ciutat» o «de la Meua Universitat» per a protegir aquestes institucions no tan innocents.

La Biblioteca Pública de la Meua Ciutat ofereix materials en una varietat de formats i serveis per a persones de totes les edats amb la finalitat d'ajudar als residents de la comunitat a obtenir la informació que necessiten per tal de satisfer les seues necessitats personals, educatives i professionals.

Tots els serveis de la biblioteca es promouen enèrgicament per tal d'augmentar la conscienciació pública i, així, millorar la vida dels habitants de la Meua Ciutat.

Deixant de banda el fet que aquesta missió està clarament basada en els materials que la biblioteca recopila, hi una característica de la seua missió que no m'agrada gens. És la missió de la biblioteca promoure la pròpia biblioteca? I no solament promoure's ella mateixa, sinó fer-ho amb tant d'èmfasi? No és un poc arrogant dir que solament pel fet de saber que la biblioteca està ací la vida dels ciutadans millorarà?

Així doncs, què podem esperar d'aquesta biblioteca? Coses, clarament, però també una espècie d'actitud de «jo primer». D'acord, passem a la següent:

La missió de la Biblioteca Pública de la Meua Ciutat consisteix en: Satisfereix les necessitats recreatives dels usuaris oferint-los activitats d'oci mitjançant l'ús dels materials i serveis de la biblioteca. Respondre a les necessitats informatives col·lectives i individuals dels usuaris mitjançant la selecció, l'adquisició, catalogació, organització i distribució d'informació i materials. Fomentar l'enriquiment cultural dels usuaris individuals i de la comunitat de la Meua Ciutat, oferint materials i activitats que afavorisquen la comprensió del desenvolupament de l'estil de vida i l'herència internacionals, nacionals, comunitàries i individuals. Atendre les necessitats formatives contínues dels usuaris recolzant el seu procés d'aprenentatge més enllà del necessari per a obtenir títols acadèmics o qualificacions laborals mitjançant la provisió de materials que milloren la seua vida quotidiana i els seus interessos personals i el seu rendiment laboral. La Biblioteca Pública de la Meua Ciutat reconeix l'impacte de la tecnologia, especialment de les tecnologies de comunicació i informació electròniques, sobre la comunitat de la Meua Ciutat. La biblioteca s'esforça per identificar, obtenir, organitzar i donar accés a la tecnologia en els seus diversos formats. Per a complir la seua missió, la Biblioteca Pública de la Meua Ciutat està totalment a favor del principi de llibertat d'expressió i del dret d'accés a la informació dels ciutadans. La biblioteca fomentarà un ambient d'aprenentatge lliure i oferirà la informació sol·licitada sense parcialitat o discriminació.

Guau! Us imagineu una samarreta amb aquest missatge imprés? La meua principal objecció cap a ell és que se centra en la provisió de materials, no en què la comunitat en siga copropietària o creadora. No parla de la biblioteca com a servei, sinó de la biblioteca com a servent. Mostra un altre aspecte interessant de la diferent forma de veure el món que tenen la antiga biblioteconomia i la nova, i que es manifesta en el

vinde entre la biblioteca i la comunitat. Parlar de les biblioteques «per al poble» és una forma antiga de veure les biblioteques. Considera que la biblioteca està apartada de la comunitat, com un servei que la comunitat pot usar i pagar però, al cap i a la fi, també ignorar o descartar. La nova visió és la de la biblioteca «del poble». La comunitat forma part integral del que es fa en la biblioteca i els bibliotecaris són membres de ple dret de la comunitat. Els bibliotecaris ja no fan el seu treball perquè són servents o perquè estan fabricant un producte que serà consumit per la comunitat, sinó que treballen per a aconseguir una comunitat millor. Els membres de la comunitat no donen suport a la biblioteca perquè són usuaris satisfets, sinó perquè la biblioteca és part d'allò que són. Aquesta concepció de la biblioteca és anàloga a la d'un govern democràtic. Quan la gent sent que forma part d'un govern, les seues opinions estan representades, les seues veus s'escolten i sent que s'està governant a si mateixa (el govern del poble). En canvi, quan la gent considera que el govern és una classe política rígida i distant, apareix la insatisfacció (o, en casos molt extrems, sorgeix la Primavera àrab). Les biblioteques han de ser de la gent, no per a la gent. Quan un membre de la comunitat va a la biblioteca (o fa clic en la seua pàgina web), ha de veure una oportunitat per a contribuir, per a tenir veu i millorar la institució. En cas contrari, la biblioteca no és més que una altra llibreria Borders o videoclub Blockbuster, és a dir, un proveïdor de continguts destinat a ser substituït o desbancat per la competència. De la mateixa forma, els bibliotecaris aspiren a oferir un servei excel·lent no solament per un impuls altruista, sinó també per un desig egoista de millorar la seua pròpia condició. Si el bibliotecari fa bé la seua feina, la comunitat millorarà; i si la comunitat millora, la situació del bibliotecari també ho farà. És un cercle virtuós. Fem ara una ullada a algunes declaracions de principis descoratjadores d'algunes biblioteques universitàries:

La Biblioteca Universitària reforça els aconseguiments de la Meua Universitat mitjançant l'oferta, presentació i conservació d'una gran varietat de recursos informatius. Utilitzem mètodes innovadors gràcies a la col·laboració amb la facultat i els estudiants per tal d'ajudar-los a descobrir, utilitzar, organitzar i compartir el conjunt d'informació que dóna suport a la seua recerca, ensenyament i aprenentatge. La veritat és que aquesta declaració de principis no és un gran despropòsit, però també reforça la idea de reforçar una institució mitjançant la provisió de materials (recursos informatius). A més, encara que la innovació és bona, solament inclou les funcions de la biblioteca. No es tracta d'ajudar als innovadors

o de fomentar la innovació dins de la comunitat. Bàsicament, afirma que la facultat i els estudiants milloraran gràcies a la biblioteca, però no que la biblioteca aprendrà de (i preferiblement amb) la comunitat. Vegem-ne una altra: *La missió de la biblioteca de la Meua Universitat és recolzar la recerca i les necessitats curriculars de la facultat i els estudiants mitjançant una excepcional col·lecció de materials jurídics i un servei del més alt nivell. En la mesura del possible, la biblioteca donarà suport tant a les necessitats de recerca de la comunitat de la Meua Universitat en general com les dels estudiants no pertanyents la Meua Universitat que necessiten accedir a la seua col·lecció única.* En altres paraules: veniu ací a pel material, és un material excel·lent. Tornem a les biblioteques públiques per a veure un exemple més: *La biblioteca de la Meua Ciutat és una institució de servei públic que proporciona a tots els residents de la Meua Ciutat una col·lecció exhaustiva de materials en diversos formats que recopilen els coneixements, les idees i la cultura de l'ésser humà; també organitza aquests materials per a facilitar-ne l'accés i ofereix ajuda i estímuls per al seu ús. Es fa un èmfasi especial en els materials populars en tots els formats i per a totes les edats, i en proporcionar un aprenentatge al llarg de la vida i un centre educatiu per a tots els residents de la comunitat. La biblioteca serveix especialment com a un lloc on els xiquets poden descobrir el plaer de la lectura i el valor de les biblioteques.* Per on comencem a explicar aquesta espècie de calaix de sastre ple d'exemples sobre el material? Podem qüestionar que aquesta biblioteca tinga una col·lecció exhaustiva del coneixement, les idees i la cultura de l'ésser humà? Es tracta d'una promesa exagerada i impossible de complir. Hem d'afegir que no és possible servir a tothom i, a sobre, segur que volem que algú adoctrine els xiquets?

Una missió basada en expectatives més altes

Resumint, les biblioteques tenen una missió: millorar la societat mitjançant la creació de coneixement. Per descomptat, la missió de les biblioteques és allò que les distingeix de moltes altres institucions. La missió de les biblioteques quasi sempre se situa entre les missions d'una organització més gran. Una biblioteca pública forma part d'una ciutat o d'un comtat. Una biblioteca acadèmica forma part d'una universitat. Les biblioteques escolars serveixen per a aconseguir la missió global de cada escola. Les biblioteques corporatives existeixen per a contribuir a assolir els objectius de les empreses.

En el Capítol 5, tornarem a parlar sobre com es defineix en última instància la missió de millorar la societat i sobre com aquesta missió dóna forma a la comunitat quan explique exactament a què em referisc quan

dic «millorar la societat». De moment, centrem-nos en la forma en què les biblioteques compleixen la seua missió. En primer lloc, què fa una biblioteca? Saber-ho és especialment important, doncs les biblioteques fan moltes més coses que recopilar llibres.

4. Facilitar la generació de coneixement: esperem crear

Era un hivern inusualment càlid a Siracusa. Tanmateix, encara feia bastant de fred quan em vaig dirigir amb els meus dos fills, Riley (que en aquell moment tenia 11 anys) i Andrew (de 8 anys), a la Biblioteca Lliure de Fayetteville. Fayetteville és un pròsper barri residencial de Siracusa i la Biblioteca Lliure és una guardonada biblioteca que es troba situada on estava l'antiga fàbrica de mobles Stickley Furniture. Els xiquets i jo anàvem a veure a Lauren Britton, la bibliotecària de Fayetteville. Anava a ensenyar com funcionava una impressora 3D.

Un quants mesos abans, Sue Considine, la directora de la Biblioteca Lliure de Fayetteville, havia anunciat a per tot arreu la creació d'un Fab Lab a la biblioteca. Els membres de la comunitat podrien treballar amb impressores 3D i, a la llarga, amb altres equips de fabricació assistida per ordinador. Lauren Britton havia somiat amb aquesta idea quan estudiava un postgrau en Biblioteconomia, i ara ella i Sue l'estaven fent realitat.

Lauren havia preparat la impressora 3D, una MakerBot Thing-o-Matic[65] en la sala comunitària per a la nostra visita. Es tracta d'una caixa d'aspecte estrany amb una dimensió global d'uns 60 centímetres en totes les direccions. La MakerBot no és una impressora 3D de gamma alta (aqueixes costen centenars de milers de dòlars i les utilitzen fabricants especialitzats de tot el món). La MakerBot és una màquina de codi obert que costa menys de 2000 dòlars i que ha tingut un gran acolliment en la comunitat *maker*. Hi havia un ordinador portàtil connectat a la impressora.

Durant l'hora següent, ens va explicar el funcionament de la

impressora als meus fills i a mi. Podíem crear el nostre propi disseny o descarregar alguna cosa per a imprimir d'entre els milers de models ja dissenyats disponibles a la web. Vam començar amb un anell. Un anell senzill que Andrew va portar després a la seua classe de tercer curs per a fanfarronejar sobre com l'havia fet a la biblioteca. Riley va imprimir un robot.

Encara que aquesta MakerBot solament podia imprimir objectes que caberen en un cub d'uns 10 centímetres per costat, va mostrar un sorprenent potencial sobre allò que estava per arribar. Imagina que la pròxima vegada que necessites una peça, tingues una idea per a un artefacte nou o vulgues crear una rèplica de la teua estàtua preferida, [66] siga tan senzill com imprimir-los. No se't dóna bé el disseny 3D? Només cal fer unes quantes fotos d'un objecte en 3D [67] o fer-lo girar davant de la teua Xbox Kinect[68] i enviar el model resultant a la impressora. Açò no és ciència ficció, està passant ara mateix. Encara que no siga ciència ficció, la pregunta que ens hem de fer és: per què està en una biblioteca?

No és una pregunta retòrica. Aquesta pregunta la van formular el Consell d'Administració de la Biblioteca Lliure de Fayetteville i també alguns dels bibliotecaris, així com moltíssims lectors per Internet quan l'anunci del Fab Lab va començar a circular per llocs web sobre tecnologia. Abans d'entrar a contestar aquesta pregunta, m'agradaria ampliar-la més encara. Després de tot, acabe de dedicar un capítol sencer a dir que les biblioteques giren al voltant dels llibres. Aleshores, giren al voltant dels Fab Labs? Si ja no hem de limitar la nostra definició de biblioteca a les col·leccions i els materials, com definim una biblioteca? Si hem d'esperar que les nostres biblioteques no siguin simples magatzems, què hem d'esperar? Què fa una biblioteca?

La biblioteca com a agent facilitador

En resum, allò que fan les biblioteques i els bibliotecaris és facilitar.

Reconec que açò pot paréixer decebedor. Les revolucions a Egipte, els Fab Labs i exercir com a referent de les aspiracions de la comunitat sembla requerir paraules més contundents, com «empoderament», «defensa» o «inspirar». I les biblioteques haurien de fer totes aquestes coses. Recordem que exercir d'agent facilitador és només una part de la missió general de «millorar la societat facilitant la creació de coneixement en les comunitats». La paraula millorar és clau. Millorar implica activitat, cosa que implica que facilitar també implica activitat. Facilitar no significa seure i esperar a que et pregunten. Ningú ha canviat mai el món esperant a que li pregunten. No, has d'esperar que les tasques de facilitació dels

bibliotecaris i les biblioteques siguen proactives, col·laboratives i transformadores. Les biblioteques i els bibliotecaris faciliten la creació de coneixement i treballen per a aconseguir que tu i la teua comunitat sigueu més llests.

Ho fan de quatre maneres. Biblioteques:

1. Proporcionar accés
2. Proporcionar formació
3. Proporcionar un entorn segur
4. Partir de la motivació per a aprendre

M'he referit a algunes d'aquestes formes quan he parlat sobre les biblioteques com a xarxes de protecció. Cadascuna d'aquestes formes de facilitació pot considerar-se com una mena d'obstacle que cal superar per a aprendre. Hem de tenir accés al coneixement. Una vegada el tenim, necessitem entendre com usar-lo. Quan ja sabem, hem de sentir-nos segurs usant-lo. Finalment, encara que tinguem accés al coneixement i ens sentim segurs usant-lo, també cal que vulguem utilitzar aquest coneixement. Totes les biblioteques compleixen amb el primer aspecte de la facilitació, proporcionant accés,

Totes les biblioteques aspiren a complir amb els quatre, almenys de forma mínima. L'aspecte on moltes biblioteques fallen és que veuen el coneixement com una cosa, emfatitzen massa l'accés i animen al consum de coneixement més que a la seua creació. Si les nostres biblioteques aspiren a donar suport a les nostres comunitats en el futur, han de millorar en tots aquests aspectes.

Què és el coneixement?

Seria fàcil agafar totes aquestes formes de facilitació prèviament esmentades i afegir-los les paraules «llibres» o «bases de dades», o qualsevol altre tipus de material, al final. Per exemple, proporcionar accés a llibres/bases de dades/materials. Massa biblioteques ho fan. No obstant això, açò no és al que jo em referisc. Em referisc a proporcionar accés al **coneixement**, i açò és alguna cosa molt diferent als recursos, els llibres i els articles.

El coneixement no és una acumulació de fets passiva i tranquil·la. No és una base de dades d'articles ni, per descomptat, un edifici ple de llibres. No es mesura en quilos o metres. El coneixement no és estàtic, no està exempt de passions, ni és en absolut una cosa freda. El coneixement és una cosa innata a l'ésser humà i està íntimament relacionat amb les passions de l'individu. El coneixement és dinàmic, en constant canvi i viu. El coneixement fa que ens qüestionem el món, que ens qüestionem els uns als altres i a la naturalesa de la realitat. El coneixement és una

força que impulsa l'economia i l'art, i que hauria d'impulsar també als bibliotecaris a prestar el seu servei. El coneixement es construeix en les nostres biblioteques, universitats, llars, bars i vehicles. El coneixement és, en definitiva, la forma en la que veiem el món i, per tant, determina la nostra forma d'actuar.

La percepció del coneixement com una cosa dinàmica i que es construeix és important quan parlem sobre ampliar les expectatives que tenim de les biblioteques. En resum, si consideres que el coneixement es una cosa continguda en llibres (o bases de dades i articles), llavors facilites la creació de més coneixements recopilant llibres i facilitant-ne l'accés. Per contra, si veus el coneixement com una cosa més dinàmica i que les persones i les comunitats construeixen, cal que canvis radicalment allò que fan les biblioteques i has de considerar la biblioteca com un espai d'aprenentatge actiu. Aquesta visió dinàmica del coneixement i de l'aprenentatge està canviant la forma d'ensenyar als xiquets en les escoles. Ja ha passat l'època on el model d'aprenentatge basat en les classes magistrals es considerava la millor manera de transmetre coneixements.

Ara, els estudiants participen en la creació dels coneixements, adquireixen experiència pràctica i treballen en projectes. Açò també es pot observar en la formació militar i industrial. Les llargues hores de classes amb PowerPoint estan sent substituïdes per simulacions i jocs. Les ciències cognitives i pedagògiques ens estan ensenyant que les persones no són pàgines en blanc esperant a que algun orador expert les ompliga de coneixements. Per contra, els alumnes són més bé actius, i relacionen constantment les noves idees i fets amb allò que ja coneixen. La figura de l'orador que imparteix classes magistrals ha sigut reemplaçada per la del guia que acompanya durant l'aprenentatge. Les nostres biblioteques també han de passar per aquesta transició. Aquesta nova percepció de que el coneixement es va construint de forma activa és potser el major canvi en les expectatives que necessitem fer per tal d'aconseguir les biblioteques que ens mereixem. Si vull ampliar els meus coneixements, la biblioteca ha de permetre'm fer-ho de forma activa. És cert que, en determinats casos, llegir sobre un tema és suficient, però en molts altres casos és necessari practicar, experimentar i explorar per a aprendre. Buffy Hamilton, de la «Biblioteca Inquieta» de l'Institut d'Ensenyament Secundari Creekview, en la ciutat de Canton (als afores d'Atlanta, a Georgia), ho sap.

Buffy no passa gaire temps organitzant llibres i col·locant-los en prestatgeries. Està ocupada ensenyant conjuntament projectes com Mean 21, que descriu d'aquesta forma:

«La bibliotecària de l'escola i el professor d'anglès van col·laborar per a

crear una experiència d'aprenentatge participativa, que consistia en l'ús de les xarxes socials i de la informàtica en el núvol per a promoure la construcció de coneixement i la recerca col·laboratives. Mitjançant l'ús d'eines que van des de Netvibes fins a Evernote o Google Sites, els estudiants van crear blogs, van contribuir en wikis socials, van llegir llibres de forma social aportant els seus comentaris, van desenvolupar agendes d'aprenentatge/recerca i van exposar allò que havien après d'una forma que demostrava un ús ètic de la informació i dels recursos amb llicència. Aquest programa també es va avaluar segons el compliment dels estàndards de l'estat de Geòrgia i els de l'Associació Americana de Bibliotecaris Escolars per als estudiants del segle XXI». [69]

I Buffy no és l'única. Sue Kowalski és la bibliotecària de l'Escola Pine Grove Middle School, a l'est de Siracusa, Nova York. En 2011, la seua biblioteca va ser nomenada Biblioteca Escolar de l'Any del Programa Nacional de l'Associació Americana de Bibliotecaris Escolars. Per què? No per la seua col·lecció ni la seua arquitectura, sinó per allò que estan aprenent els estudiants i per com aquest aprenentatge està arrelat a cada racó de l'escola. Sue no col·loca llibres en prestatgeries. En comptes d'això, ha creat «iTeam», un equip d'estudiants que s'encarreguen de la col·lecció alhora que aprenen i ensenyen noves tecnologies, resolen els problemes que tenen els mestres amb les noves tecnologies i, fins i tot, organitzen esdeveniments dins i fora de la biblioteca. Què fan els bons bibliotecaris escolars (els que desitjaries trobar en la teua escola) per connectar i millorar l'aprenentatge? Joyce Valenza és la bibliotecària de l'Institut d'Educació Secundària del Municipi de Springfield, als afores de Filadèlfia. Ha desenvolupat un manifest complet[70] sobre aquest tema.

Què hauríem d'esperar d'un bibliotecari escolar pel que fa a la lectura?

- *Consideres noves formes de promoure la lectura.*
- *Proporcionen audiollibres descarregables, Playaways, Kindles, iPads, Nooks, etc. als alumnes, i els guies en el seu ús.*
- *Comparteixen aplicacions amb els estudiants per a que puguin llegir llibres electrònics des de dispositius iPhone, Android, iPad i altres dispositius mòbils (consulta Gale's AccessMyLibrary, School Edition).*
- *Parles sobre llibres a través de les eines basades en les xarxes socials, com Shelfari, Good Reads o LibraryThing, per tal de que els estudiants els puguin compartir.*
- *Els alumnes escriuen blogs, tuits o utilitzen la xarxa de qualsevol altra forma en relació a alguna cosa que estiguen llegint.*

- *Els protectors de pantalla del teu ordinador promouen les bones lectures, no com els protectors de pantalla de Dell, Apple o HP.*
- *Crees enllaços a col·leccions de llibres gratuïtes disponibles fent servir eines com Google Books o International Children's Digital Library (consulta l'explorador de llibres electrònics).*
- *Fas ressenyes i promous llibres als teus propis blogs, wikis i llocs web. (També pots consultar Reading2.0 i BookLeads Wiki per trobar idees sobre com promocionar la lectura).*
- *Puges llibres electrònics als teus llocs web per a fomentar la lectura i donar suport a l'aprenentatge.*
- *Treballes amb els alumnes per a crear i compartir debats o tràilers sobre llibres.*

I, des del punt de vista de la comunicació i la publicació?

Saps que la comunicació és el producte final de la investigació i ensenyes als alumnes a comunicar-se i a participar de forma creativa i atractiva. Tens en compte les noves eines de comunicació interactives i atractives per als projectes dels estudiants.

Inclous als teus alumnes i col·labores amb ells. Els deixes participar. Omplis el teu espai físic i virtual amb els treballs i les aportacions dels alumnes (els seus vídeos, música original, art, etc.).

Saps que els alumnes ara poden publicar de forma digital el seu treball escrit, i ho celebres. (Pots consultar Digital Publishing i Digital Storytelling).

Fixa't en com destaca els aspectes actiu i col·laboratiu. Si lliges tot el document, cosa que recomane, veureu que aquest model d'aprenentatge és molt diferent del model tradicional. Un bon bibliotecari escolar no és un administratiu ni es limita a conservar la col·lecció. Més bé el contrari, hauria de ser part activa de l'aprenentatge. Un bon bibliotecari escolar és un mestre que ajuda a millorar als professors de cada àrea. Aquest bibliotecari (aquell que deuries esperar trobar en les teues escoles) guia als estudiants a través d'un aprenentatge inquisitiu, lliure de les fronteres i limitacions d'un ensenyament massa estructurat, excessivament basat en els exàmens i massa unidireccional. Quins són els beneficis de tenir tot això a l'escola? Resulta que s'ha documentat que augmenta l'assistència escolar i que milloren els resultats dels exàmens. Els estudis realitzats a Alaska, Colorado, Florida, Indiana, Massachusetts, Michigan i Carolina del Nord mostren que el rendiment dels estudiants en les proves estandarditzades és millor quan hi ha un bibliotecari escolar titulat a l'escola. Un estudi de Pennsilvània va determinar que: *«La mera presència d'una gran col·lecció de llibres, revistes i periòdics en la biblioteca escolar no és suficient per a*

generar un elevat rendiment acadèmic de l'alumnat. Aquestes col·leccions només tenen un impacte positiu quan són part d'iniciatives escolars per a integrar l'alfabetització informativa dins dels criteris i plans d'estudis de l'escola. [71] Aquestes millores en el rendiment dels estudiants no provenen només de tenir una sala anomenada biblioteca en l'edifici de l'escola. Tampoc tenen res a veure amb la mida de la col·lecció. Es redueixen a una variable: la presència d'un bibliotecari escolar qualificat. Tanmateix, no serveix qualsevol bibliotecari escolar, deuen estar implicats amb la seua feina. Deuen implicar-se i col·laborar en l'aprenentatge dels alumnes en comptes de centrar-se només en els materials. Permeteu-me que ho diga de la forma més senzilla possible: si la teua escola no té un bibliotecari escolar, corre el risc documentat d'obtenir pitjors resultats. Has d'augmentar les expectatives sobre l'escola. I si hi ha un bibliotecari escolar i no saps ni com li diuen? Has d'augmentar les expectatives sobre el bibliotecari. Si ets mestre i no saps com et poden ajudar en el aula la biblioteca i el bibliotecari, has d'augmentar les teues expectatives i fer-li aquesta pregunta al bibliotecari. Si ets director d'una escola i només veus la biblioteca com una extensa sala d'estudi o com un que gasta diners en llibres, cal que augmentes **molt més** les teues expectatives.

Expandim la definició de facilitació

Tot aquest èmfasi sobre l'aprenentatge té sentit en una biblioteca escolar però, què ocorre amb els altres tipus de biblioteques? Tornem a la pregunta inicial: en què consisteixen els serveis d'una biblioteca? Tornem a revisar les formes de facilitació del coneixement, però aquesta vegada fem-ho afegint algunes definicions basades en una percepció més dinàmica del coneixement.

Proporcionar accés

La visió clàssica de proporcionar accés se centra en oferir accés a les col·leccions. Aquesta visió s'ha actualitzat una mica per tal de parlar d'accés a la informació, però fins i tot la informació es defineix sovint com a col·leccions de textos, fotografies i materials tant digitals com impresos. El gran problema d'aquesta visió de l'accés és que és unidireccional. Bàsicament, hi ha massa biblioteques que han definit que l'accés és oferir accés als seus materials. Has d'augmentar les expectatives sobre la teua biblioteca. Has de comptar amb que ens proporcionen una plataforma on pugues accedir a les idees d'altres i des d'on pugues donar accés a les teues idees als altres. Joan Frye Williams, bibliotecària i destacada assessora de biblioteques, ho va expressar millor quan va dir que les biblioteques han de deixar de ser botigues d'aliments i convertir-se en cuines. Una botiga

d'aliments és un lloc on anem a consumir, és a dir, a comprar ingredients per als teus àpats. En canvi, una cuina és el lloc on combines aquests ingredients amb les teues pròpies habilitats i talent per a cuinar un plat. Les cuines solen ser espais socials, el lloc on tots acaben en una festa perquè és el lloc on està l'acció. Les biblioteques necessiten ser cuines, és a dir, espais socials actius on es barregen un conjunt d'ingredients diversos (informació, recursos, talents) mitjançant una recepta nova i fascinant que pot compartir-se. Joyce Valenza es referia precisament a açò en el seu manifest quan parlava sobre fets com que els estudiants publiquen les seues històries i col·laboren amb els mestres i amb els seus companys. La seua biblioteca no només proporciona accés als materials, sinó als companys, els professors, les idees de la comunitat i a eines com càmeres de vídeo, portàtils, llocs web de xarxes socials, llibres, etc. En canvi, fixeuvos en què no va ser la provisió d'eines el que va fer de la biblioteca de Joyce una biblioteca, sinó que va ser gràcies a l'accés al coneixement i a la pròpia comunitat. Les eines a les quals s'accedeix canviaran (de llibres a llibres electrònics, de telèfons a Skype), però l'objectiu de l'accés serà el mateix. Si la teua biblioteca només és un lloc on consumir publicacions i materials creats per altres i no un lloc per a crear i reunir-se amb la resta de la comunitat, has d'ampliar les teues expectatives. Per tant, com pot una biblioteca facilitar la creació de coneixement mitjançant la provisió d'accés? Bé, a Fayetteville es va aconseguir mitjançant l'accés a impressores 3D, entre altres coses. És possible que en les biblioteques acadèmiques s'aconseguisca ajudant a organitzar equips d'estudi o creant comunitats en línia. Per exemple, el treball en equip és un component cada vegada més important en l'ensenyament universitari actual. Els alumnes es distribueixen en grups perquè el treball per al qual s'estan preparant és col·laboratiu i interdisciplinari. Malgrat això, massa sovint aquests equips tenen que descobrir per ells mateixos com poden col·laborar. Proporciona la classe accés a eines en línia, com fòrums de debat, eines per a editar documents de forma col·laborativa o llocs on arxivar materials en línia com cites? La biblioteca pot i deuria proporcionar aquest tipus d'accés actiu. A més, deuria ser un lloc al que es puga acudir, ja siga físicament o virtual, per a que t'ajude a obtenir d'idees i a compartir-les amb els altres. Així és com aprenen les comunitats, a través de la col·laboració i la conversa. Per descomptat, aquest raonament dóna per descomptat que la gent sap connectar-se a Internet o publicar les seues idees...

Proporcionar formació

A YouTube hi ha un vídeo fabulós titulat Medieval Helpdesk. [\[72\]](#) En ell, es mostra a un individu del servei tècnic explicant a un monjo medieval com utilitzar un llibre. Fa un repàs d'allò bàsic, com la forma en què cal obrir el llibre i després passar les pàgines. No, el text no desapareix en girar la pàgina, es queda ahí guardat. Per a apagar el llibre, simplement has de tancar-lo. Com tot bon acudit, perd la gràcia quan l'expliques (aneu a veure el vídeo), però qüestiona la idea que, de certa forma, vam naixer ja sabent com usar els llibres. De fet, la societat gasta una gran quantitat de diners ensenyant a la gent com utilitzar una tecnologia tan bàsica com els llibres: és el que anomenem llegir. Totes les tecnologies necessiten unes instruccions d'ús bàsiques. No aprenem a llegir dormint damunt dels llibres. L'accés no és suficient. Hem d'esperar que les nostres biblioteques ens ajuden a preparar a la comunitat perquè s'implique en l'aprenentatge actiu. Ara passarem a la segona forma de facilitació del coneixement: l'oferta de formació. Les biblioteques haurien de treballar amb un membre de la comunitat en una activitat d'aprenentatge per a ajudar-lo a involucrar-se en una conversació més extensa o en una activitat d'aprenentatge més gran. Moltes biblioteques ja ho fan. Per exemple, en les biblioteques públiques els bibliotecaris fan classes d'informàtica bàsica i de redacció de currículums. Durant dècades, les biblioteques acadèmiques han proporcionat formació per a la recerca i l'ús de la informació (el que abans es deia formació bibliogràfica i ara sol anomenar-se simplement formació). La meua història favorita sobre la formació prové d'una biblioteca jurídica. Un advocat va al despatx de la bibliotecària i li diu que porta tota la nit cercant informació sobre un testimoni pericial de la part contrària. D'ací una hora ha d'estar en el tribunal. Podria la bibliotecària ajudar-li? Cinc minuts després, la bibliotecària li imprimeix la informació sol·licitada de LexisNexis. Podríem deixar-ho ací i tindríem una bonica història de la bibliotecària que resol el problema, però no és una situació nova a les biblioteques. Els bibliotecaris porten oferint serveis de referència com aquest des de començaments del segle XX. Aquesta és una bona història gràcies als coneixements de la bibliotecària i a com va resoldre el problema. L'advocat estava cercant informació sobre un testimoni pericial. Els advocats recorren a científics, enginyers, metges i a multitud d'experts per a que els ajuden a defensar els seus casos. Si un advocat està intentant provar que un acusat està boig, crida a un psiquiatre. Els advocats que volen demostrar que una substància química és perillosa, criden a un químic, i així successivament. Això implica que la reputació i l'experiència

d'aquest testimoni són molt importants. Per tant, els advocats que criden a l'expert necessiten estar segurs de les seues credencials, mentre que la part contrària intenta trobant informació que pugua desacreditar-lo. Moltes vegades açò implica descobrir que el testimoni ha canviat d'opinió sobre un tema o trobar alguna publicació que contradiga el seu testimoniatge. La bibliotecària jurídica va veure que, encara que els advocats són experts en lleis, cercar i desacreditar testimonis pericials és, en última instància, un problema d'informació que requereix una sèrie de competències diferents. Els advocats no eren experts en Química o Psicologia i no sabien com cercar informació per a contradir un testimoniatge, ni tampoc on trobar-la. Els bibliotecaris, en canvi, sí que saben. I ara ve la millor part: la bibliotecària no va anar dient a tots els advocats que podia ajudar-los o que ella era millor a l'hora de buscar aquesta informació. Sabia que a ningú li agrada que li diguen que no és bo fent alguna cosa o que no tot allò que necessitem es pot trobar amb Google. Per tant, va organitzar una classe anomenada (m'encanta aquesta part) «Desacreditació de testimonis». Durant la classe, va parlar sobre les fonts per a trobar articles acadèmics, com cercar científics d'un àrea de coneixement determinada, etc. Després de cada exemple, afegia: «o, si estàs ocupat, jo puc fer-ho per tu». La seua iniciativa va ser un èxit. No només els advocats van aprendre com cercar informació, sinó que van veure que era una persona que comprenia els seus problemes i que podia ajudar-los. Si el vostre bibliotecari no té ni idea del que fas a l'empresa, has d'augmentar les teues expectatives. Hi ha un munt d'exemples de bons serveis bibliotecaris de formació, i no tots consisteixen només a assegurar als alumnes en un aula. Per exemple, en Delaware, la Divisió de Biblioteques de l'Estat va col·laborar amb els departaments de desenvolupament econòmic i d'educació per a adults per a construir centres de formació orientats a la creació d'ocupació i el desenvolupament de competències. *El governador Jack Markell va dir: «Aquesta subvenció tindrà un gran impacte sobre la capacitat de portar la imprescindible tecnologia mòbil a les nostres biblioteques i d'oferir als ciutadans de Delaware nous serveis que els ajuden a preparar-se per a realitzar treballs, trobar feina i millorar la seua educació. Encara que les nostres biblioteques fan un treball fantàstic amb la informació, aquests nous serveis les convertiran en un recurs encara més valuós per a la gent que està intentant preparar-se per a un mercat laboral canviant».* [73]

Pràcticament totes les biblioteques públiques en aquest país ofereixen ajuda a qui busca feina. Tanmateix, aquest suport sovint es tracta de la possibilitat d'accedir a pàgines web d'ofertes d'ocupació i a ordinadors

amb els quals escriure currículums i enviar sol·licituds de treball. En Delaware van posar el llistó més alt. No hi ha prou amb oferir accés, s'han de millorar també les habilitats i l'educació. Recordareu les biblioteques del nord d'Illinois que es van agrupar per a crear el projecte Transform U, esmentat en el Capítol 2. Aquests bibliotecaris van establir col·laboracions amb centres locals de formació professional, agències de col·locació estatals i empreses locals per a proporcionar ajuda individualitzada a la gent per ajudar-los a preparar-se per a les entrevistes de treball. Així mateix, els bibliotecaris també s'oferien a ajudar a les persones amb les sol·licituds escolars. Gràcies a Transform U, és possible enfrontar-se millor a la burocràcia per tal de parlar amb els serveis socials o per trobar unes pràctiques, per exemple. Aquestes idees s'estenen a l'àmbit de les biblioteques acadèmiques. En lloc de formació bibliogràfica, les bones biblioteques estan introduint una sèrie de serveis de suport. En diverses universitats, els estudiants de primer any tenen assignat un bibliotecari quan arriben. Encara que les universitats sempre han tingut consellers per a ajudar als alumnes en els seus estudis, el bibliotecari aconsella als estudiants, sobretot l'entorn informatiu de la universitat. Els bibliotecaris es reuneixen amb els estudiants de primer any per a parlar de les seues classes i dels recursos que els resultaran útils.

També parlen sobre els sistemes d'informació que els estudiants aniran trobant, des del procés de matrícula fins als serveis de menjador o com enviar correus electrònics. Els bibliotecaris, que cobreixen totes les disciplines del campus, ara poden ajudar als estudiants a tenir una visió més àmplia. Els bibliotecaris acadèmics no haurien de parar ací. Cada vegada més bibliotecaris acadèmics s'estan integrant en les classes i els departaments. Especialistes en determinades assignatures de la biblioteca supervisen els missatges de Twitter de les classes i proporcionen ajuda immediata. Si un professor oblida una cita o una data, pot fer una pregunta per Twitter i el bibliotecari li envia la resposta. Ara, els bibliotecaris tenen hores de tutoria durant les quals van als departaments i treballen directament amb la plantilla sobre l'ensenyament i la investigació com a part d'un equip. Proporcionen formació a estudiants i professors no només si la necessiten, sinó quan la necessiten. Algunes biblioteques acadèmiques estan anant més enllà del concepte de formació o preparant als estudiants per al treball acadèmic en els departaments universitaris. Per exemple, la Universitat de Carnegie Mellon ara alberga la Iniciativa de Mitjans Emergents i Integradors. Aquesta iniciativa inclou un màster i: *«en tan sols un any ja és reconeguda a nivell nacional com un model*

que integra la tecnologia i les arts en l'educació, la investigació i la pràctica creativa. Més de 300 estudiants i 70 professors de 15 departaments diferents participen en aquesta iniciativa[74]». Els bibliotecaris de la Universitat d'Auckland van posar en marxa un curs obert massiu en línia (Massive Open Online Course o MOOC, per les seues inicials en anglés) sobre integritat acadèmica[75]. Aquest curs, que tracta temes com el plagi i l'ètica en l'àmbit acadèmic, ha sigut utilitzat per desenes de milers d'estudiants de tot el món. Si la teua biblioteca (ja siga pública, acadèmica, escolar, governamental, empresarial o de qualsevol tipus) no està al dia en quant a formació o si la formació que ofereix no està alineada amb el que fas, quan o on ho fas, has d'augmentar les teues expectatives.

Proporcionar un entorn segur

Abraham Maslow va ser un professor de psicologia. Era expert en temes relatius a la formació i l'aprenentatge. Sabia, per exemple, que l'entorn en el qual la gent aprèn és important. Va crear el que actualment s'anomena piràmide o jerarquia de Maslow. [76]Segons aquesta jerarquia, abans d'aprendre s'han de tenir cobertes algunes necessitats bàsiques. Per exemple, no tindràs gaire èxit aprenent Física si no tens gens res per menjar o refugi per a protegir-te dels elements. Segons Maslow, aquestes són necessitats fisiològiques. Així mateix, si tens menjar i habitatge però no tens un sentit de seguretat, no hi ha aprenentatge Maslow és refereix a açò com a necessitats de seguretat. La jerarquia continua fins a la necessitat de pertinença, estima o reconeixement i, finalment, autorrealització. Per als nostres propòsits ací, simplificaré i em centraré en la necessitat de seguretat. Vaig començar aquest llibre amb la Primavera Àrab. Molts atribueixen a les xarxes socials com Twitter i Facebook la capacitat de generar protestes massives i canvis a Egipte. No obstant això, el que no sol dir-se tan sovint és que aquestes mateixes eines poden usar-se per a identificar i evitar protestes. Voice of America, per exemple, ha documentat que el govern de Bahrain està emprant Facebook per a trobar i arrestar a manifestants. *«A diferència del que va passar a Egipte, a Bahrain mai es van atendre les peticions dels seus habitants. El govern sunnita, amb l'ajuda militar dels estats veïns del Golf, va acabar amb la revolta i després, segons es diu, va accedir a les xarxes socials per a ajudar a identificar i castigar els manifestants»*. [77]Autoritats com el govern iranià, la CIA i el Departament de Policia de San Francisco estan utilitzant les xarxes socials per a identificar i detenir possibles revoltes socials. Llocs com Google i Twitter estan ajustant les seues polítiques per a permetre un major control per part de les autoritats. És possible que ja s'haja produït

l'última revolució mitjançant Facebook, doncs els manifestants ja estan cercant un altre lloc segur per a coordinar les seues accions. En qualsevol cas, la biblioteca que volem, la que hauries d'esperar, és un lloc segur per a explorar idees perilloses.

Seguretat física

La seguretat té molts aspectes, i els dos que més preocupen a les biblioteques són la seguretat física i la seguretat intel·lectual. Les biblioteques públiques són sovint considerades com a refugis segurs. Els xiquets els pares dels quals treballen, per exemple, poden anar a la biblioteca i així no estar pel carrer. Açò era tan important per als ciutadans de Filadèlfia que quan l'alcalde va voler tancar 11 sucursals de la biblioteca, els ciutadans i ajuntament el van demandar per tal que seguien obertes. Encara que es va parlar de raons com l'accés a Internet i als centres de coneixement, la raó més esmentada amb diferència va ser que la comunitat volia un lloc comunitari segur per als xiquets. La idea de proporcionar seguretat física no és exclusiva de les biblioteques públiques. Les biblioteques escolars sovint es converteixen en refugis per als estudiants que no encaixen en altres grups socials. Les biblioteques acadèmiques són llocs segurs perquè els estudiants estudien fins tard a la nit o fins i tot per a escapar de les molèsties dels companys d'habitació. Com Maslow va assenyalar, l'entorn físic és important. Així que, podem esperar alguna cosa més de les nostres biblioteques que un guàrdia a la porta? La Biblioteca Central de Filadèlfia es va plantejar aquesta pregunta. La Biblioteca Lliure de la Biblioteca Central de Filadèlfia tenia un problema amb les persones sense sostre. Cada matí, abans d'obrir, les persones sense sostre del centre de la ciutat es reunien en un parc davant del gran edifici de Belles Arts. En obrir les portes de la biblioteca, els sense sostre entraven en massa per a usar els banys i per trobar un lloc on descansar. La situació va arribar a un punt crític quan un membre de la junta de la biblioteca es va queixar de l'estat dels banys després d'assistir a una sèrie d'esdeveniments de nivell mundial organitzats en la biblioteca. Els bibliotecaris de la Biblioteca Central havien de prendre una decisió. Com podien solucionar la situació dels sense sostre? Es van posar en contacte amb altres biblioteques de la ciutat per demanar-los consell i ajuda. Molts dels consells que van rebre passaven per negar l'entrada a la biblioteca a les persones sense sostre: canvis de política que podien realitzar, lleis a les quals podien recórrer i altres idees destinades a «minimitzar» el problema. Malgrat tot, els bibliotecaris de la Biblioteca Lliure van escollir un camí diferent. El primer que van fer va ser contractar a homes i dones sense sostre com a encarregats dels banys per a mantenir-

los nets. Després, la Biblioteca va obrir una cafeteria. La cafeteria va ser un esforç de tota la comunitat i la major part del finançament va provenir del Banc d'Amèrica. Starbucks va donar l'equipament. El menjar provenia d'un forn de pa del barri. El personal de la cafeteria eren dones i homes prèviament sense sostre que havien rebut formació i participaven en un programa de transició cap a l'ocupació. Açò és el que ocorre quan el públic o, en aquest cas, els bibliotecaris, augmenten les expectatives sobre ells mateixos i la seua comunitat. Miren a la gent no com a problemes sinó com a membres de la comunitat que necessiten serveis, suport, alfabetització i, en última instància, poder: el poder d'ajudar-se a ells mateixos i de viure una vida digna. El poder de crear i aprendre, no solament de sobreviure. Va solucionar la Biblioteca Lliure de Filadèlfia el problema dels sense sostre del centre de la ciutat? No. En comptes d'això, va optar per no ignorar-lo. No va «minimitzar el problema». Va impulsar la capacitat dels sense sostre per a fer front a un problema que els bibliotecaris no havien sigut capaços d'abordar fins a aquell moment. Quan parlem de les comunitats en el Capítol 6, reprendrem el tema de l'edifici físic i com pot ser segur i també inspirador. Per ara, anem a centrar-nos en un altre tipus de seguretat.

Seguretat intel·lectual

Durant segles, les biblioteques han sigut líders en seguretat intel·lectual. Els bibliotecaris es van adonar fa temps que, igual que necessitem sentir-nos segurs físicament per a explorar i aprendre, també necessitem sentir-nos segurs en quant als nostres pensaments. Si percebem que algú està censurant idees o vigilant i jutjant els tipus d'informació que consultem, és menys probable que consultem temes controvertits. Aquest «efecte paralitzant» és quasi equivalent a la sensació que experimentem en veure pel·lícules per a adults amb els nostres pares als 15 anys. Molt abans de les revelacions d'Edward Snowden sobre la vigilància governamental a gran escala[78], els bibliotecaris ja estaven tractant de protegir a les seues comunitats de la intromissió del govern. Potser l'exemple més extrem de les biblioteques com a guardianes de la seguretat intel·lectual va ser el cas Library Connection contra Gonzales. Sota la llei nord-americana Patriot Act, aprovada després dels atemptats terroristes de l'11 de setembre, l'FBI podia obtenir els registres i documents de les biblioteques i d'altres entitats durant els processos d'investigació. Aquest fet no era nou per ell mateix. L'FBI havia tingut sempre el dret d'obtenir aquests documents. La novetat era que l'FBI ja no necessitava una ordre judicial per a accedir a aquests registres, sinó que podia emetre les anomenades Cartes de Seguretat Nacional pel seu compte. És més, les biblioteques (o videoclubs, escoles,

etc.) ja no podien apel·lar legalment contra la petició realitzada i, a més, la carta venia amb una ordre de guardar el secret de sumari, cosa que significava que no es podia dir a ningú que s'havia rebut aquesta carta i molt menys qüestionar-la. La lògica darrere d'aquest canvi era agilitzar les investigacions i evitar que es filtraren detalls relatius a l'actuació policial. A la majoria dels bibliotecaris no els van agradar aquestes disposicions de la Patriot Act. Durant dècades, la privadesa dels usuaris de la biblioteca havia sigut fonamental per als bibliotecaris, que temien un efecte paralitzant. Dit d'altra forma, si els usuaris sentien que allò que lligien o consulten en Internet estava sent vigilat, s'autocensurarien. Els bibliotecaris opinen que el millor coneixement es desenvolupa a partir del més conjunt de fonts més ampli possible. Els usuaris havien de sentir que no s'estava vigilant ni jutjant allò que miren. Per evitar confusions, la seguretat intel·lectual no significa que usuaris que solament consulten informació segura, sinó que els usuaris se senten segurs de consultar idees atrevides. Amb la Patriot Act, els bibliotecaris ja no podien garantir seguretat a la comunitat.

En 2004, un grup de bibliotecaris de Connecticut va pensar que les coses havien anat massa lluny en l'equilibri entre les llibertats civils i l'aplicació de la llei, i va decidir fer alguna cosa: van denunciar quan van rebre una Carta Nacional de Seguretat, saben perfectament que podien acabar a la presó per fer-ho. Aparentment, els tribunals, inclòs el Tribunal Suprem, també estaven d'acord en que no hi havia equilibri. Es va invalidar l'ordre de secret de sumari. No conte aquesta història com una història moral contra la Patriot Act. Més bé, el que vull és mostrar que les biblioteques: 1) protegeixen (o almenys haurien de fer-ho) la teua seguretat intel·lectual com a una cosa molt important i 2) que poden fer-ho dins dels paràmetres establits per la comunitat. Els bibliotecaris de Connecticut no li van comunicar a la persona investigada, murmurant en un apartament fosc, que havien rebut una Carta Nacional de Seguretat. Els bibliotecaris no només van ignorar la llei. No, ells van acudir als tribunals, no per a obtenir privilegis per a ells mateixos, sinó per a restaurar el equilibri entre la divulgació de la informació, la privadesa, les llibertats civils i la llibertat d'expressió. Les biblioteques encara estan obligades a proporcionar informació dels usuaris a les forces de seguretat, però únicament sota supervisió judicial. Encara que no crec que puguem esperar molt més dels bibliotecaris que el fet d'arriscar-se a anar a la presó per defensar el dret de la comunitat a explorar idees, podem esperar que les biblioteques amplien els seus ideals més enllà de les

parets del seu edifici. Per exemple, moltes biblioteques fan un gran esforç perquè es respecte la privadesa d'allò que es fa a la biblioteca. S'esforcen per a eliminar els historials de navegació per Internet després de cada ús. Depuren els registres de navegació i no rastregen els llibres que busques. Fan una labor molt encomiable (podria dir que fins i tot massa bona) per a eliminar el nostre historial de la biblioteca i dels seus sistemes. En canvi, quan va ser l'última vegada que el teu bibliotecari et va informar de que cada clic que fas i cada tecla que toques per fer una recerca bibliogràfica des de casa pot ser registrada pel teu proveïdor de serveis d'Internet (ISP)? T'han informat de que, encara que utilitzes un ordinador «anonimitzat» en la biblioteca, cada vegada que entreu a Facebook l'empresa de la xarxa social pot rastrejar les vostres recerques... fins i tot quan no esteu en Facebook? En l'actualitat, les amenaces a la nostra privadesa no vénen del Gran Germà (el govern), sinó de milers de «xicotets» grans germans. Facebook, Google, Twitter, bancs i companyies d'assegurances han gastat milions i milions de dòlars en rastrejar el que mirem, on estem i quins riscos representem. Alexis Madrigal va escriure sobre açò en el National Journal:

«No necessàriament ha d'haver res de dolent en aquest intercanvi subterrani de dades: després de tot, aquest és l'ecosistema de la publicitat que manté el contingut gratuït en línia. Totes les dades permeten als anunciant millorar els seus anuncis, i la resta d'informació permet mesurar com de bé està funcionant. I no és la meua intenció parlar malament del New York Times. Si visites les pàgines del HuffingtonPost, The Atlantic o Business Insider, es repeteix el mateix procés en major o menor grau. Cada moviment que fem en Internet val una mica de diners per a algú, i hi ha moltes empreses que volen assegurar-se que no hi haja un sol moviment en Internet sense monetitzar». [79]

Si les biblioteques ens han de proporcionar accés a aquests serveis i ensenyar-nos a usar-los, no tenen també l'obligació d'informar-nos sobre les amenaces que representen per a la nostra privadesa? No haurien de representar a la comunitat en el debat públic sobre aquests aspectes? Ampliar les expectatives sobre les biblioteques significa esperar que estiguen informades sobre les amenaces a la privadesa a nivell global i que treballen de forma activa amb la comunitat per a establir un nivell informat de consentiment de la divulgació d'informació. Açò és exactament el que vam veure en Lebanon, New Hampshire. La biblioteca pública, amb l'aprovació de la seua junta directiva, va instal·lar un node Tor[80]. La xarxa Tor permet usar Internet de forma anònima redireccionant el

tràfic a través d'una complexa xarxa global de nodes, de manera que és quasi impossible determinar l'origen d'una transacció en línia. Tor va ser desenvolupada originalment pels militars nord-americans a fi de protegir les comunicacions de la intel·ligència militar[81].

Des d'aleshores, ha sigut utilitzada pels dissidents en règims repressius i, sí, també pels pirates de vídeos. La biblioteca va decidir formar part de la xarxa per a preservar la privadesa dels seus membres. Un dia després que la biblioteca instal·lara el node (un servidor que ajuda a redirigir i anonimitzar el tràfic d'Internet), el Departament de Seguretat Nacional dels Estats Units i les forces de seguretat locals li van demanar que el llevara. Les autoritats van argumentar que Tor pot utilitzar-se per a encobrir activitats il·legals i il·lícites. Per descomptat, el Internet en general, el sistema de telefonia i el correu electrònic també poden usar-se per ocultar aquestes activitats. Un mes després de llevar el node, la junta de la Biblioteca Pública de Lebanon, en una audiència pública recolzada per unanimitat, el va tornar a instal·lar. És possible que conegues Tor o no. Pots estar d'acord amb la decisió de la junta de la Biblioteca Pública de Lebanon o no.

El que aquesta història pretén transmetre és que la biblioteca no només va intentar protegir activament la privadesa dels seus membres, sinó que ho va fer mitjançant un procés de debat inclussiu amb la comunitat. No hauries d'esperar simplement que la teua biblioteca *crega* que la teua seguretat intel·lectual és important, sinó també que *treballe activament* per a informar-te sobre els temes relacionats amb la seguretat intel·lectual i per mostrar-te els mitjans que està utilitzant per a ajudar-te.

Partir de la nostra motivació per a aprendre

Per a parlar sobre motivació, necessite tornar a la Biblioteca Lliure de Fayetteville. Mentre estàvem ocupats imprimint el robot i l'anell en la impressora 3D, la bibliotecària, Lauren, va esmentar que la imminent jornada de portes obertes del Fab Lab inclouria la impressora 3D, la creació de joies i la creació de coses amb cinta adhesiva en cas que aconseguira trobar algú que fera coses amb cinta adhesiva. Riley, el meu fill d'11 anys, va dir que ell feia coses amb cinta adhesiva, i abans que Lauren poguera reaccionar ja estava ensenyant-li fotos de les seues creacions en el telèfon mòbil. Lauren es va entusiasmar i immediatament, sense dubtar-ho, li va dir que podria ensenyar-ho ell. I això és el que va fer. Clarament, l'experiència en la Biblioteca Lliure també va tenir un impacte en el meu fill xicotet, Andrew, doncs una setmana després va tenir una gran idea per a la fira de ciències anual. Va dir que anava a dissenyar la biblioteca del

futur. I 10 minuts després ja havia fet un esbós en paper. En 20 minuts, ell i el seu germà estaven construint la biblioteca en Minecraft, un popular joc paregut a SimCity. Per descomptat, podien construir-la amb Lego (com Andrew va fer després), però les peces de Lego no et permeten convidar a amics de tot el món a caminar per ella. (Mentre escric aquestes línies, hi ha més de 100 milions d'usuaris de Minecraft registrats[82]).

Il·lustración 4. La biblioteca del futuro diseñada con Minecraft por Andrew y Riley Lankes

Il·lustració 5: Andrew amb el seu disseny de la biblioteca del futur fet amb Minecraft, imprès amb la MakerBot Thing-o-Matic

Potser penses que ara em posaré a parlar dels mil·lennistes o del poder dels Fab Labs, però no és el que vull transmetre amb aquesta història. El que considere important és la motivació que tenien els meus fills i com la bibliotecària la va fomentar. Per descomptat que la impressora 3D era genial, però això no va ser el que va enganxar a Riley. El que el va enganxar va ser que Lauren li va suggerir ensenyar a fer coses amb cinta

adhesiva en una classe, i que en arribar al Fab Lab dues setmanes després, va veure que els bibliotecaris havien penjat el cartell del seu taller a la porta del Fab Lab. El que va enganxar a Andrew va ser asseure al costat de la MakerBot mentre imprimia durant la jornada de portes obertes i explicar com funcionava i què estava imprimint.

Identificar i promoure la motivació per a aprendre és la forma més important de facilitar la generació de coneixement. Sense ella ningú està predisposat a aprendre i tots els programes, serveis i activitats de la biblioteca resulten inútils.

Les biblioteques poden inspirar als membres de la comunitat i transformar la seua motivació en aprenentatge, en creació de coneixement i, en última instància, en millores de la societat de moltes formes. Tanmateix, una de les més poderoses és que la biblioteca cedisca una mica de control i autoritat a la pròpia comunitat. Això va més enllà d'organitzar una junta o un comitè de supervisió. És molt més que parlar de que la comunitat siga, en última instància, la propietària de la biblioteca a través del finançament mitjançant els impostos o les matricules. Es tracta de permetre que la comunitat siga co-propietària dels serveis de la biblioteca. El poder de copropietat no està restringit a les biblioteques. Quan els meus fills estaven treballant en aquests projectes, la facultat de la universitat on treballava cercava nous mètodes d'ensenyament.

Un dels quals es debatien sovint era el de «l'aula del revés». És un mètode pel qual els alumnes fan els deures en classe i fan les coses de classe a casa: per exemple, treballar en projectes en classe i escoltar lliçons en línia a casa. Però, enmig d'aquest debat i mentre la impressora 3D funcionava, se'm va acudir: Demane disculpes a tothom a qui li sembla obvi, i podria haver dit aquestes paraules abans, però realment tenia sentit per a mi: Mentre estem ací asseguts parlant sobre quan impartir les classes, quina durada han de tenir o a través de quins canals fer-ho, el canvi vertader ja està produint-se. La classe? Ha de ser l'oratòria més curta o més llarga? Aqueixa no és la qüestió. No, el canvi real és que els membres de la facultat (professors, bibliotecaris) estan perdent control. El canvi real és el canvi dels professors i bibliotecaris creient-se que ja tenen el contingut i debatint sobre com impartir-lo, mentre que en realitat que han de tornar a aprendre aquests continguts contínuament junt amb els seus estudiants, els usuaris i els empleats. Aquesta última part, la de tornar a aprendre, és fonamental. No es tracta només de cedir el control o de convertir l'educació en un llarg projecte que cadascú haja de fer pel seu compte. Els bons mestres i els bons investigadors tenen coses que aportar. A més, sempre tindran una gran capacitat de guia.

És necessari adonar-se'n de que la vertadera propietat compartida d'un programa educatiu o d'un programa de la biblioteca exigeix una reinvençió constant, encara que només siga per a aplicar-la a nous contextes. Per això el model universitari d'investigador/professor ha funcionat tan bé durant tant de temps. Quan aquestes dues facetes es desconnecten, les coses deixen de funcionar. Açò també es pot aplicar a les nostres biblioteques. El concepte de Maker Space que la biblioteca de Fayetteville està tractant d'aplicar (un lloc no només per a estudiar sinó per a crear) no funciona si no implica a totes les parts (bibliotecaris, membres, experts, pares, xiquets, etc.) i si aquestes no comprenen que totes elles estan aprenent al mateix temps. Si quan un xiquet apareix se'l tracta com a un client, el Maker Space fracassarà. Cap MakerBot de 2000 dòlars pot equiparar-se a la qualitat dels Lego o dels joguets comprats a les botigues. No, el truc està en mostrar-li al xiquet, al seu pare o mare, o al membre de la comunitat que forma part del procés d'aprenentatge i del descobriment d'alguna cosa nova, encara que només siga nova per a ell. Tots han d'estar convençuts de que tots estem descobrint coses sobre la marxa. I si ja ho sabem tot? Aleshores, és temps de provar coses noves. Sé que hi ha llargs debats oberts sobre el paper dels experts, el valor de l'experiència i el valor pedagògic de les àrees noves i les tradicionals. Ho sé. Sé que estic simplificant massa, però és que es tracta d'això. Aquests debats sobre les competències i la pedagogia han de ser només això: debats i converses. Resulten confusos i hi ha una gran quantitat d'ego implicat. Tanmateix, si no aconseguim que les converses vagin més enllà del personal de la facultat (i dels bibliotecaris) estarem perdent una oportunitat única de motivar i implicar els membres de les comunitats. I si acabem amb aquesta conversa, haurem fracassat en la nostra missió. Hem d'augmentar les nostres expectatives.

Mestre, bibliotecari, creador, espia

Si us quedeu amb una sola idea d'aquest capítol, que siga amb aquesta: hauríeu d'esperar que les vostres biblioteques faciliten la creació de coneixement de forma proactiva. És molt probable que us pregunteu: per què açò és una biblioteca i no una escola? De fet, si repassem les quatre maneres en què els bibliotecaris faciliten la creació de coneixement, podrien aplicar-se també als professors, els periodistes i fins i tot els editors. Certament, la missió de millorar la societat a través de la creació de coneixement podria aplicar-se a tots aquests professionals. La resposta curta és que les formes de facilitar la creació de coneixement no pertanyen exclusivament als bibliotecaris i les biblioteques, però la manera en què

les apliquen, sí. Les biblioteques no es defineixen pels seus edificis, sinó per com combinen la seua missió, les formes en què faciliten la creació de coneixement i, en última instància, un conjunt de consideracions ètiques i d'habilitats. Crec fermament que, amb el temps, els camps relacionats amb els facilitadors del coneixement que inclouen als periodistes, professors i editors s'assemblaran cada vegada més. Tornarem a tractar aquest tema quan parlem sobre «Els facilitadors» en el Capítol 7. Per ara, necessitem aprofundir més en les consideracions ètiques ja esmentades i en què vull dir exactament amb «millorar la societat».

5. Millorar la societat: esperem el màxim

Permet-me ser clar: quan parle sobre biblioteques que milloren la societat no em referisc a bibliotecaris fanàtics que obliguen els ciutadans que van pel carrer a citar obres correctament i a llegir només llibres adequats. Dic açò perquè hi ha persones en la comunitat bibliotecària que pensen que quan la missió d'un mateix inclou «millorar la societat», açò implica una visió fixa i, en certa mesura, autoritària de la de millora.

Aquesta sospita no és del tot injustificada. Durant una bona part de la història, les biblioteques es consideraven (i es gestionaven) com a institucions elitistes que promovien la lectura de la literatura «adequada». La literatura adequada sovint es definia com a material aprovat per homes blancs de classe alta. Pot ser et resulte difícil de creure, ja que vivim en l'època en què la imatge estereotipada és la dels bibliotecaris amb el nas ficat en una bona obra de ficció, però va haver-hi un temps en què les novel·les estaven tan mal vistes com avui en dia la pornografia en línia.

En el seu destacat llibre sobre la història de les biblioteques públiques als Estats Units, Wayne Wiegand narra la lluita per prohibir la «novel·la literària», és a dir, allò que avui en dia anomenem novel·la, en les biblioteques. Cita un article periodístic de 1882 sobre els lectors de novel·les:

«Estudiants, operàries i dependents, cambrers, carreters, grangers i mariners i, finalment, les dones fracassades i, en general, els habitants del món de la nit, els mussols nocturns, els merodejadors i els que viuen del pecat i dels diners guanyats a través del pecat».

Escriu sobre com la novel·la pot portar a les xiques a pensar per sobre de la seua classe social, i com pot fer que els xics somien amb el salvatge oest en lloc de fer el que haurien de fer... treballar al camp. Gràcies que durant el segle passat tots vam augmentar les expectatives sobre les nostres biblioteques. Avui veiem la novel·la com una eina vital per a inspirar a les xiques a superar-se i per a ajudar als xics a somiar. Açò no va passar de forma accidental o tranquil·la. Els bibliotecaris i les comunitats a les quals servien van haver de defensar activament el poder de la novel·la.

Malgrat això, aquest elitisme encara es mostra de formes inesperades. Encara es parla molt de que les biblioteques són llocs d'autoritat on únicament es recopilen recursos informatius d'alta qualitat i, normalment, «l'alta qualitat» es defineix segons la reputació de l'editor d'un treball determinat. Certament, aquesta és una percepció que comparteixen alguns professors, progenitors i empresaris. Si vols informació de qualitat, ves a la biblioteca. La biblioteca és (o almenys hauria de ser) un lloc on trobar recursos informatius de qualitat. Però per a complir la seua missió, la biblioteca no pot albergar només materials d'alta qualitat. Hi ha dos problemes que deriven d'albergar només recursos d'alta qualitat: la universalitat i els exemples negatius.

Ja he parlat un poc sobre la universalitat. Pot existir realment una definició universal de què és l'alta qualitat? Quan el president dels Estats Units fa una declaració, es converteix automàticament en informació d'alta qualitat? Pregunta-li a algú de l'altre partit polític o al president d'Iran. Podríem tractar de resoldre aquesta qüestió parlant de processos reconeguts universalment o de marcadors d'importància. Llavors, encara que no estiguem d'acord amb un president, almenys podem considerar important la seua declaració, no? En la ciència, en lloc de parlar de veritat o de qualitat, parlem de la revisió per parells. Un procés mitjançant el qual una comunitat determinada considera que una idea és digna. Aquest és un bon mètode del qual sóc defensor, però no és universal, sinó una definició de qualitat basada en la comunitat. Resulta que la qualitat és com la pornografia... solament ho saps quan la veus.

I ací arriba el segon problema, quan parles de la biblioteca com a garant de la informació d'alta qualitat, doncs hi ha pocs llocs en aquest món amb una major concentració de mentides i falsedats que una bona biblioteca acadèmica. Per què? Perquè la mala informació és necessària per a produir coneixements de qualitat. Sé que pareix una paradoxa, però queda't amb mi unes poques línies més. Si estudies l'evolució, és probable que també lliges treballs sobre el creacionisme, encara que solament siga

per a refutar-lo. Si desitges avançar en la ciència, sovint ho fas refutant una teoria anterior. Les col·leccions d'història estan plenes de burles racistes i biografies distorsionades. Els textos educatius parlen sobre com tractar «els retardats», i als textos de psicologia encara es poden trobar referències a «dones histèriques». Aquesta informació és necessària per a conèixer la història i realitzar un seguiment del progrés del nostre coneixement de l'univers.

Fa uns quants anys, la MacArthur Foundation va finançar una investigació sobre la credibilitat i la joventut. [83]Diversos autors (entre els quals m'incloc) van arribar a la mateixa conclusió: les escoles públiques de primària i secundària són potencialment el pitjor lloc per a ensenyar als xiquets a trobar informació fiable en Internet. Per què? Perquè en realitat és difícil per als alumnes accedir a informació no fiable. Els mestres i els bibliotecaris escolars poden mostrar als xiquets informació adequada però, per a veure exemples negatius, informació no fiable, els xiquets han d'anar-se'n a casa, on sovint es troben amb contingut dolent sense supervisió.

No estic referint-me a la pornografia, sinó a llocs com MartinLutherKing.org. No és un error tipogràfic. Aquest lloc està construït i administrat per Stormfront, un grup de supremacistes blancs. Per descomptat, mai ho sabries a no ser que faces clic en un petit enllaç en la part inferior de la pàgina. En les escoles és molt poc probable que es filtre aquesta web però, i a casa? L'enllaç apareix en tercer lloc a Google. Els mestres i bibliotecaris no poden obrir la web i mostrar als estudiants com els grups racistes usen Internet per a manipular als joves i a les persones sense coneixements sobre el tema.

Et deixe una dada que et sorprendrà i et farà reflexionar: en algunes comunitats i quan algú fa preguntes, el lloc web MLK de Stormfront és considerat com a informació d'alta qualitat. Entre aquestes comunitats no està només una secta racista, sinó també la teua pròpia comunitat. Alta qualitat? Imagina a un reporter cercant exemples de com els grups d'odi usen la web per a reclutar persones. Stormfront és una de les millors fonts d'informació per a aquest reporter. No obstant això, no és el millor lloc per a enviar un estudiant de vuitè grau que fa una recerca per als deures escolars. En les discussions sobre la qualitat, el context importa. En última instància, allò que aporta una millora dins de la societat és una definició local. Està la teua biblioteca dedicada a potenciar la investigació, a fomentar el desenvolupament econòmic, a millorar els resultats, a millorar el rendiment als exàmens, a proporcionar oci o, més probablement, a fer

una combinació de totes aquestes coses? Els objectius de la biblioteca han d'estar alineats amb les necessitats de la comunitat en general.

Esperem una mica més que pastissos i prostitutes

En Ann Arbor, Michigan, els bibliotecaris tenen una bústia de suggeriments en el seu lloc web. Van preguntar als membres què milloraria la biblioteca en la seua opinió. Una de les meues respostes favorites va ser (cite en paraules textuais): més pastissos i prostitutes. La resposta era probablement una broma però, en realitat, planteja un contrapunt important en comparació als estrictes bibliotecaris amb els quals he iniciar aquest capítol. I és que, en l'extrem oposat de l'espectre on se situen els bibliotecaris autoritaris que dicten la seua visió de millora de la biblioteca, hi ha una espècie de definició on qualsevol cosa val. També existeix el perill de mantenir un mètode impulsat pels consumidors embogits.

Al llarg d'aquest llibre he parlat sobre augmentar les expectatives sobre la biblioteca, però vaig a parar per un moment a parlar també sobre com les biblioteques i els bibliotecaris han d'augmentar les expectatives respecte a vosaltres. Si els bibliotecaris veuen un consumidor en cada membre de la comunitat, és que esperen massa poc de vosaltres. No sou consumidors, ni tan sols clients, d'una biblioteca. La majoria de les biblioteques empren el terme «usuari» quan es refereixen a la comunitat. Açò no està tan malament, però preferiria que s'entenguera que les biblioteques han de ser impulsades per les seues comunitats, no per clients. Preferisc la paraula membre. Aquesta és una idea que li dec, una vegada més, a Joan Frye Williams. Mentre treballava amb diverses biblioteques públiques per a crear plans estratègics, va sorgir la pregunta de quina paraula han d'usar els bibliotecaris per a referir-se a vosaltres, i va tenir una idea boja... «Preguntem-los». En una enquesta informal entre persones que utilitzaven la biblioteca, la resposta que més es va donar, per sobre de les altres, va ser la de «membre».

Després de tot «tinc un carnet i pague quotes [en forma d'imposts]». M'agrada aquest terme perquè connota propietat compartida. Els membres d'una organització no solament usen l'organització i se'n van. Ells voten, estableixen polítiques i ajuden. En essència, formen part de l'organització. Has d'esperar ser part de la teua biblioteca. Aquesta idea ha de formar part del debat sobre què és el que fa que una societat millore i com la biblioteca pot contribuir a aconseguir aquest objectiu. A més, has d'esperar més d'aquesta conversa i de la biblioteca que el simple fet d'identificar què va malament en la comunitat. Els bibliotecaris són excel·lents a l'hora de resoldre problemes. Adoren els problemes. Els encanta el desafiament

d'una bona pregunta de referència. Els encanta la caça per trobar un article. Han nascut per a servir i, sovint, per això són capaços d'identificar els problemes de la comunitat. Aquests problemes són grans i, per tant, és un treball important. No obstant això, no hem d'oblidar mai que les nostres comunitats tenen aspiracions i somnis. Si bé la diversitat de les nostres comunitats pot dificultar que ens posem d'acord en una sola visió, sabem que és possible aconseguir-ho. La biblioteca pot reunir als nostres veïns, companys, estudiants i resta de membres en un espai civil, segur i inspirador per a somiar. Un gran somni té el poder de moure nacions. Un gran somni té el poder de transcendir diferències, problemes i dificultats. Un gran somni ens trau de la rutina i del pes d'allò quotidià. Un gran somni té la capacitat d'impulsar-nos cap avant i millorar la societat. Aquest és, en última instància, el tipus de servei que necessitem rebre de la biblioteca: que no se'ns recorde constantment quins són els problemes, sinó que ens envolte en el somni d'un futur millor.

De la comunitat

També has d'esperar que una biblioteca faci més que simplement prendre un somni i fer-ho realitat. Les grans biblioteques ajuden a donar forma a la pròpia visió del somni. Has notat que empre molt la paraula «debat» durant tot aquest llibre? La utilitze de forma intencional quan parle de com les comunitats cerquen millorar-se a si mateixes, en particular, i a la societat, en general. És important saber per què use la paraula «debat». Un debat és un assumpte complex. Implica, almenys, a dues parts. També implica el llenguatge utilitzat per aquestes parts i, sobretot, es tracta d'escoltar i de parlar. Una debat és un intercanvi d'idees on ambdues parts són modelades per la conversa que es produeix i on s'acaba donant una nova forma a les altres parts del debat.

Sense aquesta disposició a escoltar, els debats es converteixen ràpidament en monòlegs i en discussions a crits. En el debat sobre què fa que la comunitat siga millor i sobre el paper de la biblioteca per a aconseguir aquest objectiu, hem d'esperar que les biblioteques es redefinisquen i que redefinisquen els seus serveis d'acord amb la visió d'una comunitat millor. Açò no és particularment revolucionari. Durant dècades hem parlat de mètodes orientats al client. En tecnologia parlem de disseny centrat en l'usuari i d'experiències d'usuari. Hauríem d'esperar més que ser simples consumidors o usuaris de la biblioteca; hauríem d'esperar ser membres, ajudar a donar forma a la pròpia biblioteca.

Això significa que també hem d'esperar que les biblioteques i els bibliotecaris donen forma al debat per a crear un futur millor. Les biblioteques han de ser «de la comunitat», no simplement «per a la comunitat». D'una banda, açò significa que ofereixen serveis dissenyats per a satisfer millor les necessitats locals. Significa que les col·leccions de la biblioteca han de tractar tant (o en major mesura) sobre el coneixement i els recursos produïts localment com sobre els materials que tracten sobre (i que han produït) altres comunitats.

No obstant això, també significa que, com a membres de la comunitat, les biblioteques i els bibliotecaris tenen veu en la configuració d'una visió per a un futur millor i per a determinar com poden les biblioteques aconseguir aquesta visió. Deixa'm donar-te un exemple actual: els llibres electrònics. Alguna cosa molt interessant està succeint a mesura que els llibres passen del paper al format digital. La major part de la gent se centra en les característiques oferides (subratllar, compartir notes, poder sincronitzar per on vas en un llibre en diferents dispositius, multimèdia) o en els dispositius (lectors de llibres electrònics, tauletes). Per descomptat, aquests són canvis molt importants que canvien en la forma en què concebem els llibres i com interactuem amb ells. Tanmateix, la majoria de les persones no se n'ha adonat d'un canvi molt més important. A mesura que les editorials han traslladat els títols al món digital, també han canviat el seu model de negoci: abans venien llibres i ara, llicències d'ús. Sé que els models de negoci són molt menys atractius que les tauletes súper planes però, per això mateix, hauries de prestar-los més atenció. Encara que cregues que estàs comprant un llibre per al teu dispositiu, no és així. El que fas és que acceptes pagar per l'ús d'aquest llibre sota una llicència.

Quina és la diferència? Quan compres alguna cosa, obtens un conjunt de drets, mentre que quan pagues per una llicència, només obtens els drets que el propietari del llibre electrònic vol atorgar-te. Per exemple, si compres un llibre físic, pots deixar-li'l a un amic o fins i tot vendre'l. Açò es coneix com la primera doctrina de venda, i no solament crea un increïble mercat de segona mà de llibres de text en la universitat sinó que és un dels pilars sobre els quals es construeixen les biblioteques. Si compres un llibre pots vendre'l o deixar-li'l a un amic... és perfectament legal. Les biblioteques també poden fer-ho. No obstant això, no pots revendre un llibre electrònic. Per què? Perquè no és propietat teua. Quan vas comprar el teu nou dispositiu de lectura electrònica, probablement vas fer clic en una cosa anomenada Acord de llicència de l'usuari final. Aquesta és la finestra emergent que veus cada vegada que crees un compte en un lloc

web. Normalment, està format per moltes pàgines i, si ets com la gran majoria dels «usuaris finals», no el lliges mai. Dona't compte que no necessites fer això quan vas a comprar xiclets a la botiga. Aquell acord és una llicència i, en el cas dels llibres electrònics, indica què pots fer i què no pots fer amb el llibre electrònic.

Quins efectes té açò en la vida real? Al juliol de 2009, dos anys després que Amazon traguera el primer Kindle, moltes persones van comprar una còpia electrònica de 1984, de George Orwell. El problema era que Amazon no tenia el dret de vendre'l. Llavors, què va fer Amazon? Va eliminar de forma remota el llibre de tots els Kindle que l'havien comprat. Tan sols després d'haver-ho fet, Amazon va informar els clients i els va tornar els diners. Un comentarista ho va comparar amb que Ikea entrara d'amagat a les cases per la nit per tal de recuperar una prestatgeria. Amazon estava en el seu dret de fer el que va fer perquè tots els propietaris de dispositius Kindle havien acceptat les seues polítiques i perquè, per començar, no eren els propietaris del llibre, només havien pagat per l'ús del llibre en les condicions que Amazon havia establert. Què té açò a veure amb les biblioteques i el debat sobre la millora de la societat? Hi ha una creixent demanda de llibres electrònics per part dels membres de la biblioteca i, al mateix temps, les editorials estan cada vegada més preocupades per guanyar el màxim de diners amb les seues publicacions. Imagina't que pogueres registrar el teu lector de llibres electrònics en la teua biblioteca local i descarregar sense problemes el llibre que desitjares.

Per quina raó voldries tornar a comprar llibres mai més? En comptes de vendre un munt d'exemplars dels llibres, les editorials en vendrien només un a la teua biblioteca i ja estaria. Per tant, les editorials estan tractant d'introduir «fricció» en aquest procés. És a dir, volen que siga més fàcil obtenir la llicència directament de l'editorial que obtenir-la a través de la biblioteca. A més, la majoria de les editorials es neguen a atorgar llicències de llibres electrònics a biblioteques. Aquells que accepten treballar amb les biblioteques estan fent coses com restringir el nombre de vegades que les biblioteques poden «fer circular» un llibre electrònic. Per tant, quan 26 persones hagen llegit un títol de, per exemple, Harper Collins, la biblioteca haurà d'adquirir una llicència per a una nova «còpia».

Random House va tenir un enfocament més simple; va augmentar el preu de les llicències dels llibres electrònics per a biblioteques en un 300 per cent. En el món de la propietat física, quan es publica un nou èxit de

vendes, un bibliotecari i tu podeu entrar en la mateixa llibreria i comprar el mateix llibre al mateix preu: tu te l'emportes a casa i el bibliotecari el posa en el prestatge. Per contra, en el món dels llibres digitals, és possible que tu pagues 10 dòlars i la biblioteca, si és que pot aconseguir-lo, pagaria 30 dòlars. [84]I recorda, això en el cas de les editorials que estan disposades a parlar amb les biblioteques. Açò ha portat als bibliotecaris a preguntar-se si les biblioteques (públiques, acadèmiques, escolars, etc.) haurien d'entrar en absolut dins del negoci dels llibres electrònics.

Alguns membres de la comunitat bibliotecària han començat a fer boicots. [85]Per què aquesta llarga història sobre els llibres electrònics? Perquè és evident que les comunitats de tot tipus volen llibres electrònics a les biblioteques. Tanmateix, si la biblioteca es limita a fer tot el que està al seu abast per tal de satisfer aquesta demanda, poden passar dues coses. La primera és que la comunitat no estiga satisfeta amb la selecció. Molts dels títols que busquen no estaran disponibles a través de la biblioteca digital perquè les editorials no volen atorgar la llicència. La segona cosa que podria ocórrer és que una comunitat reduïra de forma considerable els serveis disponibles en la biblioteca física a causa d'haver de gastar més diners en llicències de llibres electrònics. Per a ser franc, tinc una opinió sobre aquest tema, però no estic ressentit amb cap empresa o sector que intente guanyar beneficis. Avui en dia, un gran nombre de sectors, entre els que s'inclouen les biblioteques, les editorials, les agències de viatges, els metges, els músics, els productors de pel·lícules i els creadors de jocs, estan experimentant un gran canvi i estan tractant de trobar el seu lloc i redefinir el seu model de negoci. No només hem d'esperar que els bibliotecaris siguin conscients d'aquest problema, sinó també que estiguen ben informats.

A més, hem d'esperar que la biblioteca informe i ajude activament a donar forma a la visió de la comunitat sobre aquest tema. Igual que amb el servei de Freegal que vaig esmentar en el Capítol 2, vol la nostra comunitat gastar els nostres recursos en llibres electrònics que poden desaparèixer en qualsevol moment? Més encara, vol la nostra comunitat adoptar una postura sobre aquest tema? Si no t'agrada la idea de que Amazon, Apple o Barnes & Noble siguin els amos de les coses per les quals estàs pagant (i que les puguin eliminar en qualsevol moment) has d'esperar que la teua biblioteca ajude a la comunitat a acceptar aquesta realitat i treballar activament per tal de canviar-la. Aquest mateix argument s'està tractant ara en les nostres universitats amb el tema de les publicacions acadèmiques. En el Capítol 2, fem tan sols una ullada als enormes costos

que implica obtenir llicències d'ús de bases de dades acadèmiques (nota: obtenir llicències, no comprar). Moltes universitats estan cada vegada més enutjades amb el fet que el govern finance a un investigador perquè realitzi un estudi, l'investigador escriga els resultats i després li's entregue a una editorial acadèmica de forma gratuïta per a que aquesta els incloga en una revista.

Més tard l'editorial acadèmica cobra a les biblioteques, als acadèmics i a les universitats per «comprar» l'accés a l'article a preus desorbitats. Encara pitjor, perquè com la biblioteca, la universitat o l'acadèmic ja no són els propietaris del treball, simplement compren el dret a llegir-lo. Si la universitat deixa de pagar a l'editorial, els articles desapareixen. Açò està portant a un nombre creixent d'acadèmics i bibliotecaris a buscar models de publicació alternatius. Per exemple, hi ha un moviment d'accés obert enorme. En el model d'accés obert, els articles es publiquen a la web de forma gratuïta. Els recursos per a editar i revisar el treball venen o bé de l'autor o bé d'alguna associació que actue com a editorial. Com se sent la teua comunitat sobre aquest tema? Què vol fer al respecte? Algunes grans universitats, com la Universitat de Carolina del Nord i la de Harvard, han aprovat polítiques que dicten que totes les publicacions han de ser d'accés obert (amb algunes excepcions, per descomptat). Encara que aquest és un debat sobre les revisions entre iguals, els criteris que cal adoptar respecte a la propietat i, fins i tot, l'obligació dels acadèmics a participar en un debat obert d'idees que ha de realitzar-se entre el professorat, les biblioteques tenen molt a dir ací. Hauríem d'esperar que els bibliotecaris informen a la comunitat, que parlen sobre els riscos i beneficis i que ajuden a donar forma al debat respecte a l'accés obert i la comunicació acadèmica. Tingues en compte que no he dit que la biblioteca hauria de determinar una política i obligar al seu compliment. La biblioteca ha d'iniciar un debat significatiu amb la comunitat i adaptar-se a les necessitats i els desitjos d'aquesta comunitat, però el debat també ha d'evolucionar activament gràcies al coneixement i l'experiència de la biblioteca.

Jardins emmurallats

Els llibres electrònics plantegen un altre problema al fet d'augmentar les expectatives sobre els bibliotecaris en termes d'educar i organitzar les nostres comunitats: els *walled gardens*, que podríem traduir com *jardins emmurallats*. Els *jardins emmurallats* són sistemes propis per a l'emmagatzematge i el lliurament de continguts. Per exemple, si tens un iPad o iPhone i desitges afegir una aplicació, ha de passar per la App Store d'Apple. No és possible afegir cap aplicació directament al dispositiu

o a la tenda d'aplicacions d'Apple i, per tant, Apple té un control quasi absolut de les aplicacions a les quals pots accedir. Aquest concepte també s'està estenent als continguts. Per exemple, si compres llibres per al teu dispositiu Kindle d'Amazon. Les botigues Barnes & Noble, que venen el seu propi lector electrònic, el Nook, ara es neguen a oferir llibres físics si la versió de llibre electrònic està disponible solament per a Kindle.

En les llibreries físiques, açò no és un problema perquè pots anar a altres llocs (com a una biblioteca o una altra llibreria). Tanmateix, en el teu Kindle solament disposes d'una font: vius en un *jardí emmurallat*. És possible que siga molt bonic i tinga tot el que necessites, però els murs segueixen ahí. Acabe de dedicar una bona part d'aquest capítol a parlar sobre llibres digitals i físics, però encara continue dient que hem d'esperar més coses de les biblioteques a banda dels llibres. Les biblioteques, i per tant les seues preocupacions per una societat millor, estan relacionades amb la comunitat. És possible que també s'aplique açò aquest concepte de jardins emmurallats? Sí. Hi ha una possibilitat del 50/50 de que si utilitzes Internet, faces servir una xarxa social [\[86\]](#) i, si ho fas, hi ha una gran possibilitat de que utilitzes Facebook. Facebook és un jardí emmurallat però al revés. T'has preguntat mai per què no costa diners usar Facebook? Perquè tu eres el producte, no el client.

A diferència d'Apple o Amazon, on tens restriccions d'allò que pots obtenir del jardí, Facebook controla allò que els grups poden obtenir de (o sobre) tu des del seu jardí emmurallat. El teu historial de navegació, de qui eres amic i fins i tot les fotos que puges són propietat de Facebook, i aqueixa informació es torna a vendre després als anunciants i a altres. (Recordes l'exemple dels governs que revisen les xarxes socials per predir les protestes?) Ara, per a la gran majoria de nosaltres, també m'incloc, el valor que obtenim de Facebook és a costa de la nostra privadesa. El problema és que moltes persones de la comunitat d'entrada no són conscients de que estan pagant un preu, i a la majoria ens molesta quan Facebook exerceix els seus drets i canvia les normes de participació. Açò és particularment irritant per a les persones que intenten eliminar el seu compte de Facebook i descobreixen que Facebook s'ha reservat el dret de mantenir totes les actualitzacions d'estat, imatges i similars de per vida (i emprar aquests continguts per a anuncis específics).

Grans reptes

Així que torne al que hauríem d'esperar dels bibliotecaris en el debat sobre la millora de la societat. Clarament, hi ha nombrosos aspectes que configuren els somnis d'una comunitat: econòmics, espirituals, recreatius,

acadèmics, etc. A quins aspectes hem d'esperar que contribuïsquen més les biblioteques? En comptes d'intentar fer una llarga llista de les àrees on caldria esperar que les biblioteques realitzin una contribució substancial, preferisc parlar sobre els Grans reptes. Un Gran repte és un problema fonamental amb aplicacions àmplies i al que es respon amb nombrosos plantejaments. És un objectiu aspiracional establert per una comunitat que intenta ajudar a definir i prioritzar un camp d'estudi sense dictar estratègies ni solucions. Un Gran repte també serveix per animar a les institucions, els acadèmics, la indústria i els governs de qualsevol domini a que aborden el repte en qüestió. Un dels millors exemples d'aquest enfocament el trobem en la biologia i, més concretament, en el mapatge del genoma humà. A partir de 1990, científics de tot el món van intentar cartografiar cada part del codi genètic humà, entre 20.000 i 25.000 gens. [87]

Els socis procedents de les universitats, el govern i els sectors privats creien que conèixer els components bàsics de la vida podria desbloquejar nous tractaments per a malalties, revelar noves veritats sobre l'evolució i, en última instància, ampliar les capacitats dels fabricants de medicaments, metges i investigadors. Durant un període de 13 anys es van desenvolupar noves tecnologies i es van desbloquejar nous coneixements sobre com funcionen els éssers humans a nivell cel·lular. Després d'aquestes investigacions, els camps de la biologia, la medicina, els productes farmacèutics, la criminologia, així com d'altres, mai seran els mateixos. Podem esperar que les nostres biblioteques participin en reptes d'igual rellevància? Quins són els Grans reptes de la biblioteconomia i com podem treballar tots junts per a millorar la societat?

Per tal de respondre a aquesta pregunta, un grup de bibliotecaris i científics de la informació es van reunir en Dallas, Texas, a l'abril de 2011. El que se'ls va ocórrer van ser una sèrie de temes que giraven entorn del concepte central de la infraestructura del coneixement. La infraestructura del coneixement és una extraordinària barreja de persones, tecnologia, fonts i permisos. Igual que l'ADN, la infraestructura del coneixement és essencial per a la teua vida diària i, com l'ADN, probablement no sols pensar-ho sovint. Hi ha parts òbvies de la infraestructura del coneixement, com el teu telèfon mòbil. Per descomptat, anomenar-los telèfons mòbils en l'actualitat és com parlar únicament de «marcar» els nombres per trucar per telèfon.

Als Estats Units, més del 64 % dels adults té un telèfon

intel·ligent[88], un telèfon que poden utilitzar per a navegar per la web i actualitzar les seues xarxes socials, com Facebook i Twitter. També hi ha altres parts de la infraestructura del coneixement a les quals ens estem acostumant, per exemple, a les xarxes digitals que ara ofereixen de tot, des de textos i pel·lícules fins a música. També hi ha parts de la infraestructura del coneixement de les quals en som cada vegada més conscients, com les polítiques i lleis que afecten al funcionament de la infraestructura. En aquests dies, quan sents parlar de pirates és probable que siguen tant de Somàlia com dels barris on els adolescents es descarreguen la pel·lícula de Capità Amèrica en BitTorrent. Hi ha un gran debat sobre qui és el propietari de les idees i del contingut, i sobre què poden fer els ciutadans. Açò concerneix a la nostra infraestructura nacional del coneixement.

Alguns veuen que la infraestructura del coneixement es posa en acció quan els col·legis i les universitats (i escoles secundàries) es connecten en línia per a oferir educació a distància. Alguns pensen que la infraestructura del coneixement és Internet, i alguns inclourien els sistemes telefònics (que són, cada vegada més, Internet). Alguns poden incloure els repositoris d'informació, com biblioteques i museus, a la infraestructura del coneixement. Malgrat això, a Amèrica del Nord, la infraestructura del coneixement s'ha establert a les nostres vides de formes molt més diverses i intrincades. Posem com a exemple una cosa tan senzilla com anar conduint al treball. És molt possible que el cotxe que condueixes estiga controlat per un ordinador. Avui en dia, molts cotxes nous empren un ordinador per a regular el gas en el motor, per controlar un conjunt de sensors que t'envien un missatge de text si hi ha un problema, supervisar els senyals inalàmbrics per a desbloquejar el cotxe i apagar el motor en cas que el roben. Probablement, també hi haja altres ordinadors integrats que facen coses com parlar amb els satèl·lits i determinar la teua ubicació (GPS) i quina música estàs escoltant (radio per satèl·lit). El teu automòbil circula sobre una carretera que pot semblar com les de fa 50 anys, però aquesta semblança és només superficial, literalment. Si condueixes per una gran ciutat, estàs circulant per carreteres intel·ligents.

Els sensors incrustats a l'asfalt poden detectar quants automòbils passen per una carretera i a quina velocitat. Ho fan perquè els propis carrers puguin controlar els semàfors i així evitar els embussos. Aquests sensors també s'estan instal·lant en camins rurals remots per a que, si la carretera es congela, la mateixa carretera pot requerir l'aplicació de sal, cosa que minimitza el cost i l'impacte dels excessos de sal en el medi ambient. Tal vegada estigues conduint per una autopista interestatal de la Costa Est

dels Estats Units, on pots travessar peatges sense disminuir la velocitat perquè un sistema E-ZPass RFID detecta el teu cotxe de forma automàtica i carrega el pagament directament al teu compte bancari. És possible que no penses en els sistemes inalàmbrics de peatge com a infraestructura de «coneixement» però, recentment, aquesta tecnologia s'ha utilitzat com a recol·lector de dades per a proporcionar proves en processos judicials de divorci. Els advocats poden citar als operadors del peatge per a determinar exactament on va estar i a quina hora va estar allí l'acusat. I tot això mentre conduïxes. Segons una estimació, en un futur proper cada quilòmetre i mig de carretera, aproximadament, generarà un gigabyte de dades per dia. Se suposa que aquest nombre es convertirà en un gigabyte per hora. Com hi ha quasi sis milions i mig de quilòmetres de carreteres als Estats Units, [89] això equivaldria a 3,4 petabytes de dades per hora o 28 exabytes per any. Què és un exabyte? Són 10x10x10x10 megabytes.

Cinc exabytes podrien emmagatzemar cada paraula que ha sigut pronunciada pels humans, des de sempre. Per tant, 28 exabytes de dades generades cada any per les carreteres d'Estats Units suposarien una quantitat enorme de dades, i això són només les dades de conducció. Una vegada més, és possible que açò no et preocupe, però si es recopilen totes aquestes dades de les nostres accions diàries, pot resultar realment esgarriador. Charles Duhigg és un reporter d'investigació del New York Times i va escriure un llibre, *El poder dels hàbits*: per què fem el que fem en la vida i en els negocis. Conta la història de com les dades recopilades a través de totes aquestes xarxes i fonts aparentment invisibles poden emprar-se per a usos inesperats, com ajudar a Target, la cadena de supermercats, a determinar quan una persona està embarassada. L'embaràs és un moment de grans canvis en la vida d'una dona, i Target vol que un d'aqueixos canvis siga comprar més coses a les seues botigues. Target utilitza tota la informació que té sobre els clients (Quins cupons els hem enviat? Han utilitzat els cupons? Quins correus electrònics els hem enviat?) per a refinar les seues operacions de màrqueting.

En una entrevista recent, Duhigg va explicar com Target pot descobrir quan una clienta està embarassada:

«Un dels analistes (i vaig parlar amb qui va dirigir aquest programa i va construir aquest model) va descobrir que les dones que comencen a comprar de sobte molta crema sense perfum podrien estar embarassades. Després, van començar a fixar-se en què més compraven aquestes dones i van poder realitzar aquests xicotets experiments perquè tenen un registre per a nadons. Per tant, han detectat un grup de dones que ells saben que

estan embarassades, i aquestes dones pràcticament els han dit quina és la seua data aproximada de part. I, si compres crema sense perfum i de sobte comences a comprar algunes vitamines com zinc i magnesi, això significa que probablement estàs embarassada, i que probablement estigues en el segon trimestre. I si esperes un poc més i la mateixa persona comença a comprar tovalloletes, cotó i desinfectant de mans, que mai abans havia comprat, llavors pots utilitzar aquesta informació. Hi ha uns 25 productes diferents per a esbrinar, dins d'un període de dues setmanes, quin és la data aproximada de part d'una dona. Per tant, inclús si aquesta persona mai t'ha dit que està embarassada, de fet potser ni tan sols els ho ha dit als seus pares, Target, en observar els seus patrons de compra, pot descobrir no solament si està embarassada sinó també quins és la data aproximada de part, i açò els dóna un poder enorme per a enviar cupons en els moments precisos». [90]

Si Target pot ser tan precís, què més pots fer tu, la teua comunitat o uns altres amb tanta informació, bona i dolenta? Aquest és el truc sobre la nostra infraestructura del coneixement actual: està trencada. És possible que no ho semble. Després de tot, els nostres telèfons encara funcionen, els semàfors canvien de color i Target guanya diners, però està trencada. Per a començar, la nostra infraestructura del coneixement, actualment, no està coordinada i, sovint, està en conflicte. Encara que la infraestructura és i seguirà sent un mercat on es combinen components públics i privats, existeixen poques polítiques per a millorar-la. A més, la infraestructura del coneixement està molt inclinada en favor d'una visió simplista del consum i de la producció. En aquesta visió hi ha entitats que produeixen contingut (llibres, pel·lícules, cançons, etc.) i hi ha consumidors que els compren o adquireixen. El problema és que aquest model ja no té molt sentit. Tots som productors i consumidors. Fins i tot els nostres cotxes són productors i consumidors.

Som participants d'una conversa, no simplement clients en un mercat. Pensa en YouTube. És un lloc on no solament pots veure vídeos de gats, sinó que també pots pujar el teu propi vídeo. Ara, observa la connexió a Internet que utilitzes per a accedir a YouTube. El més probable és que siga una línia asimètrica, és a dir, que pot descarregar informació molt més ràpid del que pot carregar-la. Pots baixar el ideu del gat viral en 10 segons, però podries tardar 10 minuts per pujar-lo. Per què? Perquè se, quan se t'assigna l'ample de banda, es parteix de la suposició de que consumiràs més del que produiràs. Açò no s'aplica només a la tecnologia, sinó també a tots els aspectes de la infraestructura del coneixement. Vés a la biblioteca, mira un llibre. Fàcil, no? Ara torna a la biblioteca i intenta que incloguen

un llibre que tu vas escriure. Ves a una universitat i assisteix a una classe. Ara ves i demana impartir-ne tu una. O pitjor, ves i proposa fer una classe sense mestre, només amb un grup d'estudiants que treballen en un projecte. On resulta fàcil oferir informació en un sistema de coneixements? Allà on aquest coneixement pot monetitzar-se fàcilment. Ara, tornem a llocs com Facebook, on no et cobren perquè tu ets el producte. Permet-me ser clar: la raó per la qual necessitem una infraestructura més participativa no és per una gran visió utòpica d'equitat per a tots, encara que açò estaria bé. Pensa en açò com un interès propi en emprendre i innovar. Per exemple, en la zona rural de Nova Anglaterra hi havia un home que adorava les motos de neu.

Tota la seua vida havia col·leccionat motos de neu i peces de motos de neu. Les estimava tant que quan es va jubilar tenia un graner ple de motos de neu i peces velles. Un dia, el seu nét universitari, que estava de vacances, va anar a veure'l. Amb el permís del seu avi, l'universitari va entrar a l'estable amb un ordinador portàtil i una càmera. Durant una setmana (i amb el permís del seu avi), el xic va fer inventari en línia de tot el contingut del graner. De la nit al matí, aquest graner es va transformar en un centre de distribució de peces a tot el món. Un dels seus principals clients era Sibèria, on hi havia moltes motos de neu antigues, però no gaire recanvis. Sense un enfocament més participatiu de la nostra infraestructura del coneixement, aquests actes inesperats d'iniciativa empresarial es tornen més difícils. Açò també s'aplica a coses com els jardins emmurallats dels quals he parlat abans. Sense un equilibri entre les dades restringides i les obertes, la infraestructura del coneixement es trenca.

És la meua biblioteca tan meravellosa?

Què ens diu aquest Gran repte sobre com poden funcionar les biblioteques de les comunitats per a millorar-les? En primer lloc, històricament les biblioteques han representat gran part d'aquesta infraestructura del coneixement. Encara que avui exerceixen un paper molt més limitat, continuen sent vitals. Podem començar amb el fet que el 99,3 % de les biblioteques públiques ofereixen accés públic gratuït a Internet i seguim amb que el 64,5 % de les biblioteques públiques afirmen que són l'únic proveïdor d'accés gratuït a Internet en les seues comunitats. [91] A més, a mesura que el govern local, estatal i fins i tot federal, estan utilitzant Internet com a mitjà per a fer negocis, se sol·licita a les biblioteques de tot tipus que brinden accés i suport al públic.

On una vegada hi va haver una oficina governamental local disponible per a ajudar amb els problemes, ara tens una biblioteca local amb un

ordinador i bibliotecaris per a ajudar-te. Les biblioteques continuen exercint una funció important en la infraestructura del coneixement, encara que d'altres formes. Per exemple, l'Oficina de Drets d'Autor dels Estats Units d'Amèrica és una oficina dins de la Biblioteca del Congrés. Aquesta oficina no es limita a registrar la propietat d'un treball, sinó que estableix una política que defineix què és un ús acceptable i què representa una infracció de la llei dels drets d'autor. Segons la seua pàgina web:

«L'Oficina de Drets d'Autor brinda assistència experta al Congrés en assumptes de propietat intel·lectual; assessora al Congrés sobre canvis anticipats en la llei de drets d'autor dels Estats Units; analitza i ajuda a la redacció de lleis de drets d'autor i informes legislatius; subministra i emprèn estudis per al Congrés; i ofereix assessorament al Congrés sobre el compliment dels acords multilaterals, com el Conveni de Berna per a la Protecció de les Obres Literàries i Artístiques. L'Oficina treballa amb la branca executiva del Departament d'Estat, amb l'Oficina del Representant del Comerç dels Estats Units i amb el Departament de Comerç per a proporcionar experiència tècnica en les negociacions d'acords internacionals de propietat intel·lectual; i també proporciona assistència tècnica a altres països per a desenvolupar les seues pròpies lleis de drets d'autor». [92]

Quan Google va ampliar la seua missió per tal de fer que tot el coneixement humà estiguera disponible es va presentar davant les portes de les biblioteques. Les biblioteques acadèmiques tenen una gran part del registre de la investigació científica dels últims mil·lennis. Ni tan sols s'està tenint en compte el paper que exerceixen les biblioteques de tot tipus a l'hora d'educar a la població sobre com participar, usar i crear coneixement. De sobte, totes les justificacions en defensa de l'existència de les biblioteques de les que hem parlat en el Capítol 2 adquireixen una importància fonamental en vista de què la infraestructura del coneixement representa una porció enorme i creixent de la nostra economia nacional. Sí, la idea de la infraestructura del coneixement és imponent. És possible que et preguntes si pots esperar realment que el teu bibliotecari local exercisca una funció davant d'aquest repte? Sí. Els bibliotecaris escolars poden ser decisius per a aconseguir el pas de llibres de text estàtics i pesats a formes d'aprenentatge més autèntiques i també per a oferir un conjunt de recursos d'informació molt més divers (on s'inclouen experts i altres estudiants). De fet, açò és exactament el que s'exigeix en els nous estàndards acadèmics Common Core que estan adoptant molts estats. A les escoles actuals se'ls demana que passen d'ensenyar un conjunt de fets i fórmules a oferir un ensenyament basat en la investigació i

els processos. Pot haver un lloc millor que una biblioteca per a donar suport als estudiants en l'aprenentatge a través dels processos, atès que la missió bàsica de les biblioteques és el procés de trobar i donar sentit al coneixement? Els bibliotecaris acadèmics poden advocar per l'accés obert al coneixement acadèmic per a augmentar la taxa de descobriment i exploració. Els bibliotecaris governamentals poden oferir als ciutadans un accés més fàcil al funcionament intern del govern i aportar així llum a la nostra democràcia. Els bibliotecaris corporatius poden garantir la gestió adequada dels actius intel·lectuals per a que les empreses puguin millorar els seus resultats.

Comunitats, conflicte i equitat

Com ja hauràs suposat arribats a aquest punt, utilitze la paraula comunitat en un sentit ampli. No restringisc la paraula per a designar un públic o una ubicació geogràfica en concret. Les comunitats són grups de persones que s'han unit entorn d'alguna variable comuna. Aqueixa variable pot ser el lloc on viuen, l'escola on estudien o la institució per a la qual treballen. En tots els casos, assumisc que els membres d'una comunitat són conscients d'aquesta variable, que formen part d'una comunitat de forma deliberada. Per tant, si estudies o treballes en una universitat, eixa universitat és una comunitat. Si pagues quotes d'una organització de socis, ja siga un club o associació professional, això també és una comunitat. Tingues en compte que les persones no estan limitades a una sola comunitat. Pot ser part d'una comunitat en el treball, part d'una altra al lloc on vius, part d'una altra que és una associació professional, etc.

No totes les comunitats necessiten biblioteques. Però en el cas de les que sí en necessiten, la biblioteca forma part de la comunitat, i tu has d'esperar que aqueixa biblioteca tinga veu per a millorar la comunitat. Les comunitats tenen aspiracions i somnis, i hauries d'esperar que la biblioteca ajude a definir-los i facilitar-los. Les comunitats també tenen problemes i reptes, i hauries d'esperar que la biblioteca no només ajude a resoldre'ls, sinó que també documente la forma en què va ajudar. També sabem algunes coses que les comunitats han d'esperar de les seues biblioteques. Les biblioteques han de ser llocs per a la creació i l'intercanvi de coneixements, no solament per a consumir i agafar llibres. Sabem que la funció d'una biblioteca ha de transcendir els límits de les parets. Les comunitats han d'esperar que les biblioteques brinden serveis a la creixent població en moviment. Açò significa que els estudiants han de poder accedir als serveis de la biblioteca des de casa. Els empleats han de poder accedir a la seua biblioteca des dels seus telèfons intel·ligents. Els

ciutadans han de poder interactuar amb la biblioteca pública en la web, en els centres comunitaris i en l'ajuntament. Hi ha un altre atribut necessari d'una comunitat: els seus membres han de compartir els recursos limitats. Per tant, una ciutat ha d'assignar terrenys i pagar impostos (pagar per la policia, el clavegueram, la biblioteca, etc.).

Les universitats han de compartir l'espai. Un dels recursos principals compartits en els entorns escolars és el temps. Quant temps passaran els estudiants en matemàtiques, idiomes, etc. Les empreses comparteixen l'autoritat i els pressuposts. Aquest no és sempre un procés fàcil i, sovint, crea conflictes. Una vegada, un company em va preguntar si Google i Amazon eren la competència de les biblioteques públiques. Vaig respondre que no, que els bibliotecaris els utilitzen sovint. La vertadera competència per a una biblioteca pública sol ser el departament de parcs, claveguerams o camins. La forma que té una comunitat de dividir els seus recursos limitats és part del que la defineix. Es fa a través del representants electes (una junta municipal, la junta d'una facultat)? Es realitza de manera descendent (el director o els socis d'un bufet d'advocats)? La teua biblioteca també necessita tenir un mètode clar i observable per a identificar i dirigir-se als diferents grups dins de la comunitat. Per exemple, en una biblioteca universitària, de quins serveis disposa la biblioteca per a atendre als estudiants? I per als professors? I per al personal? I en un cas com aquest, atén la biblioteca igual de bé als estudiants de postgrau i als estudiants universitaris?

La resposta curta és que probablement no, i és d'esperar. «Espera! No hauria de dir que han de servir bé a tots i que això és el que hauríem d'esperar?» No. Encara que un servei igualitari per a tota la comunitat és un ideal al que caldria aspirar, és pràcticament impossible d'aconseguir per a una comunitat que tinga més de 5 o 6 persones. Imaginem una biblioteca pública. Quins subgrups formen part d'aquesta comunitat? Pares, xiquets, ancians, professionals d'empresa, adolescents, funcionaris del govern, advocats, metges... i podríem continuar. Una biblioteca pública situada a prop del corredor I95 de Connecticut, amb la qual vaig treballar, va fer aquest exercici. A part de a pares i ancians, van identificar a les persones que van a la ciutat de Nova York conduint per motius de treball, a patinadors, jardineros, tutors i mestres. En un entorn acadèmic, els empleats acadèmics es podrien dividir entre docents i investigadors, o bé entre ciències físiques i humanitats. Quasi totes les comunitats es poden subdividir quasi de forma infinita (edat, altura, país de naixement, salari, educació, etc.). Ningú pot esperar que la seua biblioteca servisca a totes

aquestes poblacions per igual. No obstant això, el que podríem esperar és que la biblioteca els tracte de forma equitativa. Quina és la diferència entre igual i equitatiu? «De la mateixa forma» (igual) en comparació amb «de forma justa» (equitativa).

Un servei igualitari per a una comunitat en la majoria d'ocasions significa un servei ideal per a un subgrup i una utilitat variable per a tots els altres. Per exemple, deixar que tots els membres d'una comunitat agafen llibres prestats és igualtat. Proporcionar llibres en braille als cecs és equitatiu. Préstec de llibres: igualtat; entrega a domicili en cas d'incapacitat del ciutadà: equitat. Posem com a exemple el concepte d'accés i Internet. La majoria de les biblioteques ofereixen accés igualitari a Internet dins del seu edifici. És igualitari perquè, igual que la llum i la calefacció, es proporciona sense distincions. Tanmateix, les biblioteques també proporcionen accés a través d'Internet. És a dir, pots utilitzar Internet per a accedir als serveis de la biblioteca des de casa o a través del teu telèfon. Aquest accés dista molt de ser equitatiu. Deixant a banda que la majoria dels llocs web de les biblioteques ofereixen un servei molt limitat per a dispositius mòbils en comparació amb els sistemes d'escriptori. En comptes d'això, pensa en qui no té accés a Internet, i molt menys a la biblioteca, des de casa. Per a algunes comunitats, és possible que això no siga un problema perquè els seus membres tenen fàcil accés a la biblioteca física. Per contra, en molts casos l'accés físic a la biblioteca no és tan fàcil. En molts entorns urbans no hi ha un transport adequat que vaja des de les parts pobres de la ciutat fins a les biblioteques (i els llocs de treball).

En la universitat o en l'entorn empresarial, gran part de la població pot estar de viatge o treballar de forma externa. S'esforça la biblioteca en proporcionar un accés equitatiu a aquestes persones? S'estima que a la ciutat de Nova York hi ha 730 mil llars que no disposen d'accés a Internet[93].

L'accés a Internet és un luxe per a tots aquests xiquets. A pesar d'això, les escoles cada vegada estan treballant amb més llibres de text i materials curriculars en línia. Els pares tampoc tenen accés als serveis governamentals ni a les oportunitats de treball en línia. A més, anar a la biblioteca pot ser difícil, o fins i tot perillós, per a alguns d'ells. Per tant, la Biblioteca Pública de Nova York va decidir que l'accés igualitari a Internet en els seus edificis no era suficient. La biblioteca va començar a deixar prestats «hot spots» (connexions portàtils) d'Internet. Un «hot spot» és un dispositiu xicotet que es connecta a Internet a través de la xarxa de telefonia mòbil i després comparteix la connexió a Internet mitjançant wifi. Ara, els residents de Nova York poden demanar prestat un dispositiu

per emportar-se'l a casa durant mesos i obtenir accés a Internet. Poden accedir a serveis de biblioteca, sí, però també a la resta de la xarxa.

Les biblioteques rurals estan intentant oferir serveis similars. A les zones rurals d'Illinois, un grup de biblioteques va portar «hot spots» als mercats d'agricultors i als partits de futbol. Totes aquestes biblioteques van considerar que la biblioteca no podia quedar confinada entre les parets físiques, sinó que havien d'expandir-la per tota la comunitat. Hauries d'esperar el mateix. No hi ha una única manera de definir el servei equitatiu. En última instància, és una espècie d'acord social entre els diferents segments de la comunitat i la biblioteca. Hauries d'esperar que la teua biblioteca i els teus bibliotecaris es comprometen al màxim amb tots els sectors de la comunitat per a determinar allò que la comunitat considera un servei equitatiu. Hauries d'esperar que aquest compromís siga transparent i continu. El futur de la nostra economia, la nostra democràcia, la nostra educació i la nostra vida quotidiana depén cada vegada més de la infraestructura del coneixement i està cada vegada més interrelacionat amb ella. Hem d'esperar que les nostres biblioteques ens preparen i equipen per a participar en aquesta infraestructura. Si la teua biblioteca pensa que és massa xicoteta per a tenir un impacte en aquest Gran repte, augmenta les teues expectatives! Si la teua biblioteca et tracta com a un consumidor o limita la teua visió solament als actius que hi ha sota el seu sostre, augmenta les teues expectatives! Si la teua biblioteca diu que tracta a tota la comunitat per igual, augmenta les teues expectatives! La teua comunitat és massa gran per limitar-se a estar confinada dins dels murs de la biblioteca, i massa important com per a que la biblioteca no la promoga de portes a fora. Has d'augmentar les teues expectatives!

6. Comunitats: esperem una plataforma

La persones amb un poc d'interès en el funcionament de les biblioteques probablement hauran sentit el nom de Melvil Dewey. Si no saps qui és, probablement hages sentit parlar de la Classificació Decimal de Dewey, el sistema d'organització de llibres que Dewey va desenvolupar a finals del segle XIX. El sistema estava basat en la convicció de Dewey de que l'estandardització i la uniformització en les biblioteques les ajudarien a créixer i prosperar.

Dewey va desenvolupar el seu treball a finals de la Revolució Industrial, en plena expansió de la línia de muntatge de Henry Ford. Totes les indústries estaven reinventant-se i preparant-se per a la producció en massa i els procediments comuns. Açò va impulsar la importància dels gremis professionals (com el Col·legi d'Advocats d'Estats Units), que van establir regles estrictes perquè tots els professionals tingueren capacitats, preparació i perspectives en comú.

Aquesta tendència cap als estàndards, l'eficiència i la producció en massa va tenir un impacte profund en les biblioteques i en com les percebem. Paradisos dels llibres, bibliotecaris professionals, espais tranquils i catàlegs fets per fitxes que ara formen part de la nostàlgia bibliotecària, tenen el seu origen en la idea d'estandardització industrial. Dins d'aquest model, una biblioteca es defineix per un conjunt limitat de funcions (préstec de

llibres, respostes a preguntes orientatives, catalogació) i característiques físiques (munts de llibres, servei d'orientació en el mostrador, sales de lectura). Però, com ja has llegit, hauries d'esperar molt més que açò de la teua biblioteca.

Makerspaces, formació laboral, hot spots mòbils, històries orals, tallers de difamació, etc.: cap d'aquestes encaixa en les definicions arreglades i formals. Encara més, depén de tu i de la teua comunitat definir les funcions de la biblioteca basant-vos en les necessitats locals i en les definicions locals del que significa la millora de la societat. Necessitem tindre unes expectatives que vagen més enllà de la simple definició de les biblioteques com un conjunt de funcions subministrades a cada comunitat del món.

La biblioteca com a plataforma

La biblioteca ja no es concebeix com a un lloc ni com a una col·lecció, sinó com a una plataforma comunitària per a la creació i divulgació de coneixement. Açò és més que un simple canvi retòric. Té implicacions reals sobre com les biblioteques s'organitzen i com utilitzen les tecnologies.

El terme plataforma és un préstec del món de les tecnologies de la informació. Una plataforma és un conjunt de serveis i sistemes que permeten realitzar una varietat de funcions que no estan predeterminades. Per a simplificar-ho, podem pensar en l'iPhone. No penses en l'iPhone que tu o el teu company podrien portar avui, sinó en el primer iPhone. És possible que alguns no ho recorden, però quan el primer iPhone va eixir al mercat no hi havia botiga d'aplicacions mòbils, ni anuncis de «hi ha una app per a açò», ni Angry Birds. El primer iPhone tenia un conjunt d'aplicacions ja instal·lades per Apple que no es podien eliminar, i tampoc era possible afegir-ne de noves. Es podia llegir el correu electrònic, navegar per la web, escoltar música, enviar missatges, consultar el temps, consultar mapes, veure YouTube i consultar les accions de borsa, i res més. Així és com solíem definir les biblioteques: predeterminades i estandarditzades. Les mateixes funcions per a totes. Ara, pensa en l'iPhone o en qualsevol telèfon intel·ligent actual. El telèfon és el maquinari i el sistema operatiu en si mateix. Però, encara més important, és una plataforma que permet crear aplicacions a qualsevol persona.

Apple proporciona la plataforma (com utilitzar les entrades tàctils, com fer una trucada, com comunicar-se mitjançant WiFi), però depén dels desenvolupadors de les aplicacions determinar què pot fer aqueixa plataforma (jugar a videojocs, supervisar les pulsacions, editar fitxers en un servidor del lloc de treball, etc.). En comptes de que el telèfon determine

la teua experiència mòbil, et permet crear una cosa única per a tu. Aquest és el canvi que hauries d'esperar de la teua biblioteca. La teua biblioteca no hauria de dir-te què *pots* fer (llegir, demanar en préstec, cercar), sinó que hauria d'oferir a la teua comunitat d'una caixa d'eines valuoses per a construir el que la comunitat *necessite*.

Permeteu-me donar-vos alguns exemples.

Jardí comunitari

No sempre és necessari que la plataforma que la biblioteca ofereisca estiga relacionada amb la tecnologia. En Cicero, Nova York, la plataforma de la biblioteca està construïda des de zero, literalment. La Biblioteca Pública Septentrional de Onondaga ha construït la LibraryFarm[94]. Quan els membres de la comunitat van expressar el seu interès per aprendre més sobre jardineria i cultiu, els bibliotecaris van anar més enllà del simple fet de comprar llibres o d'acollir discussions sobre treballar la terra: ells van habilitar terres de cultiu. Els membres de la comunitat van preparar un terreny de cultiu al costat de la biblioteca.

Van dividir la terra en parcel·les i la gent podia «prendre prestada» una parcel·la per a la temporada. Gràcies a això, la gent amb poca experiència en jardineria o que no tenia terres va poder anar, cultivar i rebre consells dels experts de la comunitat. Aquesta iniciativa també va donar lloc a una sèrie de dissertacions i demostracions, i totes elles arrelades (perdó pel joc de paraules) en la pràctica. Quan arribava la collita, la part sobrant s'enviava a bancs d'aliments locals. El que va començar com un debat sobre jardineria es va convertir en una plataforma ampliada per a aprendre sobre nutrició, sobre les compres en botigues locals i per a moltes altres classes. Els Boy Scouts van construir horts elevats. Les Girl Scouts van construir un «Hotel d'insectes» per a atraure als insectes que necessaris per al cultiu orgànic i per a instruir a la comunitat.

Reorganitzant la biblioteca de recerca

Vaig realitzar treballs de consultoria per una gran biblioteca d'investigació que estava enmig d'un procés de reorganització després de patir una crisi administrativa greu. Havien acomiadat al degà de la biblioteca, la moral dels treballadors era inexistent i el rector havia contractat a un nou director per tal de restablir la funcionalitat de la biblioteca. El nou director havia contractat els serveis de consultors (entre els quals estava jo) no per a elaborar una nova estratègia, sinó per a que li donarem el vist i plau a l'estratègia que ell havia creat (que era realment bona).

La part principal d'aquesta estratègia era la reorganització del

personal de la biblioteca, dels informes i de les funcions. La majoria de les biblioteques estan estructurades en dues grans seccions: el servei al públic, que inclou tot allò que implica relacionar-se amb la comunitat; i el servei tècnic, que són les operacions bibliotecàries internes. Per tant, quan entres i busques entre els prestatges, o quan examines un llibre, o parles amb un bibliotecari, estàs utilitzant els serveis al públic. La part que no veus, com la compra dels materials, la seua catalogació i el manteniment del Sistema Integrat de Gestió Bibliotecària, recau en la part dels serveis tècnics. Aquest model d'organització bibliotecària és el que preval en la majoria de les biblioteques acadèmiques i públiques dels Estats Units.

Està tan estès que també el trobaràs a Àfrica, Europa i Àsia. Per què aquest model està present a tot arreu? Una bona part és el resultat de com formem als bibliotecaris i una altra part prové de la consideració cada vegada més antiquada de considerar la biblioteca com a un magatzem de llibres. Els serveis tècnics són els que s'encarreguen d'adquirir llibres, mentre que el servei públic és la distribució dels llibres. Però, és així com funciona la teua comunitat? Es correspon aquest model amb una visió més participativa de les comunitats? Per a la creació de la seua estratègia, el nou director va observar a una part del seu públic objectiu: els investigadors. La seua facultat estava orientada principalment a la recerca, però també incloïa estudiants de doctorat i de postgrau, així com estudiants avançats de grau centrats en l'exploració del coneixement. El director va descobrir que els investigadors necessiten utilitzar una gran quantitat d'informació a l'inici d'un estudi. L'investigador necessita material de suport, exemples d'estudis anteriors i accés a nous conceptes i teories. En aquesta etapa, la divisió entre servei al públic i servei tècnic encara té sentit.

Però, segons progressa l'investigador, aquesta divisió deixa de funcionar progressivament. Per exemple, imaginem que un investigador rep un finançament extern. Per a rebre l'ajuda, l'investigador tindrà que especificar com recopila les dades, com les emmagatzemarà durant un llarg període de temps, com els difondrà (no solament els articles publicats, sinó les pròpies dades reunides) i com protegirà tota la informació privada facilitada per les persones involucrades en aquest estudi. De fet, les biblioteques d'avui en dia tenen sistemes per a fer-ho. Normalment, aquestes operacions es realitzen en les oficines internes: el servei tècnic. Les oficines internes són, a més, on les biblioteques creen llocs web al voltant de projectes, o guarden articles i presentacions de conferències basades en l'estudi. Com que l'investigador només interactua amb el servei al públic, troba alguna dificultat per a aconseguir el servei

tècnic que necessita. La divisió antiga dels serveis de cara a la comunitat deixa de tindre sentit perquè en l'actualitat l'investigador és consumidor i productor d'informació al mateix temps. Aquesta distinció entre servei de cara a la comunitat i oficines internes també es torna difusa quan s'examinen les funcions docents d'una universitat. La facultat pot estar consumint informació en forma d'articles i materials diversos per a portar-los a les classes. Tanmateix, també estan creant les seues pròpies col·leccions i materials únics. Quin lloc tenen a la biblioteca aquests materials creats pels seus membres?

Actualment, no en tenen cap, i tota aquesta informació està guardada al disc dur d'algun membre de la facultat i pot ser que es conserve o que no, i que pot deixar en la universitat o no quan es jubile o canvie de treball. Una vegada dit açò, tornem a la biblioteca d'investigació que em va contractar com a consultor. El director de la biblioteca va rebutjar el model de serveis tècnics i servei al públic. En comptes d'açò, va organitzar els serveis per investigació i docència. Si arribava un investigador, parlaria amb un bibliotecari d'investigació assignat. Junts, analitzaven el projecte i el bibliotecari assignat organitzava els serveis de la biblioteca segons les necessitats del projecte del membre de la facultat. El membre de la facultat no necessitava saber, ni havia d'importar-li, que els serveis tècnics s'encarregaven de la creació d'un lloc web per al projecte. El membre de la facultat no necessitava saber que el departament de referència va ser el departament encarregat de fer una recerca de literatura sobre el tema o que el departament de Tecnologies de la Informació és el que supervisa el centre d'emmagatzematge de dades allotjat de forma segura per a protegir les dades de la investigació. Igualment, els docents es reunirien amb els seus bibliotecaris de docència assignats per a analitzar els serveis instructius que la biblioteca podia oferir-los, els materials que podien reservar per a les classes i, fins i tot, els exemplars de llibres de text que podien demanar perquè foren afegits a la col·lecció de la biblioteca.

En aquest cas, la biblioteca es va convertir en una plataforma humana amb la finalitat d'agilitzar els objectius estratègics de la universitat: una millor investigació i una millor formació. De tota forma, en aquest exemple, s'esperava que la gent anara a la biblioteca. I si la biblioteca s'incrustara dins de la comunitat?

eScience

En 2001, Ellen Roche, una tècnica de laboratori de 24 anys, es va registrar per a participar en una prova clínica del Centre d'Asma i Al·lèrgies de la Universitat Johns Hopkins. L'estudi clínic servia per a investigar

com responien els pulmons als irritants químics. Els investigadors van fer que Roche inhalara hexamethonium. Roche va ser la tercera voluntària de l'estudi en fer-ho. El primer voluntari havia desenvolupat una tos lleugera que va durar una setmana. El segon voluntari no havia mostrat cap reacció adversa. Roche va desenvolupar una tos lleugera que va anar empitjorant cada vegada més. Cinc dies després d'inhal·lar el químic, Roche va ser ingressada en la unitat de cures intensives. Menys d'un mes després, va morir. [95]

Allò que fa que aquesta història siga encara més tràgica és que la mort de Roche podria haver-se evitat. Com a part d'un estudi clínic finançat, l'investigador havia fet una recerca bibliogràfica. Va cercar en una base de dades que té indexats estudis des de 1960 fins a l'actualitat. No va trobar res sobre el hexamethonium. Per contra, si l'investigador no haguera limitat la seua recerca a la versió de la base de dades accessible per Internet, haguera trobat estudis dels anys cinquanta que relacionaven el hexamethonium amb problemes greus de pulmó. Arran de la mort de Roche, en la Universitat Johns Hopkins, tots els estudis farmacològics inclouen obligatòriament reunir-se amb un bibliotecari i un farmacòleg.

Aquesta història és realment tràgica. No obstant això, la mort per falta d'informació és inevitable. Recordaràs que abans he mencionat que la infraestructura del coneixement no funciona bé. Està creixent en grandària i complexitat. Els científics d'avui en dia s'han d'enfrontar a un conjunt creixent d'evidències en les bases de dades, a un creixement enorme de les dades disponibles per a l'estudi, a problemes més complexos que requereixen una major col·laboració entre investigadors d'altres institucions i d'altres camps, i a plataformes completament noves per a la investigació científica.

Pren per exemple la investigació sobre les partícules elementals en el Gran Colisionador d'Hadrons a Europa. El Gran Colisionador d'Hadrons és un circuit tancat amb dispositius electrònics complexos i amb poderosos imants de quasi 27 quilòmetres de llarg enterrades sota els camps de Suïssa i França. Té la capacitat d'accelerar partícules fins a una velocitat molt propera a la velocitat de la llum i amb l'objectiu precís de fer-les col·lisionar entre si. En la col·lisió, les partícules es trenquen i alliberen partícules elementals com els quarks i, amb sort, l'anomenada partícula de Déu, el bosó de Higgs, que dóna massa a l'univers. La construcció del Colisionador va costar aproximadament 9000 milions de dòlars i va tardar més d'una dècada en acabar-se. No cal dir que no és possible construir un d'aquests artefactes per a cada grup de científics o universitats que

investiguen física. Científics de tot el món col·laboren virtualment o en persona per a treballar amb el Colisionador. Per a que et faces una idea de com de complex ha de ser donar suport a una investigació científica d'aquesta magnitud, a un article publicat sobre un experiment realitzat en el Colisionador podem observar que han col·laborat 3046 autors. [96]

Aquesta enorme quantitat de dades i les col·laboracions a gran escala no es limiten únicament a la física. Els acadèmics d'humanitats també poden, com a part del seu treball, realitzar recerques a través de centenars de milers de textos digitals. Per exemple, els científics socials estan analitzant milers de milions de pàgines web i d'actualitzacions fetes als mitjans socials per a estudiar el nostre comportament en línia. En l'actualitat, les empreses farmacèutiques poden generar milions de possibles combinacions químiques per a lluitar contra les malalties (cada possibilitat s'ha d'explorar per a garantir que el nou fàrmac pot ajudar-te i no matar-te).

Per a ajudar a agilitzar la ciència i evitar les possibles conseqüències fatals ocasionades per un excés d'informació, els laboratoris han decidit contractar un cos especial de bibliotecaris. Aquests bibliotecaris treballen directament amb els investigadors per tal d'organitzar muntanyes de dades, facilitar la col·laboració entre equips virtuals de científics de tot el món i crear eines per a investigar un gran nombre de qüestions noves. Estan aprenent a especialitzar els seus mètodes de facilitació per a les tasques científiques. Per a facilitar l'accés a les muntanyes de dades, generades pels laboratoris, s'empren bases de dades i els motors de cerca web més recents. També utilitzem programes per al treball en equip i per a realitzar conferències via web amb la finalitat de comunicar ràpidament les bones idees entre els equips. Donen formació als investigadors sobre les eines col·laboratives més recents i sobre com cercar oportunitats de finançament. Construeixen un ambient segur comprovant que les dades estan protegides. Fomenten la motivació dels investigadors ajudant-los a difondre els seus treballs per tot el seu camp.

Encara que no podem esperar que cada bibliotecari atenga a 3046 científics ni que ordene un milió de punts d'informació, si que podem esperar que els bibliotecaris se centren en la comunitat. La comunitat viu dins i fora de la biblioteca, i els bibliotecaris haurien de fer el mateix. Des del bibliotecari que treballa ell sol en un poble xicotet fins al bibliotecari especialitzat en medicina que treballa en un hospital, hauries d'esperar que els bibliotecaris passaren part del seu temps fora de la biblioteca i relacionant-se amb la comunitat. Els bibliotecaris haurien de reunir-

se amb els membres de les facultats, assistir a les Cambres de comerç i estar presents als llocs de treball en comptes d'esperar que la comunitat vaja a la biblioteca. Per descomptat, hi ha vegades que si té sentit esperar que la comunitat vaja a la biblioteca. Acabem de parlar d'integrar els bibliotecaris en la comunitat però, que passaria si integrarem la comunitat en la biblioteca?

Biblioteques públiques que funcionen com a incubadores

Abans he afirmat que gran part de les biblioteques del món estan organitzades de la mateixa forma (serveis al públic i serveis tècnics). Resulta que també tenen la mateixa disposició física. No es tracta d'una coincidència enorme, sinó de que les biblioteques porten buscant l'estandardització des de fa aproximadament un segle. Aquests estàndards estan integrats en les polítiques i fins i tot en la legislació. En Dallas, totes les sucursals bibliotecàries es van construir o renovar segons un pla general. El pla general de Dallas estipulava la quantitat de metres quadrats, la quantitat de prestatgeries i els llocs on s'havien de posar, la ubicació del mostrador d'informació, etc. Amb açò s'aconsegueix un tipus de familiaritat semblant a la dels McDonald's. No importa a quin vages, saps què esperar, encara que fins i tot McDonald's s'ha adonat de que reflectir la cultura local crea una major sensació d'inversió local. Corinne Hill, aleshores directora del sistema bibliotecari de Dallas, també se'n va adonar i va intentar modificar el pla general. Per exemple, en els veïnats amb una gran comunitat artística, va ajudar a dissenyar biblioteques amb espais d'exposició i estudis de pintura. També va treballar amb promotors locals per a dissenyar biblioteques que reflectiren les l'aspecte i el caràcter de la comunitat. Quan es parlava sobre què tenien en comú aquests edificis, ella afirmava que va posar els espais col·laboratius en el centre i els llibres al voltant, com si foren art. És possible que ho interpretes com una forma de reutilitzar els llibres com a decoració, però el art no és per a això. Al llarg de la història, l'art ha buscat inspirar, educar, provocar i fer recordar. Els llibres no estaven allí per a decorar, sinó per a impulsar el treball real de la biblioteca: facilitar la col·laboració. Quan Hill va passar a dirigir la Biblioteca Pública de Chattanooga, a Tennessee, va anar un pas més enllà en el disseny de la biblioteca central. El quart pis de l'edifici estava ple de mobles vells i objectes guardats i oblidats des de feia molt de temps. Corinne i el seu equip sabien que la comunitat necessitava més, així que van buidar aquest pis i van construir

un laboratori públic i unes instal·lacions educatives centrades en la informació, el disseny, la tecnologia i les arts aplicades. L'espai de més de 1100

metres quadrats alberga equips informàtics, coneixements especialitzats, programes, esdeveniments i reunions que funcionen dins d'aquest àmbit. Mentre que els espais de les biblioteques tradicionals donen suport al consum dels coneixements oferint accés als diferents mitjans, el quart pis és únic, perquè anima a la producció, a la connexió i a compartir el coneixement a través de l'accés a eines i instruccions[97].

El quart pis ha albergat des de conferències internacionals de tecnologia fins a experiments amb globus meteorològics, i ofereix accés de gigabit a Internet, equips de realitat virtual, eines elèctriques i tot tipus de recursos per a explorar, inventar i aprendre.

Aquest model no és exclusiu de Chattanooga. La Biblioteca de Districte d'Ann Arbor té bibliotecaris de producció entre els seus empleats. La seua feina és treballar directament amb la comunitat per a produir noves eines i projectes. Algú arriba amb una idea per a una nova pàgina web? Els bibliotecaris de producció poden ajudar-li a construir-la. Un projecte de vídeo? Busca al bibliotecari de producció. La biblioteca és un lloc destinat a que la comunitat pugui crear. Eli Neiburger, un director adjunt de la Biblioteca d'Ann Arbor que supervisa als bibliotecaris de producció, em va parlar d'una gran idea. Un membre de la comunitat va anar a la biblioteca i va preguntar si els llibres que tenia a casa podrien afegir-se al catàleg de la biblioteca perquè la gent poguera agafar-los prestats. Aquest membre estava disposat a portar els seus llibres si algú els demanava, i pensava que altres persones també voldrien compartir els seus materials. Aquesta idea pot semblar estranya des de la percepció que tenim de les biblioteques en l'actualitat. Després de tot, els llibres dels membres de la comunitat no pertanyen a la biblioteca. Però si pensem en la biblioteca com una plataforma «de la comunitat» en comptes de com una plataforma creada «per a la comunitat», aquesta idea té molt de sentit. De fet, moltes biblioteques d'Estats Units es van crear agrupant les col·leccions personals de diversos membres.

Però, per què limitar-se només als bens físics de la comunitat? Per què no utilitzar la biblioteca com un lloc on compartir tota la comunitat? Moltes biblioteques a tot el món estan començant a prestar persones. De la mateixa forma que pots consultar amb els bibliotecaris de producció d'Ann Arbor o amb una bibliotecària especialitzada en impressió 3D en Fayetteville, algunes biblioteques s'estan deixant en préstec bombers, advocats i comptables. Alguns experts de la comunitat volen fer voluntariat en el seu temps lliure i la biblioteca pot ajudar a maximitzar els seus esforços. A Europa ara hi ha biblioteques de prejudicis on els membres

de la comunitat poden consultar un prejudici. No has parlat mai amb un musulmà? Un gai o una lesbiana? Una persona llatina? Un republicà? Ara pots. Açò funciona perquè la biblioteca ofereix un espai cívic i segur per a mantenir aquestes converses.

La comunitat com a col·lecció

Els exemples anteriors demostren com una plataforma bibliotecària pot adaptar-se per a satisfer les necessitats d'una comunitat. No obstant això, hi ha una altra part molt important per a que una biblioteca pugui convertir-se en una plataforma: les persones involucrades. En el seu informe de 2014 «*Rising To The Challenge: Re-Envisioning Public Libraries*»^[98] (Fent front al repte: Tornant a visualitzar les biblioteques públiques), l'Institut Aspen va identificar tres recursos clau per a les biblioteques: gent, llocs i plataformes. Encara que l'informe d'Aspen parla d'aquests recursos en el context de les biblioteques públiques, serveixen per a tot tipus de biblioteques. Ja hem tractat el concepte de plataforma, així que permet-me parlar ara sobre persones i sobre com hauries d'esperar que canviara radicalment el concepte de gent com a recurs d'una biblioteca.

Durant massa temps, els bibliotecaris i les comunitats a les quals serveixen s'han centrat en les col·leccions. Si penses en una biblioteca, probablement t'imagines prestatgeries ben ordenades i dispositius que et donen accés a bases de dades i articles. Això era la col·lecció. Els materials i els recursos. Tanmateix, la vertadera col·lecció de qualsevol biblioteca no són aquestes eines, sinó la pròpia comunitat. Les biblioteques actuals estan convertint-se en centres de participació social i intel·lectual. En comptes d'indicar-te on pots trobar un recurs, et posen en contacte amb experts, veïns, companys i altres persones que també volen aprendre. Una vegada més, no es tracta d'un simple canvi retòric. Potser alguns exemples expliquen millor aquest canvi.

La majoria de les biblioteques tenen algun mecanisme de voluntariat comunitari. Les biblioteques públiques tenen membres disposats a ajudar. Les biblioteques escolars tenen estudiants i, fins i tot, pares que ajuden. En molts d'aquests casos, els voluntaris ajuden a fer tasques de la biblioteca. Posen llibres en prestatges, buiden les caixes de devolucions, registren els llibres que es deixen prestats, etc. Aquest va ser també el cas de l'escola Pine Grove Middle School. Els estudiants van preguntar a la bibliotecària, Sue Kowalski, si podien ajudar-li. Al principi, els va demanar que organitzaren els llibres en les prestatgeries i ordenaren els mobles. En canvi, organitzar els voluntaris es va convertir en tanta o més feina que els treballs que els

voluntaris feien. Aleshores, va veure que ho estava fent a l'inrevés:

Estava emocionada per tenir tants estudiants que volien «ajudar» durant el temps no acadèmic que passaven a l'escola. Entusiasmada, vaig buscar i crear treballs per a mantenir-los ocupats. La situació va començar a créixer de forma descontrolada. Va córrer la veu de que m'encantava tenir «xicotets ajudants» i prompte me'n van enviar més per diferents motius. Començava a sentir que gestionar aquests voluntaris s'estava convertint en un treball a temps complet per a mi i no sentia que la feina estiguera feta si jo no estava involucrada. L'impacte de les tasques era poc (posar rectes les cadires, torcar la pols, alinear els llibres, traure punta als llapis, etc.). En un primer moment, vaig pensar en enviar un missatge que posara «Gràcies, però no». Per sort, vaig tenir una revelació i em vaig adonar de que, encara que l'energia era positiva i impagable, l'aplicació pràctica dels ajudants necessitava una aproximació revisada[99].

I quina era l'aproximació revisada? Deixar que s'organitzaren per si mateixos i que utilitzaren la seua pròpia experiència en comptes de convertir-los en «xicotets bibliotecaris». Va anomenar al grup iTeams, i en comptes de tenir-los organitzant llibres en prestatges, els va demanar que seleccionaren llibres i construïren exposicions temàtiques (després de tot, ells coneixien els llibres millor que ella). En comptes de tenir-los organitzant cadires, els va demanar que ajudaren a utilitzar diferents programes informàtics a altres estudiants i, passat un temps, fins i tot als professors. De nou, els estudiants tenien més coneixements sobre aquestes eines. Avui en dia, el seu iTeam selecciona llibres, dona cursos de tecnologia i ajuda en projectes dirigits per professors de la mateixa forma que els estudiants de postgrau ajuden als docents i investigadors de les universitats. La seua revelació, i el que tu també hauries d'esperar de la teua biblioteca, és que les persones de la comunitat són la vertadera col·lecció de la biblioteca gràcies als seus coneixements i les seues habilitats, que poden compartir amb altres membres.

En Fayetteville, Nova York, es van adonar del mateix. Ara, amb cada llibre o Kindle que es demana en préstec, o amb cada programa al que s'assisteix, els membres de la comunitat reben una enquesta amb aquestes tres preguntes:

1. Què t'agrada?
2. Què t'apassiona?
3. Estaries disposat a ensenyar-ho/compartir-ho amb la comunitat?

Així, els bibliotecaris aconsegueixen connectar amb aquests membres de la comunitat i els ajuden a construir nous programes. Com quin? Per

exemple, un professor de primària va crear paquets de pre-alfabetització per a pares (i avis). En el paquet hi ha un llibre de cartró, un pla de lliçons i, normalment, un joguet per a ajudar als xiquets a associar conceptes i accions amb paraules. Un científic va fer paquets amb oscil·loscòpis i telescopis. En el Fab Lab hi ha màquines de cosir programables. Els bibliotecaris no saben com usar-les, però les persones de la comunitat que saben cosir vénen regularment, no només per a usar les màquines, sinó per a ensenyar a cosir a altres membres de la comunitat.

La British Library va substituir la seua Sala de lectura sobre empreses per una «incubadora» on ajudar a crear empreses[100]. Sí, encara pots cercar en bases de dades i consultar llibres, però també pots parlar amb mentors, comptables i experts en xicotetes empreses. L'espai de la biblioteca és un lloc per a treballar, conèixer gent i aprendre. Si bé abans la biblioteca era un lloc on els bibliotecaris feien el seu treball i oferien els seus serveis, la biblioteca és ara un lloc on la comunitat pot anar i compartir.

Tot açò ens fa recordar com de fonamental resulta l'aprenentatge per a la missió de les biblioteques. Els bibliotecaris no són professors i els membres no són alumnes. Els membres de la comunitat i els bibliotecaris estan aprenent junts constantment. En la comunitat, tothom té alguna cosa que compartir i aportar. Com pot la biblioteca aprofitar aquest potencial? Per descomptat, les nostres biblioteques estan plenes d'escrits de grans acadèmics i artistes. Però les nostres comunitats també estan plenes de gran experiència i coneixement. La comunitat ajuda a portar les idea del passat al present. La col·lecció de la teua biblioteca pública no són els llibres en l'edifici, sinó els enginyers, escriptors, advocats, constructors i somiadors del teu veïnat. La col·lecció de la teua biblioteca acadèmica inclou els membres de la facultat que amplien els límits de la ciència, els estudiants apassionats per la música, un munt d'acadèmics i investigadors que busquen descobrir els misteris de l'univers i de la condició humana. I a tu, què t'apassiona? Les teues expectatives no haurien de limitar-se a que la teua biblioteca simplement conteste a les teues preguntes, sinó que hauries d'esperar que s'unisca a tu en aqueixa tasca i que et pose en contacte amb altres persones que compartisquen el teu entusiasme.

Biblioteques com a llocs

El tercer recurs que Aspen va identificar al seu informe eren els «llocs». En moltes biblioteques, açò és un espai físic. Tanmateix, la majoria de les biblioteques ara també tenen un espai, o presència, en Internet. Els llocs són molt importants perquè són la vertadera manifestació

de l'aprenentatge. Encara que ja hem tractat aquest concepte en quan parlàvem del tercer espai en el Capítol 2, val la pena parlar-ne més a fons.

Abans m'he referit a les biblioteques com a institucions inspiradores. Les comunitats, sense importar si són grans o xicotetes, construeixen les biblioteques amb la finalitat de que siguin monuments amb espais funcionals. Els arquitectes utilitzen les biblioteques com a mostres de la seua cartera de projectes, riques en marbre i fusta de caoba. Açò és adequat. La comunitat ha de veure les biblioteques físiques com a representants dels seus ideals més elevats.

Tanmateix, en el passat açò va arribar a ser molest. Les biblioteques poden ser inspiradores, però també necessiten ser funcionals. Què ha passat amb totes les biblioteques que Carnegie va construir fa un segle? Moltes han sigut abandonades o reutilitzades amb altres fins perquè són massa xicotetes o inflexibles per a col·leccions més grans i perquè no disposen de xarxes inalàmbriques ni de nous serveis. Hi ha molts bibliotecaris que es queixen quan es contracta un arquitecte perquè massa arquitectes veuen la biblioteca com una obra d'exhibició per a que la comunitat pugui presumir i no com un lloc on es va a treballar.

Tanmateix, això està canviant. Per què? La resposta curta és per una nova aproximació (detallada en aquest llibre) i per la Llei de Moore. El cofundador d'Intel, Gordon E. Moore, va dir que o bé el nombre de transistors en un xip d'ordinador es dobla cada dos anys o bé el cost de posar el mateix nombre de transistors en el xip es reduiria a la meitat. La Llei de Moore, com s'ha anomenat la seua teoria, porta més de 40 anys complint-se i s'ha utilitzat de forma més àmplia per a parlar de com la tecnologia dobla la seua capacitat o el seu preu es redueix a la meitat cada dos anys. Açò pot resultar impactant, però la progressió s'ha mantingut estudi rere estudi. Un ordinador de l'any 1982 pesa cent vegades més, és cinc-cents vegades més voluminós, costa unes deu vegades més i és cent vegades més lent que el telèfon intel·ligent mitjà que portes a la butxaca. [\[101\]](#)

Com afecta al funcionament d'una biblioteca aquest concepte, que tracta sobre com la tecnologia digital agilitza i redueix les seues peces? L'edifici es torna més xicotet? Per descomptat que no, però les biblioteques del passat eren una infraestructura en la qual els bibliotecaris feien el seu treball. Avui en dia, aqueixa infraestructura ocupa menys i menys espai cada vegada. Les enciclopèdies que solien ocupar molt d'espai en els prestatges ara poden consultar-se des d'un ordinador. Els catàlegs de fitxes, que ocupaven bastant d'espai físic, han desaparegut i els catàlegs

es consulten des del mateix ordinador. Fins i tot les macrofitxes ara estan digitalitzades i es troben en l'ordinador.

La miniaturització mitjançant la tecnologia ha tingut grans efectes. El primer està relacionat amb el disseny de la biblioteca física. Les piles de recursos físics ara poden comprimir-se i ocupar molt menys espai, cosa que permet que els sistemes robotitzats els recuperen, com a pansa en la Biblioteca Joe i Rika Mansueto de la Universitat de Chicago. [102]Els llibres i els articles físics estan emmagatzemats sota terra en prestatgeries de més de 15 metres d'alçada i es poden recollir en una cúpula de vidre a nivell de terra on la comunitat universitària pot quedar i estudiar. Els nous materials de construcció permeten que la llum inunde les biblioteques i les convertisca en espais innovadors i acollidors.

El segon efecte recau directament sobre els bibliotecaris. Ara els bibliotecaris poden anar-se de l'edifici i seguir facilitant el coneixement. La majoria de les eines que necessiten estan disponibles a través de tauletes i telèfons intel·ligents. Les biblioteques poden contractar treballadors de tot el món per a ajudar en la digitalització, la construcció d'eines web i inclús oferir un servei de resposta a preguntes disponible les 24 hores del dia, i tot gràcies a que les xarxes digitals ràpides fan que el teletreball siga una realitat. És possible que açò et porte a preguntar-te, tal com han fet moltes comunitats, si encara necessitem biblioteques físiques.

La resposta dependrà de la comunitat. A mesura que els bibliotecaris necessiten cada vegada menys espai per a fer el seu treball, la comunitat necessita cada vegada més espai per a interactuar i crear. Recordes les sucursals de la Biblioteca Pública de Dallas? Una d'aquestes anava a presentar un projecte de remodelació del veïnat. Quan van preguntar al desenvolupador del projecte pel motiu d'aquesta remodelació, automàticament va començar a parlar del concepte de tercer espai. Va dir que podia construir espais per a viure i que podria barrejar-los amb espais per a treballar i comprar, però que també necessitava un espai que permetira que la comunitat es reunira i desenvolupara una identitat. Per a ell, aquest espai era la biblioteca.

Aquest concepte no és exclusiu de les biblioteques públiques. Les universitats estan adonant-se de que necessiten trobar un espai entre la classe i la residència d'estudiants. Els centres d'estudiants estan bé, però sovint els estudiants utilitzen la biblioteca com un lloc on ser productius i desenvolupar les seues habilitats socials, perquè l'aprenentatge és una activitat social. Molts bibliotecaris acadèmics destacats poden explicar-te de quina forma la biblioteca es converteix en un refugi per als estudiants

que no encaixen o per als que estan buscant un lloc on establir vincles amb altres estudiants diferents al grup dels esportistes.

Les biblioteques corporatives són llocs interessants on podem encontrar tant als treballadors de l'empresa com a gent d'altres àmbits i disciplines que ha anat allí per a utilitzar els recursos i l'experiència. Les biblioteques governamentals, com la Biblioteca del Congrés d'Estats Units, creen programes de beques per a animar als acadèmics de tot el món a que vinguen i interactuen amb els legisladors i els treballadors del govern. El concepte de la biblioteca com a espai de la comunitat no és nou. Ja he parlat de l'antiga Biblioteca d'Alexandria, que va ser construïda amb columnates i sales amb l'objectiu de maximitzar la interacció i els debats entre els acadèmics. La tecnologia i una renovada atenció a la comunitat ens estan permetent recuperar les biblioteques per a les comunitats. Hauries d'esperar que la teua biblioteca siga un espai per a la comunitat: un lloc per a l'intercanvi d'idees i la creació de conceptes totalment nous. Tanmateix, açò torna a ser responsabilitat nostra.

Un edifici no pot fer res per ell mateix. El simple fet de construir una estructura (sense importar la seua majestuositat ni si resulta representativa de l'estètica de la comunitat) no és suficient. Abarrotar un edifici bonic de llibres no el converteix en una biblioteca. Per a transformar un edifici en coneixement i comunitat es necessita el compromís d'aquesta comunitat i un grup de facilitadors. Per sort, aquests facilitadors existeixen, i els anomenem bibliotecaris.

7. Bibliotecarios: espera l'excel·lència

Encara que no ho hages notat, al llarg de tot aquest llibre he estat emprant una mentida semàntica. He parlat sobre el que les biblioteques fan o no fan, sobre el que haurien d'o no haurien de fer. La veritat és que les biblioteques no poden fer gran cosa: són edificis o sales. El millor que es pot dir és que les biblioteques et arreceren de la pluja i transmeten solemnitat. Fins i tot el concepte general de la biblioteca com una organització abstracta és una arrogància. El treball i impacte de les biblioteques és el resultat de les persones. Entre aquestes persones també s'inclouen els semiprofessionals, voluntaris, membres de la junta directiva, conserges i guàrdies de seguretat. Tanmateix, aquest treball i impacte són conseqüència directa dels bibliotecaris.

Existeixen bàsicament tres formes de convertir-se en bibliotecari: se't contracta com a tal, et formes amb aquest objectiu, o et converteixes en un d'ells per vocació. La primera és la forma més fàcil i, sovint, la menys efectiva. La segona, és la norma sovint exigida per la llei i, probablement, la forma més efectiva. L'última és poc freqüent però pot ser increïblement poderosa. A continuació, parlarem de cadascun d'aquests tipus i dels seus possibles aspectes positius i perills, a més d'una breu opinió sobre allò que podem esperar de cadascun.

Bibliotecari per contracte

En l'àrea rural de Vermont, molt poques persones estudien per a bib-

liotecàries. La quantitat de diners que pagarien només per la matrícula mai seria igualada pels ingressos que obtindrien, ni tan sols en els casos dels directors de les biblioteques. En moltes comunitats rurals del sud-oest, un gran nombre de directors de biblioteca treballen a temps parcial. Hi ha moltes persones que treballen com a bibliotecaris que no tenen formació oficial en el camp de la biblioteconomia.

No existeix cap restricció per a les biblioteques públiques rurals. Entre els bibliotecaris del Congrés ha hagut historiadors, acadèmics, escriptors i, fins i tot, un periodista. De fet, durant segles, els caps de les biblioteques universitàries eren professors i acadèmics del camp de les humanitats.

Contractar bibliotecaris no professionals té alguns avantatges. Aporten noves perspectives. Solen cobrar menys. Poden tenir més vincles amb la comunitat que algú que no provinga d'aquesta comunitat.

Tanmateix, la contractació de no professionals com a bibliotecaris presenta inconvenients bastant importants. Sovint manquen d'habilitats específiques per a la facilitació del coneixement. Aquestes habilitats poden ser tan bàsiques com organitzar els recursos bibliotecaris o tan complexes com saber reconèixer i valorar la funció de la biblioteca dins de la comunitat des d'una perspectiva més amplia i dins de la infraestructura del coneixement a gran escala. Molts bibliotecaris contractats tenen una visió de la biblioteconomia centrada en el propi edifici i en els llibres.

La clau per a tenir èxit com a bibliotecari contractat sense formació és la dedicació i el suport a la formació i l'aprenentatge constants. Estats com Illinois[103] i Maine[104] tenen Biblioteques Estatals actives que inclouen la formació de bibliotecaris com a part de la seua missió. Aquestes Biblioteques Estatals ofereixen tallers, formació en línia i fins i tot visites presencials per a ajudar a tots els bibliotecaris a fer un bon treball. Has d'esperar que el personal de la teua biblioteca, independentment de la seua procedència, s'implique en processos de desenvolupament i formació constants. Açò significa que també has d'esperar les despeses de viatge i el temps d'absència necessaris per a la formació.

Bibliotecari mitjançant estudis formals

Als Estats Units, els estudis reglats estàndard per a la formació de bibliotecaris són un màster en biblioteconomia i ciències de la informació. Als Estats Units i Canadà, aquests programes estan acreditats per l'American Library Association, i en el moment en que escric aquestes línies hi ha uns 60 programes d'aquest tipus a Amèrica del Nord. (Revelació completa: treballo en un d'ells). Probablement, la pregunta que més sovint reben els estudiants que cursen un programa de postgrau en biblioteconomia és:

«Necessites un títol de màster per a això?»

Espere que no t'hages plantejat aquesta pregunta després de llegir fins a aquest punt, però entenc per què la gent ho pregunta. Després de tot, gran part del treball d'un bibliotecari és facilitar certes coses a les persones i, per tant, tendeixen a apartar a les comunitats del funcionament intern de la biblioteca. Aprofundirem molt més en el que hauríem d'esperar dels bibliotecaris més endavant en aquest capítol. Mentrestant, permet-me parlar sobre les habilitats que els bibliotecaris obtenen d'una educació de postgrau. Segons l'American Library Association, els bibliotecaris titulats han de ser experts en un pla d'estudis que:

«S'ocupa de la informació i el coneixement enregistrables, i dels serveis i tecnologies per a facilitar la seua gestió i ús. El pla d'estudis de biblioteconomia i informació comprén la creació d'informació i coneixement, la comunicació, identificació, selecció, adquisició, organització i descripció, l'emmagatzematge i la recuperació, la conservació, l'anàlisi, la interpretació, l'avaluació, la síntesi, la difusió i la gestió». [105]

Durant aquests estudis, als bibliotecaris se'ls forma en una àmplia gamma d'habilitats útils per a les biblioteques i que, com ja s'ha demostrat, són cada vegada més útils en altres entorns com, per exemple, Google o altres empreses del rànquing Fortune 500 (les 500 empreses més importants per volum de vendes).

Els bibliotecaris titulats treballen en biblioteques, per descomptat, però també treballen com a arquitectes de la informació, oficials d'intel·ligència econòmica i, fins i tot, com a vicepresident executiu i cap de serveis hipotecaris en JPMorgan Chase. [106] Hi ha centenars de bibliotecaris que treballen com a editors i proveïdors de bases de dades els productes de les quals s'utilitzen a tot el món acadèmic. Els bibliotecaris utilitzen la seua formació i habilitats per a identificar les necessitats d'una comunitat i construir sistemes d'accés als recursos que s'ajusten a les sol·licituts (i les aspiracions) de la comunitat en qüestió. Açò pot significar crear sistemes per a determinar la millor forma d'organitzar els materials o establir com es vinculen les pàgines a la xarxa. Del que la majoria de la gent no s'adona és que quan Tim Berners-Lee va inventar la World Wide Web, estava tractant de resoldre un problema de biblioteconomia: com trobar documents de física citats en un entorn digital. Els bibliotecaris són, en última instància, constructors d'eines.

Té importància la titulació? Recorda el debat sobre els bibliotecaris escolars i els resultats dels exàmens, en el Capítol 4. Nombrosos estudis mostren que la presència d'un bibliotecari titulat en una escola té un im-

pacte directe i positiu en les puntuacions dels exàmens i en la retenció de coneixements. Després d'haver supervisat factors com la sala, la col·lecció, les dades demogràfiques, etc. , es va arribar a la conclusió de que era el bibliotecari amb estudis i titulació, i no la biblioteca, qui millorava les escoles.

Els bibliotecaris titulats estan llests per a treballar, tenen un profund coneixement del camp d'estudi, i posseeixen habilitats que resulten útils des del primer moment. No solament són experts en el funcionament diari d'una biblioteca en particular, sinó que tenen habilitats que es poden aplicar en àmbits més amplis i una visió més extensa del món que els permet ajudar a les comunitats en temps difícils. No obstant això, les escoles de biblioteconomia també poden instil·lar en els estudiants de postgrau una mentalitat centrada en els llibres i l'edifici que pot limitar les seues perspectives. Una de les majors preocupacions que suposen els bibliotecaris titulats és el que jo anomeno el Laberint de Dèdal. Com recordaràs, Dèdal va ser un increïble enginyer de la mitologia grega que va construir un laberint tan complex que ni ell podia escapar.

Els bibliotecaris també han dissenyat algunes eines increïbles al llarg dels seus 3000 anys d'història. Han utilitzat eines com la classificació per a construir col·leccions enormes de materials amb milions d'articles. Algunes biblioteques han usat aquestes eines per al seu manteniment durant segles. Per exemple, la Biblioteca Bodleian d'Oxford va obrir les seues portes en 1602. [\[107\]](#) Tot i això, aquests esquemes i sistemes també s'han utilitzat per a crear un laberint d'especialitats i divisions dins de la professió. El problema està en el fet de que aquestes eines es basen en un enfocament específic de la ciència denominat pensament reduccionista. El reduccionisme es produeix quan agafes una cosa o concepte gran i complex i el divideixes en parts cada vegada més menudes fins que entens aquestes parts. Després, pots agrupar el funcionament de totes les parts menudes i entendre el conjunt. Aquesta és la raó per la qual existeix el Gran Col·lisionador d'Hadrons: pren un àtom i segueix destruint-lo fins que troba la part més menuda.

De la mateixa forma, les biblioteques poden agafar el món i dividir-lo en temes cada vegada més menuts que ens permeten aconseguir certa precisió a l'hora de trobar les parts. Per exemple, en 1863, Roger Bacon va pensar que el món de les idees podia dividir-se en tres parts: memòria (coses sobre la història), raó (coses sobre la filosofia) i imaginació (coses sobre les arts). Posteriorment, Thomas Jefferson va adoptar aquest sistema i el va usar per a organitzar la seua impressionant col·lecció de llibres, una

col·lecció que va vendre al Congrés dels Estats Units i que va servir per a reemplaçar la Biblioteca del Congrés després que els britànics la cremaren. En 1732, Samuel Johnson va pensar que només necessitava dues classes de divisió del coneixement: la filologia, l'estudi de les paraules i altres signes; i la filosofia, l'estudi de les coses que aquestes paraules i signes signifiquen. De totes les persones que van pensar que podien classificar el món, és possible Melvil Dewey siga qui més relacions amb les biblioteques. Dewey era bibliotecari i també un defensor apassionat tant de la reforma ortogràfica (si per ell fora, hauria escrit el seu nom com Dui) com (atents a la dada) del sistema mètric.

Tot açò va donar com a resultat, com ell ho explicava, una revelació en l'església que més tard es convertiria en la Classificació Decimal de Dewey (decimal, mètric... ho veus?). Va pensar que tots els llibres i materials del món podien dividir-se en deu categories:

- 000 – Ciències computacionals, Informació i obres generals
- 100 – Filosofia i Psicologia
- 200 – Religió
- 300 – Ciències socials
- 400 – Llengua
- 500 – Ciència (incloent-hi les matemàtiques)
- 600 – Tecnologia i Ciències aplicades
- 700 – Arts i Lleure • 800 – Literatura
- 900 – Història i Geografia

Cadascun d'aquests nombres podia dividir-se en temes més específics. És a dir, mentre que els llibres d'història estan tots en el 900, els llibres sobre història d'Àfrica estarien en el 960, i la història d'Egipte i Sudan estaria en el 962. Després comences a agregar nombres després del punt decimal per a arribar a un tema encara més específic.

La bellesa del sistema de Dewey és que, per a adaptar-se a altres idiomes (i a canvis en les fronteres nacionals), es poden mantenir els nombres i canviar només les paraules. Aquesta capacitat per a capturar una àmplia varietat de temes i idiomes, a més de la excel·lent tècnica de Dewey per a vendre la seua idea, va ajudar a que el seu sistema es fera molt popular a nivell internacional. Quin impacte ha tingut el reduccionisme sobre els bibliotecaris? El mateix que sobre el teu metge.

Si et trenques una cama, vas a un ortopedista, llevat que siga un os del peu, que aniries a un podòleg. Si el teu cor necessita ajuda, vas a un cardiòleg, a no ser que necessite ser reparat, llavors necessites una cirurgia cardioràcic. Entens on vull arribar? No solament tenim biblioteca-

ris, tenim bibliotecaris públics i bibliotecaris acadèmics. Tenim bibliotecaris acadèmics de referència i bibliotecaris acadèmics de catalogació. Fem una ullada a l'American Library Association. Té onze divisions principals (una per a biblioteques acadèmiques, una per a les públiques, altra per a catalogadors, altra per a bibliotecaris que treballen amb joves, etc.).

Té també divuit oficines que treballen per a la organització (una per a la diversitat, una altra per a les relacions internacionals, etc.). Però espera, que hi ha més. Hi ha vint taules redones... que són paregudes a les divisions, però no tan grans (llibertat intel·lectual, història de la biblioteca, jocs i videojocs, etc.). Després estan els comitès, grups de treball i grups de treball especials. L'organigrama és tan complex que per a orientar-te en la conferència anual necessites un programa basat en la web per a trobar els esdeveniments relacionats amb els teus interessos. Per què és açò un problema?

Perquè, tal com estan aprenent els professionals de la medicina, el teu cor no funciona tot sol. El teu cor és part d'un sistema complex. Pot veure's afectat pel funcionament dels teus pulmons, o per una malaltia, o fins i tot per la freqüència amb la qual uses el fil dental. Aquest és el problema del reduccionisme en general; la vida és més complexa del que poden abastar els sistemes universals, com la Classificació Decimal de Dewey. Per exemple, un llibre sobre la curació a través de la fe o sobre remeis homeopàtics pot pertànyer a la religió en algunes comunitats o bé pot considerar-se medicina en algunes altres. Aquesta és la raó per la qual els bibliotecaris, tant per contracte com per formació, han de ser més flexibles i holístics. Sí, han de conservar els seus valors i la seua missió, però les eines i les formes d'organització deurién ser fluïdes. En ciència, tant física com social, veiem que si es pren un sistema complex i es divideix fins a arribar a les seues parts constituents i després les tornem a ajuntar, el tot és major que la suma de les parts. Una comunitat no és simplement un munt de gent amb necessitats individuals. Una comunitat és un conjunt de necessitats, somnis i habilitats que, quan es barregen, condueixen a noves fortaleeses, debilitats i dinàmiques.

Amb massa freqüència, els bibliotecaris titulats (i la facultat que els ensenya) es queden encallats en el paradigma reduccionista. Amb massa freqüència, els bibliotecaris titulats utilitzen aquest enfocament reduccionista per a descartar o ignorar la innovació i les bones idees que provenen de fora de la seua especialització. Hauries d'augmentar les expectatives

Bibliotecari per vocació

La tercera classe de bibliotecaris està formada per persones que no

tenen títols de biblioteconomia, i és possible que la paraula «bibliotecari» ni tan sols aparega en els seus contractes de treball, però que clarament tenen la mateixa missió, conjunt d'habilitats i actitud de servei que els professionals amb formació específica. És a dir, gent com David Rumsey. Rumsey va fer una fortuna en el mercat immobiliari i va usar aqueixos diners per a crear una increïble col·lecció de mapes. Va crear una habitació plena de mapes. Ara bé, aquest fet per si mateix no fa de Rumsey un bibliotecari per vocació. Molta gent que ha tingut èxit econòmic ha creat col·leccions. Allò que fa que la iniciativa de Rumsey siga digna de destacar és que també va utilitzar els seus recursos personals per a digitalitzar els seus mapes i posar-los en línia. A continuació, va crear un conjunt d'eines per a permetre que tothom poguera veure els mapes, comparar-los i analitzar els seus propis mapes.

En essència, Rumsey va facilitar l'aprenentatge als amants dels mapes, als estudiants universitaris, als estudiants de primària i secundària i als geògrafs. Aquesta entrega, no només la recopilació de materials, sinó també l'ús de la seua col·lecció (i el programari i l'ús d'experts) com a eina per a facilitar la creació de coneixement converteix a Rumsey en bibliotecari. Aquest aspecte va obtenir el reconeixement de l'Institut de Serveis de Biblioteques i Museus (IMLS), l'agència federal responsable del finançament de les biblioteques i els museus. Pots trobar «bibliotecaris ciutadans» en qualsevol part de la teua comunitat. En Siracusa i Wisconsin, i en tot el país, individus i grups comunitaris no afiliats a cap biblioteca estan construint Little Free Libraries (petites biblioteques lliures), que sovint son caixes amb llibres. Aquests contenidors estan dissenyats de forma local i instal·lats en les cantonades dels carrers o en els jardins dels particulars. S'anima a la comunitat a prendre i deixar llibres.

No són els llibres els que converteixen aquests contenidors en biblioteques, sinó la dedicació a l'aprenentatge i al bé de la comunitat. Ara ja sabem quines són les formes en què algú es converteix en bibliotecari. Què fan exactament els bibliotecaris? Què deuries esperar d'un bibliotecari?

Salzburg i algunes de les meues coses favorites

Per a contestar a la pregunta sobre què hem d'esperar d'un bibliotecari, necessite transportar-te a Salzburg, Àustria. Sobre la muntanya de la pintoresca ciutat hi ha un schloss (un castell). Probablement conegues aquest castell, perquè va ser la inspiració i part de la localització de la mansió de la família von Trapp en la pel·lícula *Somriures i llàgrimes*. L'edifici es diu Schloss Leopoldskron i ara és la seu del Seminari Global de Salzburg. Aquest seminari va ser creat per tres estudiants de Harvard

tot just després de la Segona Guerra Mundial, i estava destinat a ser una espècie de camp de formació per als líders emergents d'una nova Europa. Avui, el Seminari s'ha ampliat a nivell global i reuneix a líders de tot el món per a tractar sobre temes tan variats com la governança global, la cultura, l'educació i les finances.

El 19 d'octubre de 2011, un grup bibliotecaris i museòlegs innovadors de més de 31 països es van reunir a Salzburg per a parlar sobre «Biblioteques i museus en una era de cultura participativa». [108] Vaig tenir la sort de ser convidat. A través de panells plenaris i grups de treball intensius, els participants del seminari van desenvolupar una sèrie de recomanacions i estratègies per a biblioteques i museus en l'era de Facebook. Un dels grups es va encarregar de desenvolupar recomanacions sobre les habilitats que necessiten els bibliotecaris i els professionals dels museus en el món connectat i participatiu actual.

En lloc de centrar-se únicament en les noves habilitats o en habilitats separades per a bibliotecaris i professionals dels museus, el grup va desenvolupar un marc per a un programa exhaustiu i conjunt. En essència, el grup es va centrar en el que els bibliotecaris i els professionals dels museus han de saber, sempre tenint en compte que la cultura participativa té ramificacions tant per a les noves habilitats com per a les funcions tradicionals. Gran part d'aquest programa no hauria de sorprendre't, fins i tot abans de llegir aquest llibre.

Els bibliotecaris (el meu objecte d'estudi) necessiten conèixer la tecnologia. Específicament, has d'esperar que els teus bibliotecaris:

- S'impliquen en la tecnologia i evolucionen amb ella.
- Expliquen la tecnologia a les diferents generacions de la comunitat.
- Creen i mantinguen una presència virtual efectiva.
- Utilitzen la tecnologia per a aconseguir una col·laboració oberta i arribar a la comunitat de forma col·laborativa (en altres paraules, que la pàgina web no siga estàtica com un fullet, sinó que la comunitat pugui fer-la servir i contribuir a la seua construcció).

Els bibliotecaris han de tenir coneixements avançats sobre la gestió d'actius. Açò inclou totes les habilitats d'inventari de les quals ja hem parlat, com la catalogació, la conservació de memòries i materials per a generacions futures i la creació de col·leccions si és necessari. Açò no està limitat a llibres i prestatges (o fins i tot mòbies, en el cas d'alguns museus). També s'inclou la salvaguarda dels actius que estan pensats per a l'ús habitual. Ja he esmentat idees com la de la biblioteca dels prejudicis, on les biblioteques no només treballen amb llibres i DVD.

Hi ha biblioteques públiques ubicades a prop de rius que deixen prestades canyes de pescar, i biblioteques que fan el mateix amb titelles. En el Fab Lab de Fayetteville, deixen en préstec càmeres i materials per a la creació de llibres. A Brooklyn tenen una impremta que funciona a demanda i que imprimeix llibres enquadernats escrits per la comunitat. A Àfrica presten màscares cerimonials; en la universitat Onondaga Community College es poden trobar models de parts del cos i gats viviseccionats per a les classes d'anatomia. El que vull dir és que hauries d'esperar que els bibliotecaris construïsquen col·leccions vives necessàries per a la comunitat i que garantisquen que aquests recursos estiguen disponibles per a tota la comunitat.

El següent conjunt d'habilitats especificades en el programa de Salzburg està relacionat amb la cultura. Hauries d'esperar que els bibliotecaris siguin bons comunicadors, no l'estereotip de bibliotecari tímid que aspira a passar desapercebut. Els bibliotecaris han de ser capaços d'arribar activament a tots els sectors d'una comunitat, comprendre els costums socials de cada part de la comunitat i crear un nexa d'unió entre les diverses classes i estrats. Ara bé, seria fàcil llegir tot açò i pensar que ens referim només a les biblioteques públiques. Per contra, com a membre del món acadèmic, et puc assegurar que hi ha moltes divisions culturals dins de l'educació superior. Parlar amb els docents i investigadors de les facultats, després amb els estudiants, i tot seguit amb l'administració pot ser com fer servir tres idiomes diferents. De la mateixa manera, els bibliotecaris escolars no només han d'entendre les diferències entre professors i estudiants, sinó també entre professors de matemàtiques, professors de música, professors d'anglès, etc.

Durant massa temps, molts bibliotecaris s'han refugiat en les seues biblioteques i han tractat de crear la seua pròpia cultura perquè la comunitat s'adapte a ella. Açò pot estar amagat sota termes com «crear un refugi per als lectors» o «millorar l'atmosfera per als estudiants» però, no t'equivoques, aquests bibliotecaris estan creant límits, no estan donant solucions. Permet-me ser clar: el treball del bibliotecari és especialitzat i difícil. Saber-se moure entre la contradictòria i creixent infraestructura del coneixement a la recerca de l'article, l'expert o els recursos adequats requereix una preparació i una dedicació que també es troba entre les professions de la informació d'alt nivell. I, com aqueixes altres professions, la biblioteconomia ha desenvolupat un llenguatge especialitzat. Per cada exemple d'argot tecnològic que ix de Silicon Valley, un bibliotecari pot trobar un exemple corresponent de terminologia bibliotecària aparentment

incoherent. Per cada tauleta Retina Display LTE hi ha un registre MARC que fa referència a un arxiu d'autoritat per a crear un registre de fons. Una de les habilitats més valuoses en una economia basada en el coneixement és poder desbloquejar els *jardins emmurallats* i una miriada de fons per a després organitzar la informació i presentar-la com un tot exhaustiu i comprensible.

Dit açò, part d'aquest treball és fer que el resultat siga fàcil d'entendre i usar, no convertir els membres de la comunitat en xicotets bibliotecaris. Has d'esperar que el teu bibliotecari parle el teu idioma, i el bibliotecari ha d'esperar que tu reconegues que el fet de que ell ho faça és un treball valuós. El programa de Salzburg especifica un conjunt d'habilitats relacionades amb el coneixement i l'aprenentatge. Hauries d'esperar que el bibliotecari siga un formador efectiu i que comprenga com busques la informació, com sintetitzes els nous coneixements i, finalment, com pot ajudar-te a difondre els nous coneixements entre la comunitat. Hauries d'esperar que el teu bibliotecari siga un professional capaç d'administrar les funcions de la biblioteca. Entre aquestes s'inclouen la comprensió del finançament, fer que els projectes i serveis siguen sostenibles i fer-ho tot de forma ètica. Un bibliotecari, com a professional, ha de poder avaluar l'impacte dels serveis bibliotecaris i comunicar-lo a la comunitat. Cal deixar de suposar que una biblioteca és un bé universal. Com va ajudar la biblioteca a satisfer les necessitats i les aspiracions de la comunitat, de forma específica? Aquestes competències no són desviacions radicals de com hem format als bibliotecaris durant dècades, almenys aparentment.

Tanmateix, hi ha un conjunt d'habilitats introduït pel programa de Salzburg que és nou: els bibliotecaris han de ser experts en compromís social transformador. Una comunitat hauria de ser un lloc millor pel fet de contenir una biblioteca. Millorar significa canviar: de com és una cosa a una forma millor. La biblioteca i els bibliotecaris haurien d'aportar valor a la comunitat. Si aportes valor a les coses, aconsegueixes canviar-les. En resum, un bibliotecari ha de saber guiar a la comunitat a través d'un procés de canvi constant. Arribats a aquest punt, no dubtes a tornar a llegir el text sobre els bibliotecaris estrictes que pots trobar al capítol «Millorar la societat». Sabem que aquest canvi no és solament qüestió de que el bibliotecari promulgue una visió de canvi. També es tracta de que el bibliotecari treballes amb la comunitat per a facilitar el canvi.

Com s'impliquen els bibliotecaris en el canvi de forma activa i, en alguns casos, de forma proactiva? Han de ser capaços d'identificar les necessitats de la comunitat. Han de ser capaços d'ajudar a la comunitat

a organitzar-se al voltant de les seues necessitats, inclosa la comprensió d'aquestes necessitats enfront d'agendes comunitàries més àmplies (com el desenvolupament econòmic, per exemple). Han de ser capaços de facilitar l'activisme per part de la comunitat. Els bibliotecaris han de tenir pràctica en l'art de la negociació i la gestió de conflictes. Han d'ajudar a la comunitat a comprendre com aquestes iniciatives poden sostenir-se en el temps. Durant massa temps, els bibliotecaris han entés el servei com a estar darrere del mostrador preparats per a servir. Has d'esperar que compreguen que ningú va canviar el món quedant-se quiet i esperant.

Els facilitadors

Com ja he indicat, els bibliotecaris tenen habilitats tecnològiques, de gestió d'actius, respecte a qüestions culturals i compromís social transformador. Utilitzen aquestes habilitats per a treballar en la seua missió: millorar la societat i facilitar la creació de coneixement en les seues comunitats. Tanmateix, hi ha quelcom de gràcies a aquesta declaració d'intencions. La vaig crear com a part d'un llibre escrit per a bibliotecaris anomenat *Atlas of New Librarianship* (Atles de la nova biblioteconomia). Però ha hagut editors que han dit «aquesta és la meua missió». I ha hagut periodistes que han dit «aquesta és la meua missió». També ho he escoltat dir a educadors, i fins i tot a funcionaris públics. I aquesta és la gràcia: tots tenen raó. Cada vegada més, les professions de la informació estan lluitant amb una societat cada vegada més connectada on la informació està fàcilment disponible.

Cada vegada hi ha més professions que arriben a comprendre la importància de les interaccions socials i les complexitats de la comunitat. Per això, moltes professions s'han trobat cada vegada més a prop unes d'altres, de vegades a una proximitat desconcertant.

Alguns bibliotecaris veuen aquesta proximitat recentment descoberta com una amenaça. Aquests bibliotecaris es retiren al lloc on han estat històricament, buscant una espècie de frontera segura. Definir la teua professió mitjançant un conjunt de funcions i eines en comptes de definir-la pel seu impacte i missió suposa un problema real. Una vegada que comences a definir-te pel que fas, les noves formes de fer les coses es converteixen en amenaces. O, pitjor encara, qualsevol persona que faça coses similars es converteix en competència. Google és una amenaça perquè no utilitza la catalogació descriptiva per a indexar el món. Per tant, alguns bibliotecaris busquen descartar-lo. Amazon és competència perquè proporciona llibres. Pitjor encara, fins i tot deixa que la gent prenga llibres prestats mitjançant els seus dispositius Kindle.

I quin és la resposta a aquestes suposades amenaces? Han creat els bibliotecaris un nou Google o la seua pròpia plataforma de llibres electrònics? No, en comptes d'això han adoptat Google i Amazon, perquè resulta que aquestes eines funcionen bé. No importa que Google siga l'agència de publicitat més gran del món o que Amazon ara puga explotar el teu historial de lectura. Si els bibliotecaris i les comunitats que els recolzen defineixen el món a través dels ulls funcionals de les amenaces i la competència, els bibliotecaris no estan implicant a nous socis ni treballen de forma efectiva per a inculcar aquests nous valors dins dels seus serveis. Massa bibliotecaris veuen què és el que funciona i empren aquestes eines ignorant pràcticament el cost que això suposa per a ells i per a les persones a qui serveixen.

Per favor, no em malinterpretes: jo faig servir Google i Amazon. Faig servir Facebook i Twitter. Aquestes eines aporten un gran valor als bibliotecaris i a la comunitat. Tanmateix, tots aquests serveis es poden millorar mitjançant l'associació amb les biblioteques. Allí on els bibliotecaris poden aprendre noves formes de descobrir informació o empaquetar continguts, aquests nous socis poden aprendre d'una història de 3000 anys de participació comunitària i d'un sistema de valors ben definit. Tan mateix, açò només succeirà si els bibliotecaris estan oberts a una vertadera associació i són percebuts com a aliats valuosos. Per contra, si els bibliotecaris són percebuts com a individus aïllats i estancats en les funcions del passat, per què s'associaria ningú amb ells?

Açò també es pot aplicar a professions com l'ensenyament i el periodisme. En algunes comunitats, els periòdics locals i les biblioteques públiques estan creant una espècie de fusió. Els periodistes estan aprenent dels bibliotecaris a convidar a la comunitat a formar part de les notícies. Molts mestres estan adoptant mètodes d'aprenentatge basats en la investigació. Molts editors estan començant a renunciar al concepte de guardià de la qualitat i, en canvi, busquen iniciar converses amb els lectors. Encara que queda fora de l'abast d'aquest llibre, també està sorgint una ciència de la facilitació. Aquesta ciència té el potencial per a canviar radicalment les professions i la infraestructura del coneixement de la teua comunitat. Hauries d'esperar que els teus bibliotecaris lideraren el camí i buscaren crear equips de coneixement formats per diferents agents amb l'objectiu de satisfer les necessitats de la teua comunitat. El poder potencial d'un grup de professions facilitadores aliades es pot resumir en un concepte com a «Editor de la comunitat», i el podem observar en les zones rurals de Vermont. Abans he comentat que el govern de Vermont va cablejar l'estat

i va proporcionar connexions a Internet de banda ampla a les biblioteques de les zones rurals. Però hi ha més en aquesta història. La Biblioteca de l'Estat va haver de convèncer a les biblioteques rurals per a pagar per aquest accés.

No era molt car, aproximadament 100 dòlars al mes per una increïble quantitat d'ample de banda. Tot i això, era més de la mísera quantitat que estaven pagant les biblioteques per una connexió que era, bàsicament, una connexió d'accés telefònic tradicional. En la reunió de presentació del projecte, una de les sòcies del projecte estava començant a frustrar-se davant la resistència que percebia, així que va pujar a l'escenari i va dir (i estic parafrasejant): «Crec que no ho esteu entenent. Us estem oferint un servei que hauria de costar centenars de milers de dòlars. Penseu en la vostra connexió actual com si fora un camí de terra.

En canvi, açò seria com portar l'autopista a la porta de la vostra casa». Quasi podia veure els bibliotecaris de la sala obrint els ulls de bat a bat, presos pel terror. Podia veure visions de centenars de semàfors d'autopistes alemanyes perseguint-los a 160 quilòmetres per hora.

Aquestes biblioteques estaven veient la nova connexió a Internet com si fora un nou tipus de llibre. Les comunitats rurals a les quals servien anirien i podrien consumir les coses més ràpid. De tota forma, aquest no era l'objectiu del projecte. La connexió ràpida estava arribant a les biblioteques, però no anava a parar allí, i no estava destinada només per a oferir una navegació web ràpida (i estic parlant de *realment* ràpida). La connexió estava destinada a estendre's a empreses locals, hospitals, periòdics i, finalment, a les llars. No només estava destinada a portar el món a les zones rurals de Vermont, sinó també a posar les zones rurals de Vermont en el mapa del món.

Les biblioteques podrien associar-se amb els periòdics locals per a anunciar notícies i esdeveniments a les comunitats veïnes. Les escoles locals podrien usar videoconferències d'alta definició en temps real per a compartir les classes. Així, si una escola xicoteta no pot pagar un professor de francès, seria possible reunir virtualment en una classe a estudiants de vuit escoles. Les empreses locals podrien comercialitzar els seus productes a nivell mundial. Els artistes locals de tot l'estat podrien col·laborar entre ells. Les persones que desitgen abandonar la vida urbana podrien reubicar-se en els comtats rurals i conservar els seus treballs mitjançant el teletreball. En essència, la connexió era com un nou tipus d'impremta i el que s'estava imprimint eren les característiques de la pròpia comunitat.

Aquesta és exactament la missió de les biblioteques. Treballar con-

juntament amb les missions aliades del periodisme, la editorial, l'ensenyament i de la sanitat augmenta l'impacte de les biblioteques i també el dels altres camps. El bibliotecari pot teixir una xarxa de connexions que incloga tota la comunitat d'una forma que ningú més pot fer-ho. De la mateixa forma, les biblioteques acadèmiques poden reforçar les relacions entre departaments, publicar els treballs d'una universitat i difondre'ls al món. Les biblioteques escolars poden transmetre els projectes dels alumnes i els plans d'estudi dels mestres a la comunitat, i convidar els pares, el govern i les empreses a participar en el procés educatiu.

Hauries d'esperar que els teus bibliotecaris ajudaren a donar forma al sistema de publicació de la comunitat; no de forma aïllada, sinó junt a un grup ric i variat d'actors.

La composició d'un bibliotecari

Què és un bibliotecari si no és ni un títol universitari, ni la declaració aïllada d'una missió, ni un conjunt de funcions? Jo diria que un bibliotecari és la intersecció de tres coses: la missió, els mitjans de facilitació i els valors que els bibliotecaris aporten a una comunitat. Ja hem cobert els dos primers (plantejament de la missió i facilitació) però, què passa amb els valors? Els bibliotecaris tenen els següents valors professionals: servei, aprenentatge, apertura, i llibertat, seguretat i honestedat intel·lectual. És a dir, els bibliotecaris busquen servir als altres i, per tant, el valor del seu treball només es pot mesurar per l'impacte que té en els altres. Valoren l'aprenentatge i, per tant, el seu impacte es mesura per la forma en què els altres aprenen. Valoren l'apertura, així que els mitjans que els bibliotecaris utilitzen per a facilitar l'aprenentatge són observables i transparents. Els bibliotecaris valoren la llibertat i la seguretat intel·lectual perquè el millor aprenentatge es produeix en un entorn on el coneixement és com més ric millor. Per últim, els bibliotecaris valoren l'honestedat intel·lectual, cosa que garanteix a l'alumne una guia honesta durant el seu procés d'aprenentatge. Ja he parlat d'algunes d'aquestes característiques. No obstant això, hi ha un valor que desitge ampliar: l'honestedat intel·lectual. Alguns de vosaltres notareu que no he inclòs «imparcialitat» en la llista de valors que defineixen a un bibliotecari.

Açò és perquè no podem ser imparcials. Com a éssers humans, instil·lem els nostres propis valors, prejudicis i cosmovisió en tot el que fem. El llenguatge que uses, el color de la teua pell, el lloc on vas créixer, la teua educació, etc. Tot influeix en com veus el món i en com interaccions amb ell. Tu no eres imparcial. Els bibliotecaris creuen que la privadesa és essencial, i açò és una opinió. Els bibliotecaris creuen que tenir més punts de

vista sobre un tema és millor que tenir-ne menys, i açò és una altra opinió. Els bibliotecaris creuen, espere, que ells i les biblioteques exerceixen un paper vital en la democràcia, i açò també és una opinió imparcial. No podem ser imparcials, però podem ser intel·lectualment honests. Pensem en les ciències. Jo sóc un científic de la informació. Els científics no solament han reconegut que tenim opinions imparcials, sinó que fins i tot han desenvolupat mesures per a quantificar-les. Amb tot, la gent segueix considerant la ciència com una forma legítima d'examinar el món. Per què? No perquè els científics siguen persones objectives i neutrals, sinó perquè han desenvolupat eines imparcials i un codi ètic d'honestedat intel·lectual. Com a científic, reconec que els meus mètodes poden ser defectuosos i, per tant, demane que els examinen terceres parts. Reconec que la meua interpretació de les dades pot ser incorrecta i, per tant, publique els meus resultats. La ciència reconeix la diferència entre imparcialitat i transparència. Hauries d'esperar que els bibliotecaris també adoptaren aquesta distinció.

8. Plá de acció: ampliém expectatives

Hi ha una dita que afirma que no s'han de reunir les tropes sense donar-los ordres de marxa. En altres paraules, està bé que jo et diga què esperar, però sense un pla d'acció per a arribar a aquesta meta, és només d'un exercici teòric. Recordaràs que en capítols anteriors he parlat de que les biblioteques dolentes creen col·leccions, les biblioteques bones creen serveis i les biblioteques excel·lents construeixen comunitats. Açò pot ser un bon esquema per a un pla d'acció: què fer si la teua biblioteca és dolenta, bona o excel·lent.

Pla d'acció per a biblioteques excel·lents

Alguns de vosaltres ja teniu biblioteques i bibliotecaris que superen les vostres expectatives. Fantàstic. El teu pla d'acció és simple: recolza'ls. No es tracta només de diners, sinó també de que els deixes sentir la teua veu, compartisques els teus somnis i que faces la biblioteca un poc teua. Necessites difondre que la teua biblioteca està viva i és excel·lent, i això suposa molt més del que la gent pensa.

Hi ha molta gent que pensa que l'època de les biblioteques ja ha passat. Vaig parlar amb un membre de la junta que adora la seua biblioteca, però que em va explicar que cada vegada que esmentava aquest fet, rebia un compassiu «Oh, quina llàstima». A mi em passa tot el temps; de fet, és una de les raons per les quals he escrit aquest llibre. Quan la gent em pregunta en què treballe i els dic que sóc professor de biblioteconomia, la majoria responen que a ells també els agraden molt els llibres, encara que de tant en tant hi ha algú que té menys tacte i em pregunta: «Encara necessitem biblioteques?» Si estímem les nostres biblioteques i elles satisfan les nostres necessitats, hem de donar-los el mateix suport que elles ens donen a nosaltres.

Crec que moltes d'aquestes percepcions gens favorables provenen d'interaccions passades amb algunes biblioteques que van posar el nivell massa baix. Eli Neiburger va dir una vegada que, per als adolescents, la biblioteca és un detractor net del capital social. Veia als adolescents en la biblioteca mirant cap a terra i dient-los als seus pares que esperaven que no els haguera vist ningú. La biblioteca no era guai, no era divertida, no era útil. A pesar d'això, Eli i la Biblioteca del Districte d'Ann Arbor van canviar aquesta situació. Eli va organitzar un torneig de videojocs en la biblioteca. Els propis adolescents van col·laborar en l'organització. Una vegada al mes, els adolescents de la zona competirien pels primers llocs en jocs com Mario Kart per a la Wii. Eli va anar més enllà de dedicar una habitació i una Wii. Transmetria en streaming un programa similar a ESPN sobre el torneig en la televisió d'accés públic i en la web. Després, al final del torneig, publicaria els resultats en la web. De sobte, va veure com els adolescents no només es reunien en la biblioteca per al torneig, sinó també en el lloc web per a mostrar als seus amics com de bons eren. Els videojocs van fer que la biblioteca passara de ser un detractor net de capital social a un sumador net. Eli va elevar les expectatives que els adolescents tenien sobre la biblioteca i la comunitat li va donar un gran suport.

Per cert, per què jugar a videojocs en la biblioteca? Perquè, com dirien els grans bibliotecaris, els videojocs són fonamentals per a la vida i l'aprenentatge dels adolescents, i de quasi tots els demés. Els xiquets aprenen a llegir amb jocs. Els adolescents aprenen a resoldre problemes a través de jocs. Els universitaris estudien per a obtenir llocs de treball en el sector dels videojocs. Els adults usen jocs per a mantenir la ment activa. Moltes comunitats de tot el país han adoptat els videojocs com una forma de socialitzar (et sona l'Apalabrados o alguna d'aquestes aplicacions mòbils basades en Scrabble?), relaxar-se i aprendre. Les biblioteques excel·lents entenen aquest concepte, mentre que les dolentes pensen que és alguna cosa com «Pizza, pizza, pizza, llibre!».

Aquesta última frase prové d'un vídeo exhilarant on un grup de bibliotecaris pensen què podrien fer a fi de que els estudiants universitaris anaren a la biblioteca[\[109\]](#). Van crear el vídeo per a deixar clar que l'aprenentatge no està limitat als llibres. Oferir menjar en la biblioteca, videojocs, clubs de teixir o persones que fabriquen peces noves amb una MakerBot no són mètodes vàlids per a atraure al públic i després obligar-los a llegir llibres. Aquestes activitats són formes de facilitar l'aprenentatge, no anuncis enganyosos per a atraure a les persones amb la finalitat de que visiten la biblioteca. Hauries d'esperar que una biblioteca excel·lent

busque formes innovadores de donar suport a l'aprenentatge. Una biblioteca excel·lent ha de provocar i promoure el debat. Els bibliotecaris han d'esperar que participes en aquests debats. Haurien d'esperar que pregunteu per què alguna cosa forma part d'una biblioteca, i tu hauries d'esperar que se'ls ocorregui alguna cosa més que «màrqueting» o que «mantenir-se al dia amb el que altres biblioteques estan fent».

Per a assegurar-se'n, les biblioteques excel·lents necessiten finançament. No es pot pretendre mantenir l'excel·lència reduint plantilla i substituint els vertaders bibliotecaris per administratius. Tanmateix, hauries d'esperar que una biblioteca excel·lent meresci aquest finançament i justifiqui aquest cost. Per exemple, enmig de la Gran Depressió, el pressupost de la New York Public Library va augmentar. Per què? Perquè la ciutat va considerar molt valuós el fet de que la biblioteca atenguera a una comunitat i li oferís serveis com l'educació, la reinserció laboral i un conjunt de diversos serveis socials.

Pla d'acció per a biblioteques dolentes

Permet-me ser molt clar. El que fa dolenta a una biblioteca no són les seues col·leccions. Les males biblioteques poden tenir col·leccions enormes o molt xicotetes. Les biblioteques excel·lents poden tenir col·leccions grans o xicotetes (o cap en absolut). A pesar d'això, les males biblioteques veuen la col·lecció com els materials que ells compren i deixen en préstec. Les biblioteques excel·lents veuen a la comunitat en si mateixa com a una col·lecció. Hi ha un fantàstic valor en les grans quantitats de llibres i d'articles de revistes, però no és cert que la pròpia comunitat és més enriquidora, variada i potent?

La vertadera col·lecció està en els avis, mestres i alumnes. En l'esfera pública la comunitat-col·lecció està formada per xiquets la imaginació dels quals encara està lliure de les càrregues que representa la realitat quotidiana del lloc de treball. També en els ancians. Al llarg del segle passat, hem vist com l'esperança de vida d'un nord-americà passava dels 47 als 77 anys. Imagina aqueix vast mar d'experiència i talent desenfrenat que no busca obtenir cap profit, sinó deixar un llegat. En les escoles, la vertadera col·lecció no està col·locada en els prestatges, sinó en la classe: l'esforç honest de l'alumne, la saviesa i la paciència dels mestres. Una comunitat escolar, des d'infermeres i mestres d'art fins a atletes i entrenadors, passant pels administradors i els pares, és una col·lecció realment rica.

En les universitats, on els principals objectius són descobrir nous coneixements i preparar a la pròxima força laboral, la col·lecció s'expandeix per tota la institució. Allí, els investigadors acadèmics estan descobrint

els misteris de l'univers i els professors estan fent que aqueixos secrets siguin accessibles per als estudiants. La col·lecció s'estén a antics alumnes, patrocinadors i jardiniers, tots lluitant per portar el coneixement de la societat nivells mai abans vists. Quina col·lecció de llibres o revistes d'un entorn corporatiu podria rivalitzar amb els coneixements d'enginyers, advocats o metges?

La comunitat és la vertadera col·lecció, i les biblioteques dolentes han de dedicar molt menys temps a les col·leccions de llibres i molt més temps a establir connexions dins de la comunitat. Una biblioteca dolenta parla sobre construir col·leccions per a la següent generació; una biblioteca excel·lent entén que el valor que ofereix és l'apreciació que mostra la comunitat en relació a un patrimoni i a les aspiracions a deixar un llegat. Les biblioteques dolentes busquen crear connexions entre coses, mentre que les biblioteques excel·lents creen vincles entre persones.

No és la forma o l'estat de l'edifici (o sala) el que fa que una biblioteca dolenta siga dolenta. Hi ha una biblioteca fantàstica en el cor de l'Ambaixada dels Estats Units a Roma, que és poc més que un conjunt d'escriptoris i que, a pesar d'això, atén a diplomàtics de tota Itàlia i de tot el món. He estat en biblioteques ubicades en edificis fabulosos, on l'arquitectura mateixa dóna la sensació d'intel·lecte i una solemnitat similar a la dels temples, però que estaven quasi buides perquè les comunitats ni tan sols sabien de la seua existència. Una biblioteca dolenta utilitzarà l'edifici com a excusa. Es donarà el cas que el públic/alumnes/professionals aniran a la biblioteca que millor aparcament o major quantitat de llibres tinga. I açò és cert.

Durant unes quantes setmanes després d'obrir, el nou edifici estarà ple de curiosos. Tot i això, en última instància, els serveis, els professionals i la propietat compartida són els factors que faran que les persones tornen. Es construeix una nova biblioteca quan l'antiga és massa xicoteta per a acomodar a la comunitat, no quan és massa xicoteta per a acomodar les coses. Jo formava part de la junta d'una biblioteca pública. La biblioteca central s'havia traslladat feia alguns anys des d'un antic edifici a Carnegie fins a un nou centre comercial del centre de la ciutat. Va ser part d'un intent liderat pel comtat amb l'objectiu de que els membres de la comunitat tornaren al centre de la ciutat. Quan em vaig unir a la junta directiva, farà aproximadament deu anys, el centre comercial estava en molt mal estat i el nombre de visites a la biblioteca havia disminuït molt. El director que hi havia en aquell moment, que havia arribat molt després de la mudança, continuava parlant sobre la falta d'espai per a estacionar tot i que el aparcament que hi havia sota el centre comercial tenia més espai que el que hi havia en l'antic edifici de Carnegie.

El director va explicar també que la caiguda en l'ús de la biblioteca es devia al fet que no hi havia accés directe des del carrer: la gent havia d'entrar al centre comercial i pujar en ascensor per a trobar la biblioteca. L'executiu adjunt del comtat, que havia sigut fonamental per a canviar la biblioteca de lloc, ja s'havia cansat d'escoltar. A la següent reunió de la junta, va portar gràfics de la mida d'un pòster que mostraven que l'ús de la biblioteca havia augmentat després de la mudança. Després, va mostrar que la raó de la disminució d'ús inicial havia estat provocada per la reducció dels serveis de la biblioteca i per la disminució dels seus pressuposts degut a la recessió econòmica. Va deixar clar que, quan l'economia va millorar, i després de l'arribada del nou director, no s'havia produït una recuperació de les visites a la biblioteca. Va ser un recordatori extraordinari de que augmentar les expectatives sobre una biblioteca també suposa esperar que es faci un millor ús de les dades i no recórrer a excuses. Tot açò està molt bé, però com es poden canviar les coses? Primer, cal adonar-se que la gent estima les biblioteques, fins i tot les dolentes. Per a alguns membres de la comunitat, la idea de que existeixen biblioteques «dolentes» és una mena d'ultratge. Per tot arreu, les biblioteques s'estimen fins a la mort. La gent creu en les biblioteques, però no les usa. O les usen però no les desafien a ser millors ni a justificar el seu treball. Una gran biblioteca pública urbana amb la qual vaig treballar organitzava més de 20.000 activitats programades a l'any. Entre aquests s'inclouen hores de contes per a xiquets i cicles de conferències amb autors de fama mundial. Per què 20.000? Haurien tingut 10.000 el mateix impacte? Quantes persones es van beneficiar d'aquestes activitats programades? Com ho saben? Què és el que va mantenir unides aquestes activitats mitjançant una espècie d'eix temàtic o les va mantenir vinculades a la missió de la biblioteca?

Com a membre de la comunitat, i com diria Sant Pau, «prova-ho tot; conserva el que és bo». [\[110\]](#) Qüestionar alguna cosa no significa assumir que està mal, sinó verificar el seu estat. Ens horroritzaríem si, en anar a una doctora perquè hem agafat una grip, utilitzara sangoneres per a fer-nos una sagnia. Les eines canvien, els mètodes canvien i, no obstant això, la professió, la missió i els valors perduren. Preguntar per què una biblioteca ofereix serveis de referència, per què cal augmentar el seu pressupost per a la col·lecció, o preguntar sobre l'impacte d'una hora de contacontes no està fora de lloc. Les biblioteques excel·lents agraeixen les preguntes perquè són una oportunitat de mostrar el valor d'allò que fan. Ací tens el teu pla d'acció per a canviar una biblioteca dolenta.

Educa't tu mateix

Aquest llibre és curt, el vaig escriure per a gent ocupada. He intentat oferir més informació mitjançant els exemples i idees. Investiga. Busca biblioteques excel·lents, no per a copiar el que fan, sinó per a inspirar-te. Existeixen excel·lents biblioteques i bibliotecaris ahí fora i el millor és que, com a conseqüència de mantenir una conversa constant i sostinguda amb les seues comunitats, gran part del seu treball és fàcilment visible i està ben documentat.

Juga

Com he dit, cada comunitat és única, i una biblioteca excel·lent no es limita a copiar el servei d'una altra biblioteca i a aplicar-lo sense prendre en compte les condicions locals. Cal que te'n adones de que les biblioteques excel·lents juguen. El personal té temps per a experimentar i provar noves idees. Algunes biblioteques tenen «dies de navegació», que són dies en què el personal es reuneix, navega per la web i destaca eines i enllaços nous perquè els altres els proven. S'hauria d'esperar que els bibliotecaris provaren l'últim servei web, encara que només siga per a fer una ullada. Les bones biblioteques també ho fan, però les biblioteques excel·lents conviden al públic a unir-se.

La biblioteca DOK en Delft, Països Baixos, és mundialment reconeguda per ser una de les biblioteques més innovadores del món, potser la que més. Els seus bibliotecaris sovint utilitzen l'espai per a organitzar exposicions d'art i zoològics tecnològics interactius. Hi ha altres biblioteques que s'associen amb botigues de venda al detall de productes electrònics, com Best Buy, per a portar les millors i més recents joguines per a que els bibliotecaris i els membres de la comunitat els proven. La Biblioteca de la Universitat de Siracusa va organitzar un cicle d'esdeveniments sobre eines d'ensenyament on, durant un dia, professors, estudiants i bibliotecaris avaluaven nous mètodes d'ensenyament i noves eines educatives. No va consistir en varies conferències i xarrades d'una hora de durada. En comptes d'això, els membres de la facultat i el personal van formar grups menuts on van provar les tècniques i van compartir notes. Els bibliotecaris excel·lents no tenen por de mostrar que ells també estan aprenent; no tenen por d'aprendre dels altres, fins i tot si de qui aprenen és d'un xiquet de nou anys. Permet-me destacar un punt essencial: ***les biblioteques excel·lents ho són gràcies als bibliotecaris excel·lents.***

Els bibliotecaris excel·lents experimenten amb nous serveis i no tenen por a fallar ràpidament. Hi ha una diferència entre un fallar i cometre errors. Comets un error quan fas alguna cosa malament i no aprens de

la situació (així que ho tornes a repetir sovint). Fallar és fer alguna cosa que intentes fer però que saps que està una mica més enllà de les teues possibilitats, encara que pots descobrir com fer-ho millor la pròxima vegada. Si els bibliotecaris no proven coses noves i superen els límits, o si tenen por d'intentar-ho perquè poden fallar, significa que tenen por d'aprendre (o pitjor, que són víctimes d'una mala gestió que solament recompensa l'èxit i no l'aprenentatge).

Si cada cosa nova que fa una biblioteca, sense importar com de gran (començar un programa de jocs) o xicoteta (acceptar aliments enllaunats en compte de multes pagades amb diners) siga, ocorre solament després de la formació d'un comitè i un procés de planificació de tres mesos, llavors s'està acabant amb l'innovació i aprendre i experimentar no estan entre els objectius de la teua biblioteca.

Punts de referència

Dit açò, hi ha un moment en què el joc ha d'acabar i els experiments s'han de transformar en serveis fiables. Açò requereix saber quin impacte o resultats vols que tinga aquest servei. Aquests resultats són acords entre la biblioteca i la comunitat. Un servei necessita un cert nombre d'usos per a que estiga justificat? És més important construir la reputació de la biblioteca de forma externa per a un servei en concret? Esforçar-se en el que es fa permet aconseguir punts de referència realistes i autèntics. Aquests punts de referència han de tenir sentit per a la comunitat i també han d'estar disponibles per a que la comunitat els pugui revisar.

Cal tenir en compte que establir punts de referència no equival a fer càlculs i estadístiques. Els punts de referència han de negociar-se i han de tenir sentit. Els bibliotecaris i els membres de la comunitat han de decidir quin és el resultat desitjat i, després, buscar un acord comú de quins indicadors mesuraran aquest resultat. És possible que siguen xifres (persones registrades en la biblioteca), però també poden ser les històries recopilades per la comunitat, o aconseguir el consens en grups concrets, o producte de l'observació de les interaccions que es produeixen en les biblioteques i altres espais comunitaris. La conclusió ací és que ja no hi ha xifres estàndard per a descriure una biblioteca excel·lent. Les visites a la biblioteca poden no significar res si l'objectiu que es vol aconseguir és el de millorar l'aprenentatge en les pròpies llars de les persones.

És possible que la circulació d'articles no signifiqui res quan les biblioteques proporcionen accés a impressores 3D, instruments musicals o telers. Les biblioteques excel·lents i les comunitats excel·lents cerquen impacte, no nombres.

Confia en la teua experiència (però sigues obert)

No cal que et convertisques en bibliotecari per a comprendre el valor que proporciona una biblioteca. Exigeix que els teus bibliotecaris superen la distància entre el seu món i el teu. Hi ha una vella dita que m'agrada usar i que diu: «Els tècnics mai et diuen que no; en lloc d'això, et solten un galimaties fins que finalment te'n vas». («A veure, carregaria aquest programari en la teua màquina, però després hauria de fer una excepció al firewall per a que la connexió https o el túnel a través de la VPN verifiquen la signatura del codi... »).

Els bibliotecaris poden fer el mateix que els professionals de la tecnologia de la informació, acrònim per acrònim. («A veure, podria corregir l'ortografia del teu cognom en el registre MARC, però després hauria de propagar-ho a través de tot el nostre mòdul de catalogació del ILS, i enviar-ho a OCLC perquè coincidisca amb la llista d'autoritats mantinguda per la LC...»). He vist a bibliotecaris reticents als canvis frenar completament a una membre molt intel·ligent de la junta amb aquesta tècnica. La membre volia saber per què els llibres de cuina estaven en el mateix lloc que els llibres de negocis. No solament és estrany, sinó que era vertaderament molest estar enmig d'una consulta sobre plans de negocis o codis d'imposts amb un bibliotecari i ser interromput per algú que busca una recepta de pastís de llimona.

La resposta que va obtenir va ser: «Estan junts en el sistema decimal de Dewey», la qual cosa era certa en el moment en què es van organitzar els llibres en els prestatges. Per què? Perquè Dewey veia l'economia domèstica i la cuina com l'equivalent femení dels negocis. He dit ja que Dewey era un misogin? Aleshores, cas tancat, no? Bé, realment no. Encara que la numeració de Dewey vaja junta, no hi ha res que diga que els llibres hagen de fer-ho. Pots posar els llibres de cuina on et done la reial gana sempre que la gent pugui trobar-los. Inclús Dewey ho haguera dit. Tu ets l'expert en les teues necessitats i tu tens experiència amb la teua comunitat, confia en això. Si pareix que alguna cosa no té sentit, pregunta. Si reps una resposta que no té sentit, torna a preguntar (més d'una vegada si cal). Les biblioteques estan ací per a augmentar els teus coneixements, així que si et fan sentir ignorant, hi ha alguna cosa que falla. Dit açò, igual que el valor del joc s'ha d'ajustar amb el rigor dels punts de referència, també la teua visió personal ha d'estar oberta a les opinions dels altres. Com ja he dit, les comunitats són llocs rics i polifacètics. Moltes vegades hi ha conflictes entre allò que un grup vol i allò que un altre grup necessita. Una bona biblioteca ajuda a parlar sobre

aquestes diferències i trobar un acord comú. Pensa en el servei Freegal del que vaig parlar anteriorment (descàrrega d'arxius MP3 per a ús personal a càrrec del contribuent).

Conec moltes biblioteques genials que l'ofereixen. L'ofereixen encara que no creuen que siga el millor valor per a la comunitat. Ofereixen el servei perquè la comunitat va prendre una decisió informada i senten que, encara que el benefici pot ser limitat per a la comunitat com un tot, el valor que rep una part de la comunitat es tradueix en més recursos i més suport per a altres serveis de la biblioteca.

Visita

Encara no he conegut cap bibliotecari excel·lent a qui no li agrade presumir una mica. Són ensenyants nats i la seua ètica de servei significa que si poden compartir qualsevol cosa a fi d'ajudar-te, ho faran. Fes temps per a viatjar i visitar altres biblioteques. Agafa idees, observa què funciona, parla amb els bibliotecaris i amb la comunitat de la biblioteca. Però assegurat de parlar amb els bibliotecaris. El que hauries d'aspirar a obtenir d'aquestes visites no és només les sensacions que transmet l'arquitectura i de com d'ocupats estan els bibliotecaris, sinó les decisions i els processos que han portat a aquesta situació. Per exemple, a les biblioteques hi ha una cosa anomenada referència virtual. Pots fer preguntes als bibliotecaris a través de la web i aquests bibliotecaris, ja siga en temps real o per correu electrònic, t'ajudaran a trobar la resposta. Fa uns quants anys, açò era una gran novetat per a les biblioteques i, per tant, s'organitzaven conferències al respecte i hi havia certa pressió de grup per oferir aquest servei. En una d'aquestes conferències vaig parlar amb una bibliotecària i li vaig preguntar què feia la seua biblioteca en relació a la referència virtual. De forma bastant tímida, va respondre que la seua biblioteca no oferia referència virtual. Li vaig demanar que em descriguera la seua biblioteca. «És un xicotet col·legi femení, en el nord-est. És el tipus de lloc on a les nou de la nit les estudiants van en pijama a estudiar a la biblioteca, que està quasi al costat dels seus dormitoris». Li vaig dir: «No oferisques mai referència virtual». En aquell moment, la tendència era oferir referència virtual però, en aquest cas, la bibliotecària va saber ignorar la pressió de grup i anteposar la necessitat de la seua comunitat. Sé que possiblement estic exigint molt en demanar-te que estudies les biblioteques. Encara que, si has arribat fins aquest punt del llibre, probablement ja estigues disposat a fer-ho. Així i tot, per què molestar-se en eixir a veure altres biblioteques? Perquè part de ser humans és que som molt dolents per a descriure el que volem sense fer referència a coses que ja coneguem.

Així és com construïm el coneixement: creem nous descobriments a sobre del que ja sabem. Com més ric siga el fonament, més ric serà el coneixement. Cindy Granell, una bibliotecària d'escola primària, em va fer conscient d'açò de forma bastant eloqüent quan va parlar sobre què sabia sobre les biblioteques de les escoles primàries la seua junta educativa. Açò és el que em va dir. L'edat mitjana dels membres de les juntes escolars als Estats Units és de 40 a 59 anys. [111] Agafem com a exemple als membres de la junta escolar de 40 anys. No cal fer massa càlculs per a veure que l'última vegada que van utilitzar una biblioteca d'escola primària va ser en la dècada de 1980... abans de la web i abans que la majoria de les persones tingueren ordinadors (i quan el cost mitjà d'un PC rondava els 4000 dòlars). Per aquell temps, les biblioteques escolars eren llocs on els llibres eren l'eina principal de treball dels bibliotecaris. Avui en dia, el currículum de la biblioteca escolar inclou l'assetjament cibernètic, la recerca d'informació fiable, com buscar en bases de dades i habilitats d'investigació, entre d'altres.

A l'època de l'iPad, quan els televisors nous venen amb aplicació de Facebook incorporada, aquests bibliotecaris tenen 18 hores a l'any (30 minuts una vegada per setmana) per a ajudar als xiquets a convertir-se en bons lectors i participants efectius en la infraestructura de coneixement. Si aquests membres de la junta mai han ficat un peu en la biblioteca, com van a saber-ho? Però açò no és només un problema de les escoles. Estudi rere estudi, es demostra que la principal influència respecte a l'ús que fan de la tecnologia i dels recursos informatius els nous estudiants universitaris prové del seu mentor o tutor de primària. Això significa que la majoria dels estudiants universitaris van almenys una generació per darrere de la pràctica actual. Si no s'ix fora de forma proactiva per a veure què hi ha disponible en l'actualitat, com poden saber els nous estudiants que hi ha coses millors?

Crea fòrums

Una de les coses més divertides (em ric per no plorar) que he vist en una biblioteca es va produir quan els estudiants van protestar contra el pla d'emmagatzematge extern que la Universitat de Siracusa havia proposat. Els estudiants de postgrau es van congregar en el primer pis de la biblioteca llests per a repartir furioses missives sobre la biblioteca... però no van portar suficients còpies. Així que els bibliotecaris els van ajudar a fer còpies. Els estudiants volien reunir signatures per fer una petició. Els bibliotecaris els van suggerir que també podien fer la petició en línia i els van mostrar als estudiants com. Quan els manifestants

van tenir fam, els bibliotecaris els van indicar on estava la cafeteria de la biblioteca. Ara bé, açò no significava que els bibliotecaris s'hagueren unit a la protesta; ells discrepaven totalment. Però els bibliotecaris sabien que la seua missió no era tancar el diàleg, sinó fomentar-lo, i així ho van fer. Certament, també van presentar el seu argument als manifestants (com que l'espai comú al que s'oposaven era el mateix espai que estaven utilitzant per a protestar). Tanmateix, van donar la benvinguda al diàleg i van actuar com a professionals fent el seu treball. Com interaccions amb la teua biblioteca? Té la biblioteca una bústia de suggeriments? Què passa amb aquests suggeriments? Qui els llig? Només els bibliotecaris? Té la biblioteca grups de discussió? Hi ha reunions de la junta obertes per a conèixer els fets abans que es produïsqen? Té la biblioteca una sèrie de juntes d'assessoria? Sempre em sorprèn que els bibliotecaris públics es pregunten per què els adolescents no acudeixen a la biblioteca, quan la biblioteca mai ha sentit la necessitat d'incloure un adolescent en la junta, o almenys en una junta de serveis per a adolescents. Ofereix la teua biblioteca algun tipus de reunions informals on els bibliotecaris i la comunitat poden reunir-se per a escoltar a oradors (en persona o en línia) i després parlar-ne? Quantes vegades t'has assegut a l'oficina amb un bibliotecari? Demana veure el «pla de comunicació» de la teua biblioteca. Probablement et diran que no saben què és això, perquè m'ho acabe d'inventar. Però seria un gran punt de partida per a parlar sobre com la biblioteca es comunica amb la comunitat de manera formal, regular i avaluable. **No** es tracta d'un pla de màrqueting que informe a la comunitat sobre què va a fer la biblioteca. Hauries d'esperar que els bibliotecaris tingueren una llista de socis de divulgació (departaments acadèmics, la Cambra de comerç, etc.). Hauria d'haver-hi una idea de programació per estar en contacte amb aquests socis.

Un excel·lent exemple d'aquest tipus de comunicacions planificades va ser el que va donar el director d'una biblioteca acadèmica, que visitava cadascuna de les facultats de la universitat de forma anual, durant el temps d'elaboració del pressupost. Portava amb ell els seus objectius pressupostaris i una llista de les revistes i bases de dades que la biblioteca havia adquirit cada any, junt amb el cost associat. Repassava aquesta llista amb els membres de la facultat i preguntava què deuria conservar i què deuria eliminar. Les facultats sentien que formaven part del procés i descobrien el valor directe de la biblioteca. Comparem aquesta situació amb la d'una altra universitat on vaig treballar com a consultor. La biblioteca havia format un grup d'assessorament compost per professors

de les diferents facultats. El sociòleg del grup va començar parlant de que era injust que la biblioteca estiguera gastant tants diners en ciències físiques i que no invertia suficient en ciències socials. El físic del grup va replicar immediatament, argumentant que s'havia sorprès en escoltar-ho perquè ell sempre havia pensat que la biblioteca estava ignorant les ciències físiques i prioritizant les ciències socials. Al no incloure a la comunitat en la presa de decisions, aquesta biblioteca no solament havia enfrontat a totes les parts entre elles, sinó que havia aconseguit que tots se sentiren menyspreats! La copropietat exigeix transparència en la presa de decisions, a més de poder en les decisions. Tot açò passa per tenir un fòrum continuat i senzill que fomenti l'intercanvi d'opinions i l'establiment dels objectius de la biblioteca.

Mapeja les converses

La forma més efectiva de veure la relació amb la comunitat no és a través de llistes de serveis o de col·leccions. No es veu en una sèrie d'estadístiques ni en plans estratègics. És en les converses on la biblioteca elegeix la participació i el suport. Hauries d'esperar que la teua biblioteca treballa amb la comunitat per a identificar una llista de parts interessades o subdivisions de la comunitat clau a les quals la biblioteca pot o deu ajudar. En una universitat, aquestes podrien ser els docents i investigadors de la facultat, els estudiants, l'administració i el personal. En una escola podrien ser els professors, els alumnes i l'administració. Pot ser més específic. Per exemple, en un treball que vaig realitzar amb un bufet d'advocats, vam identificar als advocats com a grup principal, però va ser útil dividir-lo entre advocats civils i penals, i dividir-los encara més entre advocats especialitzats en medi ambient, en drets civils, en impostos, etc. El nivell de precisió pot canviar a mesura que augmenta el compromís amb aquests grups. Quan hages identificat aquests grups clau, necessites identificar els debats/problemes/aspiracions dins de cada un d'ells. Així, la universitat discuteix sobre el desenvolupament curricular; la població llatina, sobre el desenvolupament econòmic, etc. A continuació mapeja qualsevol patró que detectes en aquestes converses. Per exemple, els administradors d'un districte escolar tenen un calendari previsible per a desenvolupar un pressupost per als fòrums i esdeveniments exigits per l'Estat. Treballa amb un grup representatiu de la comunitat i de la biblioteca, i prioritza aquestes converses. A quins pot ajudar més la biblioteca? De quins hauria de formar part la biblioteca? Finalment, dissenya els serveis oferits per la biblioteca i els bibliotecaris. Intenta connectar els serveis amb les converses. Hi ha serveis connectats amb les converses? Ha quedat alguna

part de les converses importants sense cap de servei? Per què? Aquesta és una forma d'integrar el servei de la biblioteca en la comunitat i aprofitar-lo al màxim, en comptes de limitar-se a identificar què fa bé la biblioteca (o almenys allò que ja fa). Recorda, la missió de la biblioteca és millorar la societat, no maximitzar l'ús dels serveis que ja ofereix. Les biblioteques faciliten la creació de coneixement; el valor no s'extrau de les col·leccions. [\[112\]](#)

Pla d'acció per a biblioteques bones

I què hi ha d'aqueixes biblioteques que són un terme mig? La diferència entre una bona biblioteca i una biblioteca excel·lent pot ser ínfima. Hi ha algunes biblioteques molt bones ahí fora. Aquestes biblioteques estan dedicades a fer-te feliç i satisfer les teues necessitats. Tenen els últims materials (llibres, DVD, articles de revistes, etc.). Els seus llocs web estan ben organitzats i són funcionals. Valoren el servei al client i et donen el que necessites. Tendeixen a recopilar una gran quantitat de dades sobre la comunitat i tenen un màrqueting actiu. Moltes comunitats senten que aquestes biblioteques estan complint les seues expectatives. No obstant això, si desitges veure la diferència entre una biblioteca bona i una excel·lent, intenta visitar una llibreria Borders o videoclub Blockbuster. No pots. Ja no existeixen. I quan van tancar, els únics signes que vas veure van ser els anuncis amb ofertes i grans descomptes per liquidació. Però, quins senyals veus quan intenten tancar una biblioteca excel·lent? Senyals de protesta. Línies de piquets. Veus sessions de l'ajuntament marcades per la indignació i la ràbia. Per què?

Bé, açò ens porta de nou al primer capítol. La raó és que la biblioteca és part de la comunitat. No és un conjunt de cadires còmodes i una col·lecció excel·lent. És un símbol, un amic i un mestre. Però, siguem honests. Algunes biblioteques tanquen sense una sola veu en contra. Els pressuposts de les biblioteques acadèmiques es redueixen i les empreses tanquen les seues biblioteques. Tanquen biblioteques dolentes, sí, però també en tanquen de bones. La diferència entre el bona i excel·lent es redueix a que una biblioteca que busca servir a la seua comunitat és bona, però una biblioteca que desitja inspirar a la seua comunitat perquè siga millor cada dia, és excel·lent. Pots estimar una bona biblioteca, però necessites una biblioteca excel·lent.

Quan limites les expectatives que tens sobre una biblioteca a que siga un simple proveïdor per al consum, la biblioteca entra en competició directa amb empreses com Amazon i Google. Però si esperes més, si esperes que la teua biblioteca t'ajude davant la complexa infraestructura

del coneixement, si esperes que la teua biblioteca siga un centre d'aprenentatge i innovació, si esperes que la teua biblioteca t'ajude a crear coneixement i no simplement a accedir fàcilment al treball d'uns altres, si esperes que els teus bibliotecaris es preocupen personalment pel teu èxit, si esperes que la biblioteca siga un tercer lloc que uneix a una comunitat, si esperes que la teua biblioteca t'inspire, et repte, et provoqe, però que sempre et respecte sense importar el que pugues pagar, llavors esperes una biblioteca excel·lent. Et mereixes una biblioteca excel·lent. Ix i fes-la possible!

Sobre l'autor

R. David Lankes és professor i degà de Nova biblioteconomia a l'Escola de Ciències de la Informació de la Universitat de Siracusa. Lankes sempre ha estat interessat en combinar la teoria i la pràctica amb l'objectiu de crear projectes d'investigació actius que canvien les coses. El seu treball ha sigut finançat principalment per organitzacions com la MacArthur Foundation, l'Institute for Library and Museum Services, la NASA, el Departament d'Educació dels Estats Units, el Departament de Defensa dels Estats Units, la National Science Foundation, El Departament d'Estat dels Estats Units i l'American Library Association. Lankes és un vehement defensor de les biblioteques i del seu paper fonamental en la societat actual. També treballa per entendre com poden emprar-se la informació i les tecnologies per a transformar les diferents indústries. Ha format part de juntes consultives i d'equips d'investigació en l'àmbit de les biblioteques, les telecomunicacions, l'educació i el transport, i entre els seus clients s'inclouen les National Academies. També ha sigut investigador visitant en la Biblioteca Nacional Canadà i en la Harvard School of Education, a més de ser el primer conseller de la Information Technology Policy de l'American Library Association. En 2012, el seu llibre *The Atlas of New Librarianship* va rebre el premi ACB-CLIO/Greenwood Award a la millor obra de biblioteconomia.

Índex de Notes

- [1] Lankes, R. D. (2011). *The Atlas of New Librarianship*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- [2] Lankes, R. D. (2016). *The New Librarianship Field Guide*. Cambridge, Mass: MIT Press
- [3] http://en.wikipedia.org/wiki/2011_Egyptian_revolution. Sí, un bibliotecari i professor universitari acaba de citar a la Wikipedia. Ho faig molt durant tot el llibre. No hi ha res inherentment incorrecte o no fiable a la Wikipedia. De fet, és més transparent quant a la seua forma de creació de la informació que la majoria d'enciclopèdies publicades. La cite perquè resulta fàcilment accessible per al lector, és una bona forma de passar d'un punt a un altre mitjançant referències a altres treballs i he verificat la informació en altres fonts, com tots hauriem de fer.
- [4] http://www.bibalex.org/aboutus/overview_en.aspx (accés a 5 de gener de 2016)
- [5] http://www.history.mcs.st-and.ac.uk/HistTopics/Arabic_mathematics.html (accés a 5 de gener de 2016)
- [6] <https://www.oclc.org/global-library-statistics.en.html> (accés a 28 de novembre de 2015)
- [7] <https://www.oclc.org/content/dam/oclc/reports/librariesstackup.pdf> (accés a 28 de novembre de 2015)
- [8] http://www.boston.com/news/local/massachusetts/articles/2009/09/04/a_library_without_the_books/ (accés a 5 de gener de 2016)
- [9] <http://roomfordebate.blogs.nytimes.com/2010/02/10/do-school-libraries-need-books/#> (accés a 5 de gener de 2016)
- [10] http://en.wikipedia.org/wiki/Information_wants_to_be_free (accés a 5 de gener de 2016)
- [11] http://blog.lib.uiowa.edu/transitions/?p=720&utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter (accés a 5 de gener de 2016)
- [12] <http://www.theguardian.com/science/2012/apr/24/harvard-university-journal-publishers-prices>
- [13] Comissió d'Arxius i Biblioteca Estatal de Texas, "Facts at a Glance," (Fets d'una ullada) última modificació de l 24 de juny de 2015, https://www.tsl.texas.gov/texshare/facts_ataglance.html
- [14] <http://www.freegalmusic.com/homes/aboutus> (accés a 30 de novembre de 2015). Fes una ullada a Librarian in Black per a veure una opinió del servei <http://librarianinblack.net/librarianinblack/just-say-no-to-freegal/> (accés a 30 de novembre de 2015)
- [15] Biblioteca Estatal d'Indiana. (2007). The economic impact of libraries in Indiana. Recuperat de http://www.ibrc.indiana.edu/studies/EconomicImpactofLibraries_2007.pdf
- [16] NorthStar Economics, Inc. (2008). The economic contribution of Wisconsin public libraries to the economy of Wisconsin. Recuperat de <http://dpi.wi.gov/pld/pdf/wilibraryimpact.pdf>
- [17] Steffen, N., Lietzau, Z., Curry Lance, K., Rybin, A. & Molliconi, C. (2009). Public Libraries—A wise investment: A return on investment study of Colorado libraries. Recuperat de http://www.lrs.org/documents/closer_look/roi.pdf
- [18] Griffiths, J., King, D. W., Lynch, T. (2004). Taxpayer return on investment in Florida public libraries: Summary report. Recuperat de <http://dlis.dos.state.fl.us/bld/roi/pdfs/ROISummaryReport.pdf>
- [19] NorthStar Economics, Inc. (2008). The economic contribution of Wisconsin public libraries to the economy of Wisconsin. Recuperat de <http://dpi.wi.gov/pld/pdf/wilibraryimpact.pdf>
- [20] Biblioteca Estatal d'Indiana. (2007). The economic impact of libraries in Indiana. Recuperat de http://www.ibrc.indiana.edu/studies/EconomicImpactofLibraries_2007.pdf

- [21] Griffiths, J., King, D. W., Aerni, S. E. (2007). Taxpayer return-on-investment (ROI) in Pennsylvania public libraries. Recuperat de <http://www.palibraries.org/associations/9291/files/FullReport.pdf>
- [22] Escola de Biblioteconomia i Ciències de la Informació, Universitat de Carolina del Sud. (2005). The economic impact of public libraries on South Carolina. Recuperat de <http://www.libsci.sc.edu/SCEIS/exsummary.pdf>
- [23] Bibliothèques Publiques de l'Etat de Vermont. (2006-2007). The economic value of Vermont's public libraries. Recuperat de <http://libraries.vermont.gov/sites/libraries/files/misc/plvalue06-07.pdf>
- [24] The University of North Carolina at Charlotte Urban Institute. A return on investment strategy of the Charlotte Mecklenburg Library.(2010). Recuperat de http://ui.uncc.edu/sites/default/files/pdf/Library_ROI_Study_2010_Final_FullReport.pdf
- [25] Holt, G. E., Elliott, D. & Moore, A. (1999). Placing a value on public library services. Recuperat de <http://www.slpl.lib.mo.us/libsrc/resresul.htm>
- [26] Levin, Driscoll & Fleeter. (2006). Value for money:Southwestern Ohio's return from investment in public libraries. Recuperat de <http://9libraries.info/docs/EconomicBenefitsStudy.pdf>
- [27] Kamer, P. M. (2005). Placing an economic value on the services of public libraries in Suffolk County, New York. Recuperat de <http://scls.suffolk.lib.ny.us/pdf/librarestudy.pdf>
- [28] Carnegie Mellon University Center for Economic Development. (2006). Carnegie Library of Pittsburgh:Community impact and benefits. Recuperat de <http://www.clpgh.org/about/economicimpact/CLPCommunityImpactFinalReport.pdf>
- [29] http://martinprosperity.org/media/TPL%20Economic%20Impact_Dec2013_LR_FINAL.pdf
- [30] <http://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/industry-news/publishing-and-marketing/article/49316-survey-says-library-users-are-your-best-customers.html> (accés a 8 de maig de 2012)
- [31] Oakleaf, M. for the Association of College and Research Libraries. (2010). The value of academic libraries: A comprehensive research review and report. Recuperat de http://www.ala.org/acrl/sites/ala.org.acrl/files/content/issues/value/val_summary.pdf
- [32] <http://www.transformuportal.org> (accés a 8 de maig de 2012)
- [33] <http://chronicleillinois.com/news/local-news/chef-katie-cooks-for-eureka/> (accés a 8 de desembre que 2015)
- [34] <http://www.torontopubliclibrary.ca/programs-and-classes/featured/business-inc-series.jsp> (accés a 8 de desembre de 2015)
- [35] <http://ccplencore.org> (accés a 8 de desembre de 2015)
- [36] <http://dclibrary.org/labs/dreamlab> (accés a 8 de desembre de 2015)
- [37] Kruk, M. (1998). Death of the public library: From 'people's university' to 'public-sector leisure centre'. The Australian Library Journal. 47(2), 157. Recuperat de http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/search/detailmini.jsp?_nfpb=true&_ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ572213&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=EJ572213
- [38] <http://www.ala.org/news/press-releases/2015/10/new-research-highlights-libraries-expanded-roles>
- [39] http://www.telecomvt.org/fiberconnect_libraries
- [40] <http://www.ala.org/news/press-releases/2015/10/new-research-highlights-libraries-expanded-roles>
- [41] Shaffer, E. (1956). *Portrait of a Philadelphia collector: William McIntire Elkins (1882–1947)*. Recuperat de http://libwww.freelibrary.org/dickens/Elkins_Portrait_Essay.pdf
- [42] <https://storycorps.org/about/press-room-news/>
- [43] <http://www.loc.gov/folklife/storycorpsfaq.html>
- [44] <http://dp.la>

[45] http://artsbeat.blogs.nytimes.com/2014/04/22/digital-public-library-of-america-marks-a-year-of-rapid-growth/?_r=0

[46] <http://thomas.loc.gov/home/thomas.php> (accés a 8 de maig de 2012)

[47] <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed> (accés a 8 de maig de 2012)

[48] <http://carnegie.org/about-us/foundation-history> (accés a 8 de maig de 2012)

[49] <http://www.oba.nl/oba/english/memberships-and-rates.html> (accés a 1 de desembre de 2015)

[50] Un exemple és NOVELNY, de la Biblioteca Estatal de Nova York

[51] <http://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=16> (accés a 1 de desembre de 2015)[52] <http://www.proliteracy.org/the-crisis/the-us-crisis> (accés a 1 de desembre de 2015)

[53] <http://www.literacy.ca/literacy/literacy-sub/>

[54] <http://www.loc.gov/crsinfo> (accés a 8 de maig de 2012)

[55] <http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=uc1.b99721;page=root;view=image;size=100;seq=11>

[56] Sala de música de la Biblioteca Lliure de Filadèlfia, aproximadament 1927. Recuperat de <http://libwww.freelibrary.org/75th/SearchItem.cfm?ItemID=75A0262>

[57] Aquestes dades han estat recopilades a partir de les fonts següents: *Unesco. (1964). Statistical yearbook: Annuaire statistique = Anuario estadístico. París: Unesco.* Wright, W. E., R.R.Bowker Company & Council of National Library Associations. (1956). *American library annual for...* Nova York:R.R.Bowker.The World almanac and encyclopedia. New York: Press Pub.Co. (The New York World)

[58] <https://www.carnegie.org/interactives/foundersstory/#/> (accés a 2 de desembre de 2015)

[59] <http://www.frysklab.nl> (accés a 2 de desembre de 2015)

[60] <http://www.nypl.org/help/about-nypl/mission> (accés a 2 de desembre de 2015)

[61] <http://libraries.mit.edu/about/> (accés a 2 de desembre de 2015)

[62] http://www.loc.gov/portals/static/about/documents/library_congress_stratplan_2016-2020.pdf (accés a 2 de desembre de 2015)

[63] <http://tehiyah.org/welcome/mission/> (accés a 2 de desembre de 2015)[

[64] http://education.fcps.org/whes/media_missionstatement (accés a 2 de desembre de 2015)

[65] <http://www.makerbot.com> (accés a 2 de desembre de 2015)

[66] <http://gizmodo.com/5888230/the-smithsonian-turns-to-3d-printing-to-share-their-collection> (accés a 8 de maig de 2012)

[67] <http://www.123dapp.com/catch> (accés a 8 de maig de 2012)

[68] Zollhöfer, M., Martinek, M., Greiner, G., Stamminger, M., Süßmuth, J. [lresistant] (a 9 de febrer de 2011). *3D face scanning with Kinect* [arxiu de vídeo]. Recuperat de <http://www.youtube.com/watch?v=llNSQ2u2rT4&feature=related>

[69] <http://theunquietlibrarian.wordpress.com/2011/01/05/ala-oitp-recognizes-the-unquiet-library-and-media-21-for-cutting-edge-technologies-in-library-services/> (accés a 4 de desembre de 2015)

[70] Valenza, J. (a octubre de 2012).Manifesto for 21st century teacher librarian. <http://www.teacherlibrarian.com/2011/05/01/manifesto-for-21st-century-teacher-librarians/> (a 4 de desembre de 2015)

[71] Research Foundation.(2008). School libraries work! Recuperat de http://www.scholastic.com/content/collateral_resources/pdf/s/slw3_2008.pdf (accés a 4 de desembre de 2015)

[72] Norwegian Broadcasting Corporation [nrk] (a 26 de febrer de 2007). *Medieval helpdesk with English subtitles* [arxiu de vídeo]. Extracte de *Øystein og jeg* [Sèrie de televisió]. Recuperat de <http://www.youtube.com/watch?v=pQHx-SjgQvQ> (accés a 4 de desembre de 2015)

[73] <http://governor.delaware.gov/news/2010/1009september/20100928-broadband.shtml> (accés a 4 de desembre de 2015)

[74] <http://www.cmu.edu/news/stories/archives/2015/june/keith-webster.html> (accés a 4 de desembre de 2015)

[75] <https://www.futurelearn.com/courses/academic-integrity> (accés a 4 de desembre de 2015)

[76] http://en.wikipedia.org/wiki/Maslow's_hierarchy_of_needs (accés a 4 de desembre de 2015)

[77] <http://www.voanews.com/english/news/middle-east/Facebook-Becomes-Divisive-in-Bahrain-127958073.html> (accés a 4 de desembre de 2015)

[78] <http://www.bbc.com/news/world-us-canada-23123964> (accés a 4 de desembre de 2015)

[79] Alexis Madrigal, T. A. (a 1 de març de 2012). I'm being followed: How Google—and 104 other companies—track me on the web. *National Journal*. Recuperat de <http://news.yahoo.com/im-being-followed-google-104-other-companies-track-130904200.html> (accés a 4 de desembre de 2015)

[80] http://lj.libraryjournal.com/2015/09/digital-resources/new-hampshire-library-reaffirms-tor-project-participation/#_

[81] <https://en.wikipedia.org/wiki/Tor> (accés a 4 de desembre de 2015)

[82] <http://www.gamespot.com/articles/minecraft-passes-100-million-registered-users-14-3-million-sales-on-pc/1100-6417972/> (accés a 4 de desembre de 2015)

[83] Metzger, M. J., & Flanagin, A. J. (2008). *Digital media, youth, and credibility*. Cambridge, Mass: MIT Press.

[84] Matt Weaver, de la Biblioteca Pública de West Lake, Ohio, em va parlar d'una comanda de llibres electrònics que valia 926,58 dòlars a febrer i 2299,74 dòlars dues setmanes després.

[85] <http://www.cbc.ca/news/arts/story/2012/04/02/ns-south-shore-libraries-boycot-random-house.html> (accés a 8 de maig de 2012)

[86] Rainie, L. (2012). *The emerging information landscape: The 8 realities of the "new normal"* [Diapositiva 11 del PowerPoint]. Recuperat del projecte Pew Internet & American Life Project: <http://www.pewinternet.org/Presentations/2012/Feb/NFAIS--New-Normal.aspx>

[87] http://www.ornl.gov/sci/techresources/Human_Genome/home.shtml (accés a 4 de desembre de 2015)

[88] <http://www.pewinternet.org/fact-sheets/mobile-technology-fact-sheet/> (accés a 4 de desembre de 2015)

[89] <https://www.dot.ny.gov/highway-data-services> (accés a 4 de desembre de 2015)

[90] <http://www.npr.org/templates/transcript/transcript.php?storyId=147192599> (accés a 8 de maig de 2012)

[91] <http://www.plinternetsurvey.org/analysis/public-libraries-and-community-access> (accés a 4 de desembre de 2015)

[92] <http://www.copyright.gov/circs/circ1a.html> (accés a 4 de desembre de 2015)

[93] <http://www.pbs.org/newshour/bb/internet-scarcity/> (accés a 5 de desembre de 2015)

[94] <http://www.nopl.org/library-farm/> (accés a 5 de desembre de 2015)

[95] Keiger, D. & De Pasquale, S. (2002). Trials & tribulation. *John Hopkins Magazine*, 54(1). Recuperat de <http://www.jhu.edu/jhumag/0202web/trials.html> (accés a 5 de desembre de 2015)

[96] ATLAS Collaboration (2012). Search for down-type fourth generation quarks with the ATLAS detector in events with one lepton and high transverse momentum hadronically decaying W bosons in $\sqrt{s} = 7$ TeV pp collisions. Recuperat de <http://inspirehep.net/record/1091070> (accés a 5 de desembre de 2015)

- [97] <http://chattlibrary.org/4th-floor> (accés a 5 de desembre de 2015)
- [98] <http://csreports.aspeninstitute.org/documents/AspenLibrariesReport.pdf> (accés a 5 de desembre de 2015)
- [99] de la New Librarianship Field Guide. MIT Press
- [100] <https://www.youtube.com/user/BIPCTV> (accés a 5 de desembre de 2015)
- [101] http://en.wikipedia.org/wiki/Moore's_law (accés a 8 de maig de 2012)
- [102] <http://mansueto.lib.uchicago.edu/shelving.html> (accés a 8 de maig de 2012)
- [103] webjunction illinois ilead u (accés a 5 de desembre de 2015)
- [104] state of maine library genealogy (accés a 5 de desembre de 2015)
- [105] American Library Association, Oficina d'Accreditació. (2008). Standards for accreditation of master's programs in library & information studies. Recuperat de http://www.ala.org/accreditedprograms/sites/ala.org.accreditedprograms/files/content/standards/standards_2008.pdf
- [106] <http://www.syr.edu/trustees/inductees/larsen.html> (accés a 7 de maig de 2012)
- [107] <http://www.bodleian.ox.ac.uk/bodley/about/history> (accés a 8 de maig de 2012)
- [108] Mack, D. L. (2011, October 19–23). Libraries and museums in an era of participatory culture. (Informe de la sessió 482, Seminari Global de Salzburg en col·laboració amb l'institut del museu i els serveis de la biblioteca). Recuperat de http://www.imls.gov/assets/1/AssetManager/SGS_Report_2012.pdf
- [109] http://youtu.be/ibi7aTmVA_c (accés a 8 de desembre de 2015)
- [110] 1 Tessalonicencs 5:16-24
- [111] In Middle Township, 'age is no barrier to leadership.' (a 18 de gener de 2007). *New Jersey's School Board Recognition*, 30(21). Recuperat de http://www.njsba.org/sb_notes/20070118/recog.html (accés a 8 de desembre de 2015)
- [112] El procés de mapejar les converses de la comunitat s'explica amb major profunditat al llibre *Atlas of New Librarianship*.

Índex terminològic

A

accés, 19, 20, 23-29, 32-34, 44, 49-51, 55-56, 60-66, 70, 83-84, 91-95, 101-107, 118, 128, 132-138. Vegeu també Accés a Internet a les biblioteques; Accés obert

Accés a Internet en las biblioteques

com un servei, 90, 95-96, 105-106, 130

monitorat, 67-70

per a trobar informació contrastada, 78

per a xiquets, 26

Accés obert, 83-84, 92

administradores del patrimoni cultural, biblioteques com, 28-30

agent de compra, la biblioteca com, 18-21

agent de compra col·lectiva, la biblioteca com, 18-21

alfabetització, 25-27, 34, 60, 67. Vegeu també alfabetització digital;

alfabetització digital, 26

alfabetització informacional, 27, 60, 62-63

American Library Association 25, 117, 120,

aprenentatge. Vegeu també creació de coneixement; formació

aprenentatge actiu, 62

aprenentatge on-line, 61-62, 65, 73, 86-87

biblioteca com el centre del, 18, 24-25, 46

biblioteca de recolçament al, 55-57, 60, 73, 134-135

funció de l'aprenentatge en la missió de la biblioteca, la, 110

i «l'aula del revés», 73

motivació per l', 71-72

aprenentatge col·lectiu, 39, 144-145

aprenentatge on-line: 61-62, 65, 86-87

arquitectura a les biblioteques, 31, 36, 57, 134, 140

aula del revés, 72

B

bases de dades d'informació per a la recerca, 19-20, 55-57, 83, 102-104 Vegeu també publicacions

biblioteques escolars

i bibliotecaris, 56-60

i director, 36

i efecte sobre el rendiment dels estudiants, 60

i estudiants voluntaris, 108-109

i lectura, 45, 58-59

i membres de la junta escolar, 142-143

i préstec de llibres, 27

i publicacions, 58-59, 61

Biblioteca d'Alexandria, 12, 42, 112-115
Biblioteca de districte d'Ann Arbor, 78, 106, 132
Biblioteca del Congrés, 36, 46-47, 90, 112-113, 117, 122-123
Biblioteca Lliure de Filadèlfia , 27-28, 41, 44-45, 66-67
Biblioteca Pública de Chattanooga, 106
Biblioteca Pública Digital d'Amèrica, 29
biblioteques. Vegeu també biblioteques universitàries; innovació bibliotecària; biblioteques escolars i bibliotecaris

- circulació més que llibres i DVDs, 126-128
- col·laboració a, 105-110
- com editor de la comunitat, 130
- com espai, 110-115
- com una plataforma, 61, 98-99, 107
- com repositoris de llibres, 39-42, 112-115
- i cultura participativa, 126-129
- i economia, 21, 24, 31
- i joc, 44-45, 134-135
- i privacitat de l'usuari d'informació, 67-71
- i publicacions, 58-59, 61, 130-131
- promoure l'amor a les, 45

biblioteques de recerca. Vegeu biblioteques universitàries
biblioteques públiques

- circulació més que llibres i DVDs, 126-128
- competidors de les, 93
- com tercer espai, 29-31
- com xarxa social segura, 26-27
- i Accés a internet, 63-64, 66-70, 90, 94-95, 130
- i Accés remot als serveis, 93
- i adolescents, 134-135, 144-145
- i col·laboració amb la comunitat, 110, 126-129
- i emprenedoria, 23-24
- i estímul econòmic, 21-24
- i lectura, 26
- i lectura recreativa, 45-47
- i producció bibliotecària, 105-107
- i sense sostre, 66-67
- valor de les, 21-24

biblioteques universitàries

- i accés, 34
- i aprenentatge col·lectiu, 37, 145
- i aprenentatge on-line, 62-63, 65, 86
- i arquitectura, 35-37, 111-112
- i aula del revés, 73
- i captació d'estudiants, 23

- i llibres, 38-39
 - i professorat, 38-39
 - i publicacions acadèmiques, 83, 101
 - i reorganització d'una biblioteca de recerca, 100-101
 - i servei de guia i acompanyament, 64
 - i subscripcions a publicacions periòdiques, 18, 83
- bibliotecaris, Vegeu també lleis bibliotecàries; producció dels bibliotecaris; biblioteques escolars: i bibliotecaris
 - com guies, 63-64
 - com facilitadors, 55, 115, 126-131
 - efecte de la nova biblioteca als, 112-113
 - efecte del reduccionisme als, 122-125
 - efecte al rendiment dels estudiants, 60
 - funció dels, 27, 28, 36, 53-54
 - habilitats necessitades per els, 126-130
 - i doctorat en biblioteconomia i ciències de la informació, 117-125
 - i experimentació, 140-141
 - i instrucció, 62-64
 - i la Patriot Act, 67-70
 - incrustats, 63-64, 101-107
 - no professionals (sense titulació), 117, 124-125
 - valors dels, 131
- ben comú, la biblioteca comú, 21, 29, 39, 144-145
- bibliotecaris escolars. Vegeu biblioteques escolars
- bibliotecaris i llibreters incrustats, 63-64, 101-107
- bressol de la democràcia, 31-36
- Britton, Lauren, 53, 71-72

C

comunitats

- aspiracions i somnis, 36, 85, 93, 22-12
 - bibliotecaris ateses les, 126-129
 - com col·lecció d'una biblioteca, 108-110, 136
 - creació de coneixement a les, 45-46, 55-61, 72
 - definició de, 92
 - economia de les, 21, 24
 - formació on-line, 61-65
 - funció de les biblioteques a, 93, 129
 - i copropietaris de la biblioteca: 72-73, 78-79, 108-110, 145
- consum a las biblioteques, 55-61, 78-81, 96, 105-106, 146
- conversa, 79-81, 84, 144-145
- creació de coneixement. Vegeu també aprenentatge
 - al currículum bibliotecari i de les ciències de la informació,
- 117
 - a la missió bibliotecària, 45-46, 52, 146
 - biblioteques com facilitadores de, 55-62, 72, 74, 98-99, 146

definició, 55-57
i bibliotecaris, 129
mitjançant la lectura, 52

cultura participativa, 126-129

D

democràcia

biblioteques com bressol de la democràcia, 32-35
i accés, 33-34, 96
i ampliació d'expectatives, 34-35
i educació, 34
i transparència, 32
liberal, 31-32

democràcia liberal. Vegeu democràcia: liberal

Dewei, Melvil, 25, 97, 141-142

disseny d'espais bibliotecaris, 105-106, 110-113

doctorat en biblioteconomia i ciències de la informació, 117-125

E

eBooks, 80-83. Vegeu també eReader

educació. Vegeu biblioteques universitàries; creació de coneixement; aprenentatge;
alfabetització; biblioteques escolars

educació a distància. Vegeu aprenentatge on-line

educació superior. Vegeu biblioteques universitàries

Elkins, Williams McIntire, 28-29

emprenedors, 23-24, 89-90

estímul econòmic, la biblioteca com, 21-24, 31

eReader: 17, 80-81, 84. Vegeu també eBooks

eScience, 102-104

F

freegal, 21, 83, 139

formació. Vegeu també aprenentatge

en biblioteques, 62-65

per a bibliotecaris, 117

per bibliotecaris, 26, 127-128

G

grans reptes, 85, 90, 96

H

Hamilton, Buffi, 56-57

herència cultural: 18, 27-28

Hill, Corinne, 105-106

I

- impressores 3D, 15, 44, 53, 61, 138
- infraestructura del coneixement, 85-92
- infraestructura per al coneixement participatiu, 89-90
- informació bibliogràfica
 - i emmagatzematge extern, 38-39
 - i biblioteca com repositori, 40-42, 112-113, 115
 - i reemplaçats per eReaders, 17
 - i ubicació a les biblioteques, 105-106
- innovació. Vegeu innovació bibliotecària
- innovació bibliotecària
 - a la missió de les biblioteques, 48, 52
 - Curriculum de Salzburgo, 124-129
 - i bibliotecaris, 140-141

J

- jardins emmurallats, 84-85, 127-128
- jerarquia de Maslow, 65
- jocs a la biblioteca, 44-45, 134-135

K

- Kowalski, Sue, 56-59, 108-109

L

- lectura, 45-47, 52, 58-59
- lleis bibliotecàries, 27, 62-63
- llibreríes menudes i lliures, 124-125

M

- makerspace (maker space), 44-45, 71-73
- missió de les biblioteques, 32, 45-52, 54, 110, 129-130, 137-138. Vegeu també objectius de la biblioteca
- motivació. Vegeu aprenentatge: motivació per al

N

- Neiburger, Eli, 107, 134-135

O

- Oldenburg, Rai, 29-30
- objectius de la biblioteca, 45, 78, 145. Vegeu també missió de les biblioteques

P

- Patriot Act, 67-70
- Primavera Àrab, 11, 50, 65
- privacitat dels usuaris de la informació, 67-71
- producció dels bibliotecaris, 105-107
- publicacions. Vegeu també bases de dades d'informació per a la recerca de models comercials, 80-83

a les biblioteques, 58-59, 61, 130

R

Ranganathan, S.R., 40, 45

recol·lecció i mineria de dades, 67-70, 86-88, 101, 103, 146

reduccionisme, 122-125

Rumsey, David, 124-125

S

seguretat física e intel·lectual, 65-71

serveis bibliotecaris,

connector de converses 144-146

copropietaris dels, 72-73, 78-79, 145

definició, 60

i visió participativa de les comunitats, 100, 126-129

Sistema Decimal de Dewey: 25, 97, 122-124, 141-142

T

tecnologia

en biblioteques públiques, 105-106

en biblioteques escolars, 142-143

eBooks, 80-84

eReaders, 17, 80, 84

habilitats necessitades per els bibliotecaris, 126

impressores 3D, 44-45, 53-54, 61, 71-73, 140-141

joc, 134-135

makerspace (maker space), 44-45, 71-73

text compartit, 19-20

tercer espai, 29-31

U

Universitat de Siracusa, 24, 39

V

Valenza, Joice, 58-59, 61

X

xarxa segura, biblioteca comuna, 28, 25-28, 34, 55

xarxa social segura. Vegeu red segura; biblioteca com espai. Vegeu també biblioteques:
com espai

arquitectura de biblioteques, 36, 44-45, 110-113

biblioteca com espai social, 61

disseny de biblioteca, 105-106, 110-113

espai comú, 31

lloc de trobada, 31, 39, 112-113

per a persones vs per a llibres, 41-42, 112-113

quedant fora de la, per a llibres que estan, 38, 39

tercer espai, 29-31

A propòsit de la traducció

La iniciativa de la traducció d'aquest llibre sorgeix del suport que el Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de la Comunitat Valenciana (COBDCV), mitjançant el seu programa Gestors d'Informació en Acció (GIA), li va donar a Néstor Mir Planells, bibliotecari de la Biblioteca Pública de València, per a realitzar un viatge de "biblioformació" a les biblioteques més inquietes de l'àrea metropolitana de Mont-real, Quebec (el Canadà). Durant el seu periple d'investigació, Néstor Mir, a més de conèixer de primera mà el fenomen Makerspace i L'Espace Ado (Espai Adolescent), que s'estava expandint per totes les biblioteques que va visitar, va tindre la sort de saber de l'existència del llibre Expect More de David Lankes. Va ser la llavors Directora General de la Corporació de Bibliotecaris Professionals del Quebec Pascale Félizat-Chartir, la que li va parlar del llibre i de la revolució del sentit de que era i és una biblioteca que s'explicava en aquest llibre.

Néstor Mir va prendre nota, es va llegir el llibre i només arribar a València li va plantejar al COBDCV la possibilitat de realitzar la traducció del mateix mitjançant la creació d'un grup de treball per a la seua traducció al castellà. El COBDCV va donar el seu suport a la idea des del primer moment, ja que encaixava perfectament amb la campanya que estaven a punt de posar en marxa per a donar suport a les biblioteques inquietes de la Comunitat Valenciana.

